

Biblisk Historia.

Till folkundervisningens tjänst

sammansköld

af

J. W. Sundwall.

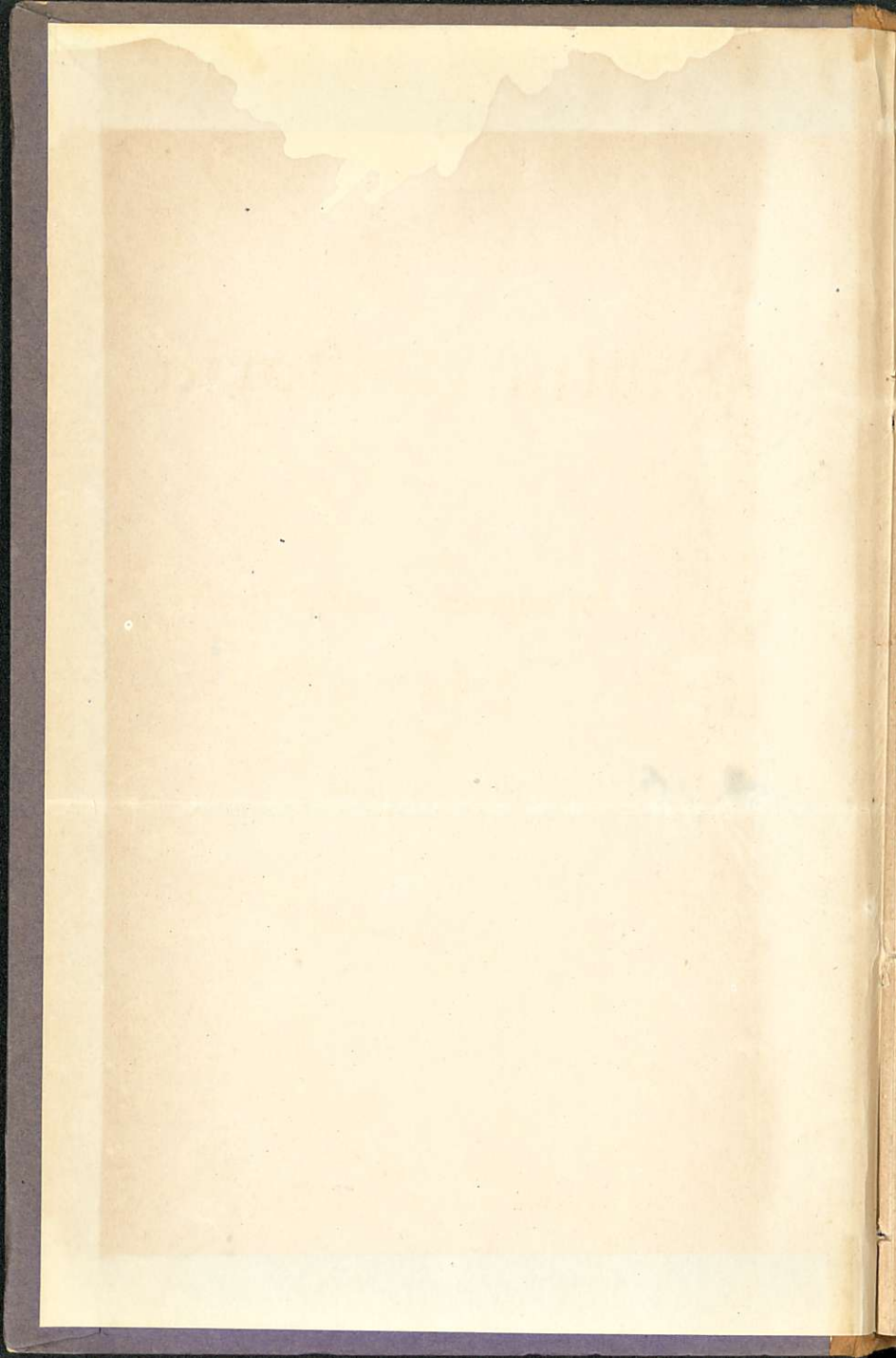
Lavastehus.

Aktiebolaget Hämäläinens tryckeri 1893.

J. S. Suhtanens förlag.

Preis 75 penni.

Biblisk Historia.

Till folkundervisningens tjänst

sammanställt

af

F. W. Sundwall.

Lawa stehus,
Aktiebolaget Hämälänens tryckeri 1893.

F ö r o r d.

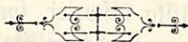
Föreliggande lärobok framträder med anledning af en inom senaste katekeskomité uttryckt önskan, att en biblisk historie måtte erhållas, som bleswe wid folkundervisningen allmänare använd, och hvilken, ifall katekesförslaget antages af kyrkomötet, genom hänvisningar bleswe ställd i sammanhang med nämnda förslag. Förf. har varit tvehågsen, huruvida det stora antalet af bibliska historier, som redan förfinnes, ytterligare borde ökas, men då folkskolan och ambulatoriska skolan, oaktadt detta stora antal, dock ännu sakna en lärobok i biblisk historie, som med afseende å språk och fullständighet wore fullt tillfredsställande, har detta försök gjorts att fylla bristen.

Swad folkskolan beträffar, har författaren tänkt sig kristendomsundervisningen så anordnad, att folkskolans två första årsafdelningar förnämligast skulle undervisas i biblisk historia och blott ur katekesen läsa textorden i Luthers lilla katekes och bibelspråken i katekes-utvecklingen. De två senare åren skulle upptagas af katekes, bibelläsning och kyrkohistorie. För att undervisningen måtte kunna försiggå till större delen samtidigt på alla afdelningar, böra första afdelningens elever begynna det ena året med gamla, det andra med Nya Testamentet. Och för att underlätta memoreringen af de bibelspåk, som förekomma i det nya katekesförslaget, böra dessa bibelspråk användas såsom tillämpning wid läsningen af de färskilda berättelserna. Förf. har för affigt att för detta ändamål sammanställa ett tilläggshäfte, med tillämpande bibelspråk, samlade ur nämnda förslag, såvida det samma blir antaget.

Att äfwen den ambulatoriska skolan bör begynna fristendomsundervisningen med bibliska historien är hjälffallet, dock kan undervisningen däri fortgå i lärobokens följd.

Med afseende å berättelsernas rubriker och framställningsfättet i öfrigt företer föreliggande lärobok icke något nytt, utan har förut såwäl i Finland som Sverige utkomna läroböcker af förf. begagnats, och må bland dessa särskildt nämnas biblisk historia för clementarlärowerken af W. T. Rosenqvist^h och biblisk historia för folkskolan af A. F. Liljeholm^a och C. S. Andersson.

Förf.

Gamla Testamentet.

I. Världens urhistoria.

1. Skapelsen.

1. Himmels och jordens skapelse. 2. De sex skapelsedagarnas verk. 3. Menniskans skapelse. 4. Svilodagen.

1. I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Jorden var öde och tom, mörker var på djupet, och Guds Ande swäfwade öfwer wattnet.

2. Och Gud sade: **Warde ljus!** Och det wardt ljus. Och Gud kallade ljuset dag, och mörkret kallade han natt. Och det wardt afton, och det wardt morgon, den **första** dagen.

Och Gud sade: **Warde ett fäste** emellan watten och skilje watten från watten! Och Gud gjorde fästet och stilde det wattnet, som war under fästet från det wattnet, som war öfwan fästet. Och Gud kallade fästet himmel. Och det wardt afton, och det wardt morgon, den **andra** dagen.

Och Gud sade: **Samle sig watten**, som äro under himmelen, på ett rum, att det torra må synas! Och det skedde så. Och Gud kallade det torra **jord**, och wattnets samlingar kallade han haf. Och Gud sade: **Frambringe jorden gräs, örter och träd!** Och jorden frambragte gräs och örter, som hafwa frö, och träd, som bära frukt. Och det wardt afton, och det wardt morgon, den **tredje** dagen.

Och Gud sade: **Warde ljus** på himmelens fäste till att skilja emellan dag och natt och till att lysa på jorden!

Och Gud gjorde de två stora ljusen, det större ljuset till att herska öfver dagen, och det mindre ljuset till att herska öfver natten och stjärnorna. Och det wardt afton och det wardt morgon, den fjärde dagen.

Och Gud sade: Watten wimle af lefwande djur, och fåglar fluge öfver jorden under himmelens fäste! Och Gud skapade de stora sjödjuren och krälände djur, af hwilka watten wimla, och allahanda fåglar. Och Gud wälsignade dem och sade: Wären fruktsamme och förökens! Och det wardt afton, och det wardt morgon, den femte dagen.

Och Gud sade: Jorden frambringe lefwande djur! Och Gud gjorde de wilda djuren och allahanda kräldjur på jorden.

3. Och Gud sade: Wi wilja göra menniskan efter vårt beläte, till vår afbild, att råda öfver fiskarna i hafwet och öfver fåglarna under himmelen och öfver fänaden och öfver hela jorden. Och Gud formade menniskan af jordens stoft och inbläste i hennes näsa en lefwande anda och så wardt menniskan en lefwande själ.

Och Gud planterade en lustgård uti Eden och lät uppwäxa af jorden allahanda träd, ljusliga till att se och goda till att äta, och lifwets träd midt i lustgården och kunskapens träd på godt och ondt. Och Gud satte menniskan i lustgården, att hon skulle bruka och wårda den. Och Gud bjöd menniskan och sade: Af allahanda träd i lustgården må du äta, men af kunskapens träd på godt och ondt skall du icke äta, ty på den dag du där af äter skall du döden dö.

Och Gud sade: Det är icke godt att mannen är alena. Jag will göra honom en hjälp, som är honom lik. Och Gud lät en tung sömn falla öfver mannen, och under det han sof, tog han ett af hans refben och gjorde en qwinnan där af och förde henne fram inför mannen. Då sade mannen: Detta är ben af mina ben och kött af mitt kött. Och Gud wälsignade dem och sade: Wären fruktsamme och

förökens och uppfyllen jorden och läggen henne under eder och råden öfwer fiskarna i hafwet och öfwer fåglarna under himmelen och öfwer alla djur på jorden.

Och Gud såg på allt, som han hade gjordt, och se det war ganska godt. Och det wardt afton, och det wardt morgon, den sjette dagen.

4. Och Gud hwilade på sjunde dagen ifrån allt sitt werk, som han hade gjort. Och Gud wälsignade den sjunde dagen och helgade honom. 1 Mos. 1, 2.

2. Syndafallet.

1. Adam och Ewa frestas till synd och falla. 2. Gud kallar de fallna inför sig. 3. Guds dom öfwer de fallna.

1. Men ormen war listigare än alla djur på jorden och sade till qwinnan: Skulle Gud hafwa sagt: I skolen icke äta af alla träd i lustgården? Då sade qwinnan till ormen: Wi få äta af alla träd i lustgården; men om det träd, som är midt i lustgården, har Gud sagt: Äten icke däraf och kommen icke därwid, att I icke dö! Men ormen sade till qwinnan: Ingalunda skolen I dö, ty Gud wet, att på den dag, då I äten däraf, skola edra ögon öppnas, och I skolen blifwa såsom Gud, wetande hwad godt och ondt är. Och qwinnan såg att trädet war godt att äta af, och att det war ett kostligt träd, emedan det gaf förstånd; och hon tog af frukten och åt och gaf äfwen åt sin man och han åt.

2. Då öppnades begges ögon, och de blefwo warse, att de woro nakna. Och de hörde Herrens röst i lustgården, och Adam gömde sig med sin hustru Ewa bland träden. Men Herren kallade Adam. Och Adam sade: Jag hörde ljudet af dig i lustgården och wardt försträckt, ty jag är naken; därför gömde jag mig. Då sade Gud: Hwem har låtit dig förstå, att du är naken? Har du icke ätit af det träd, om hwilket jag hade sagt dig, att du icke skulle äta

däraf? Adam svarade: Qvinnan, som du har gifwit mig, gaf mig af trädet, och jag åt. Då sade Gud till qvinnan: Swarför har du gjordt detta? Qvinnan svarade: Ormen beswef mig, så att jag åt.

3. Då förbannade Gud ormen och sade: Jag skall sätta fiendskap mellan dig och qvinnan, och mellan din säd och hennes säd. Denne skall söndertrampa ditt hufvud, och du skall stinga honom i hans häl. Och till qvinnan sade Gud: Med smärta skall du föda barn, och din man skall råda öfwer dig. Till Adam sade Gud: Marken skall vara förbannad för din skull. Törne och tistlar skall hon bära dig. Du skall äta ditt bröd i ditt anletes swett, till dess du åter warder till jord, ty stoft är du, och skall åter warda till stoft. Och Herren Gud förwisade menniskorna ur lustgården och satte keruberna att bewaka vägen till lifwets träd. 1 Mojs. 3.

3. Kain och Abel.

1. Brödernas olika sinnelag framträder. . . Gud warnar Kain
3. Gud dömer Kain. 4. Kain går i förtwiflan bort från Herrens ansigte.

1. Ewa födde först Kain, som blef en åkerman, och därefter Abel, som blef en fåraherde. En gång offrade Kain åt Herren af jordens frukt, och Abel offrade af de förstfödda af sina får. Och Herren såg med wälbehag till Abel och hans offer, men till Kain och hans offer såg han icke med wälbehag. Då blef Kain högeligen wred och hans ansigte sänktes.

2. Men Herren sade till Kain: Swarför är du wred och hwarför sänktes ditt ansigte? Männe du icke ser upp, om du har godt i sinnet? Men har du icke det, så ligger synd för dörren och hon will in till dig, men du bör råda öfwer henne. Och Kain talade med sin broder Abel. Mer engång, då de woro ute på marken, hof Kain sig upp emot Abel och slog honom ihjäl.

3. Och Herren sade till Kain: Hvar är din broder Abel? Kain svarade: Jag wet icke. Skall jag taga vara på min broder? Herren sade till honom: Hwad har du gjort? Din broders blod ropar till mig från jorden. Och nu, förbannad ware du af jorden, som har mottagit din broders blod af din hand! Ostadig och flöktig skall du blifwa på jorden.

4. Då sade Kain till Herren: Min misgärning är större, än att hon må mig förlätas. Och så gick Kain bort från Herrrens ansigte och bodde i landet öster ut.

§ Abels ställe födde Ewa en son, som hon kallade **Set**. 1 Mos. 4.

4. Syndafloden.

1. Menniskorna tilltaga i ondskan. 2. Gud hotar att låta en wattenflod fördränka jorden. 3. Floden inbryter. 4. Floden upphör och jorden blir torr. 5. Noa går ur arken, och Gud gör med honom ett förbund.

1. När människorna förökades på jorden, blef äfwen deras ondskan stor. Då hotade Gud att förgöra människorna, men gaf dem ännu en bättringstid af 120 år. Men då Gud såg att människorna icke bättrade sig, utan att deras tankar och uppsåt beständigt woro onda, sade han: Menniskan, som jag har skapat, will jag utrota från jorden.

2. Men Noa fann nåd för Herren, ty han war en from och rättskaffens man och förde ett gudligt lefwerne. Och Gud befallde honom att för sig och sitt hus bygga en ark, ty han wille låta en wattenflod komma öfwer jorden, så att allt skulle förgås. Arken skulle han göra 300 alnar lång, 50 alnar bred och 30 alnar hög, med tre wåningar och kamrar däruti. Och Noa gjorde, såsom Gud hade befallt honom.

3. Herren befallde Noa att gå in i arken med sina söner **Sem**, **Ham** och **Jafet**, sin hustru och sina söners hustrur. Desutom skulle han föra in i arken ett eller flere

par af alla djur, som icke kunde lefwa i wattnet, samt föda åt alla i arken. Då Noa gått in i arken med alla djuren, stängde Herren igen dörren efter honom. Och just på den dagen bröto alla det stora djupets källor fram, och himmelns fönster öppnade sig och ett störtregn kom öfwer jorden i fyrtio dagar och fyrtio nätter. Därwid steg wattnet mer och mer, så att alla höga berg öfvertäcktes. Då förgingos alla warelser på jorden, såwäl menniskor som djur. Endast Noa blef qwar och det, som war med honom i arken.

4. Men Gud tänkte på Noa och på alla djuren i arken, och störtregnet upphörde. Och Gud lät en wind blåsa öfwer jorden, så att wattnet sjönk undan och arken stannade på Ararats berg. Efter någon tid lät Noa en korp flyga ut, och han flög fram och åter, till desz wattnet war borttorkadt. Sedan lät han en dufwa flyga ut, och då hon icke fann något att hwila på, kom hon igen till honom i arken. Efter sju dagar lät han än en gång en dufwa flyga ut, och mot aftonen kom hon tillbaka med ett friskt olivolöf i sin mun. Och han wäntade ännu i sju dagar, och så lät han åter en dufwa flyga ut, men hon kom icke tillbaka till honom,

5. Då befallde Gud Noa att gå ur arken med de fina och alla djuren. Och han gick ut och byggde ett altare åt Herren och offrade brännoffer därpå. Herren fann wälbehag till Noas offer och gaf ett löfte, att han icke mer skulle förbanna jorden för menniskans skull. Och Gud wälsignade Noa och hans söner och sade: Waren fruktsamme och förökens och uppfyllen jorden. Och Gud gjorde med dem ett förbund att ingen flod mer skulle förderfwa jorden. Såsom tecken till detta förbund satte Gud regnbågen i skyn. 1 Mos. 6—9.

5. Babels torn.

1. Menniskornas öfwermod. 2. Gud förstingrar dem.

1. Efter floden förökades menniskorna åter på jorden och drogo öfterut till en dal i Sinears land och bo-

fatte sig där. Alla hade de ett och samma tungomål. Och de sade till hvarandra: Kommen, låtom oss bygga en stad och ett torn, hvars spets skall räcka upp i himmelen, att wi icke måtte blifwa spridda öfver hela jorden! Och de begynte bygga.

2. Då steg Herren ned för att se staden och tornet, som menniskorna byggde, och han förbistrade deras tungomål, så att ingen förstod, hvad den andra sade. Herren spridde dem därpå ut öfver hela jorden, så att de upphörde att bygga. Staden kallades sedan **Babel**, det betyder förbistring. 1 Mos. 11.

II. Patriarkernas historia.

---

6. Abrahams kallelse.

1. Herren befäller Abraham att gå från sitt hemland. 2. Abraham lyder Herren och får löfte om Kanaans land.

1. En af Sems efterkommande, wid namn **Tara**, hade tre söner, **Abraham**, **Nahor** och **Saran**. Han flyttade från **Ur** i **Kaldeen** till **Saran** i **Mesopotamien** och bodde där. Men Tara tjänade andra Gudar. Och Herren sade till Abraham: **Gå ut ur ditt land och ifrån dina fäders hus till det land, som jag will wisa dig! Och jag will göra dig till ett stort folk och wälsigna dig; och i dig skola alla släkten på jorden warda wälsignade.**

2. Då tog Abraham sin hustru **Sara** och sin brorson **Lot** och all sin egendom och ställde sin färd till **Kanaans** land. Abraham war då 75 år gammal. Så kom Abraham till **Mores** lund, som war i **Sikem**. Där synes honom Herren och sade: **Ut din fäd will jag gifwa**

detta land. Och Abraham byggde där ett altare åt Herren och åkallade Herrens namn. Därpå drog han längre öderut. 1 Mos. 12.

7. Abraham och Lot.

1. Abraham och Lot flytta åtskiljs. 2. Abraham räddar Lot.

1. Gud välsignade Abraham och Lot och de blefvo rika på boskap, så att begges hjordar icke kunde beta tillsammans. Och det blef twiſt mellan bådas herdar. Då sade Abraham till Lot: Icke må oenighet wara mellan mig och dig, ty wi äro fränder. Skilj dig ifrån mig! Och Abraham lät Lot wälja hwar han wille bo, och Lot utwalde åt sig ſlätten wid **Jordan**, ſom war wattenrik och fruktbar, och ſlog upp ſina tält in emot **Sodom**. Men folket i Sodom war ondt och ſyndade ſwärligen mot Herren. Och Gud ſade till Abraham: Hela detta land will jag gifwa åt dig och din ſäd till ewig tid. Abraham kom och bodde i **Mamres** eklund wid **Hebron** och byggde där ett altare åt Herren.

2. Men en konung från öſter kom och krigade mot konungarna i Sodom och **Gomorra**. Då flydde konungarna till bergſtrakten och fienden tog folket och allt ſom fanns i Sodom och Gomorra, äfwen Lot och hans egendom, och drog ſin wäg. Men en ſom ſluppit undan kom och berättade det för Abraham. Då tog Abraham ſina 318 huſtjenare och jagade efter fienden ända till **Damaſkus**, befriade Lot och allt folket ſamt tog tillbaka alla egodelarna. På hemwägen mötte honom **Melkiſedek**, ſom war konung i **Salem** och Guds den Allrahögſtes preſt. Denna välsignade Abraham och Abraham gaf åt honom tionde af bytet. Nu wille konungen i Sodom gifwa åt Abraham alla återtagna egodelar, men Abraham tog icke emot något för Herrens ſkull. 1 Mos. 13, 14.

8. Guds förbund med Abraham.

1. Abraham får stadfästelse på löftet om en talrik säd. 2. Abraham tänker att Hagar's son skall blifwa hans arfwinge. 3. Gud ingår förbund med Abraham.

1. Herren syntes för Abraham och sade: **Frukta icke Abraham!** Jag är din sköld; din lön skall blifwa mycket stor. Abraham sade: **Hwad vill du gifwa mig?** Jag går barnlös och arfwinge till mitt hus blifwer **Eleasar**, min tjenare. Men Herren sade: Han skall icke blifwa din arfwinge, utan en, som utgår ifrån ditt lif, skall blifwa din arfwinge. Och Herren förde honom ut och sade: **Se upp till himmelen och räkna stjärnorna, om du kan räkna dem!** Sådan skall din säd blifwa. Och Abraham trodde Herren och han räknade honom det till rättfärdighet.

2. Lio år hade Abraham bott i Kanaans land, och ännu hade han ingen son. Då gaf Sara sin egyptiska tjensteqwinna Hagar till hustru åt Abraham. Hon födde en son, hwilken fick namnet **Ismael**. Och nu tänkte Abraham, att **Ismael** skulle vara den son, genom hwilken Gud skulle uppfylla sitt löfte om säden.

3. Då Abraham war 99 år gammal, syntes Herren åter för honom och sade: **Jag är Gud allsmäktig. Wandra inför mitt ansigte och war fullkomlig!** Därpå förkunnade han, att Sara skulle föda Abraham en son, hwilken han skulle kalla **Isak**. Och Gud gjorde med Abraham ett förbund och sade: **Jag will vara din Gud och din säds Gud efter dig.** Säjom tecken till förbundet instiftade Gud omskärelsen. 1 Mos. 15, 17.

9. Gud uppenbarar sig i Mamre för Abraham.

1. Tre män komma till Abraham och mottagas såsom höga gäster.

2. Herren förkunnar att Sara om ett år skall föda en son.

1. Icke långt därefter satt Abraham i Mamres sklund i dörren till sitt tält, när det war hetast på dagen. När han nu lyfte upp sina ögon och såg, se, då stodo tre

män framför honom. Och han bugade sig ned till jorden för dem. Därpå bad han att få två deras fötter och bjöd dem att hvilade sig under trädet. Och han tillredde en måltid och medan de åto, stod han bredvid dem under trädet.

2. Då sade den ene af dem: Jag skall komma tillbaka nästa år wid denna tid, och se, då skall din hustru Sara hafwa en son. Sara hörde detta, där hon stod i tältdörren, bakom honom, och hon log wid sig själf, ty hon wisse icke att det war Herren. Men Herren sade: Hwarföre log Sara? Skulle något wara omöjligt för Herren? Sara nekade dock och sade: Jag log icke, ty hon blef rädd. 1 Mos. 18.

10. Guds dom öfwer Sodom och Gomorra.

1. Abraham beder för Sodom. 2. Sodom och Gomorra förstöras.

1. Därefter förkunnade Herren för Abraham, att han wille förgöra Sodom och Gomorra emedan deras synder woro swåra. Då trädde Abraham, fram inför Herren, bad och sade: Will du då förgöra den rättfärdige tillika med den ogudaktige? Törhända att i staden finnas femtio rättfärdiga, skulle du ock wilja förgöra dem och icke skona orten för deras skull. Och Herren sade: Om jag finner femtio rättfärdiga i Sodoms stad, så will jag skona hela orten för deras skull. Då sade Abraham: Se jag har dristat mig att tala med Herren, ehuru jag är stoft och aska. Törhända skola fem fattas i femtio rättfärdiga, skulle du då förgöra hela staden för de fems skull? Herren svarade: Om jag finner fyratiofem, så skall jag icke förgöra dem. Abraham fortfor ott bedja, tills han kom ned till tio. Och Herren lofwade att skona staden, om där funnos tio rättfärdiga.

2. Om aftenen kommo två englar till Sodom och förkunnade för Lot, att Herren hade fändt dem till att förstöra staden. Och de sade till Lot: Här du någon här, som tillhör dig, så för honom ut härifrån. Då gick Lot ut och talade med sina mågar, som skulle hafwa hans döttrar,

men de trodde, att han skämtade. När Lot dröjde, skyndade englarne på honom, togo honom, hans hustru och dötrrar wid handen och ledde dem ut ur staden. Därpå sade de till honom: Fly för ditt lifs skull och se dig icke tillbaka och stanna icke på slätten! Då lät Herren regna swafwel och eld från himmelen och förstörde städerna och allt, som växte på marken. Och Lots hustru såg sig tillbaka och blef till en saltstod. Kort därefter bröt Abraham upp från Mamre och bosatte sig i trakten af **Bersaba**. 1 Mos. 18, 19.

11. Isaks födelse och offring.

1. Den utlofwade sonen födes. 2. Gud befäller Abraham att offra sin son. 3. Abraham går åttstad att offra Isak. 4. Gud wälsignar Abraham för hans tro och lydnad.

1. När Abraham war 100 år gammal, födde Sara åt honom en son, wid den tiden, som Gud hade sagt honom. Och Abraham kallade sin nyfödde son Isak och omskar honom, då han war 8 dagar gammal, efter som Gud hade bjudit.

2. Då Isak vuxit upp, satte Gud Abraham på prof och sade till honom: Tag Isak, din ende son hwilken du har kär, och gå bort till Moria landet och offra honom där till ett bränneoffer på ett af bergen, hwilket jag will säga dig!

3. Då stod Abraham bittida upp om morgonen, sadlade sin åsna, klöf sönder wed till offret och tog med sig två tjenare och sin son Isak och gick bort till det rum, som Gud hade sagt honom. På tredje dagen lyfte han upp sina ögon och såg berget långt ifrån. Då sade han till tjenarena: Stannen I här med åsnan! Jag och pilten wilja gå dit bort och tillbedja och sedan komma tillbaka till eder. Och Abraham tog weden och lade den på Isak, men elden och kniswen tog han i sin hand, och de gingo så båda tillsammans. Och Isak sade: Min fader! se här är elden och weden, men hwar är fåret till bränneoffret? Abraham swa-

rade: Gud förser nog färet till brännoffret, min son. Då de kommo upp på berget, byggde Abraham där ett altare och lade weden i ordning och band Isak och lade honom på altaret ofwanpå weden. Därpå räckte han ut sin hand och tog knifwen för att offra sin son. Men då ropade Herrens engel från himmelen: Abraham, Abraham, kom icke din hand wid pilten, ty nu wet jag att du fruktar Gud och har icke skonat din ende son för min skull. Då Abraham lyfte upp sina ögon såg han en wädur, som hade fastnat med hornen i ett busknår. Denne tog han och offrade till brännoffer i sin sons ställe.

4. Nu ropade Herrens engel åter till Abraham och sade: Jag har swurit wid mig själf, säger Herren, emedan du gjorde detta och icke skonade din egen son, att jag skall rikligen wälsigna din säd. Och i din säd skola alla folk på jorden wälsignade warda. Och Abraham gick tillbaka till tjenarne, och de stodo upp och gingo allesammans till Bersaba. 1 Mos. 21, 22.

12. Isaks giftermål.

1. Sara dör. 2. Abrahams tjenare reser till Haran att taga hustru åt Isak. 3. Rebecca blir Isaks hustru.

1. Sara dog i Mamre, då hon war 127 år gammal, och Abraham förjde henne. Abraham köpte en åker inwid Hebron, på hwilken grottan **Matpela** war, och där begrof han Sara,

2. Abraham war gammal, och Herren hade wälsignat honom i alla stycken. Och han kallade sin äldste husstjenare och befallde honom att draga till Haran och där taga hustru åt Isak af hans egen slägt, ty han wille icke att hans son skulle taga sig hustru af Kanaans döttrar ej heller fara till Mesopotamien. Och Abraham sade till tjenaren! Herren skall sända sin engel med dig och göra din wäg lyckosam. Då tog tjenaren 10 kameler och mångahanda

håfswor och for till staden Haran i Mesopotamien. Där lät han kamelerna lägga sig utanför staden wid en brunn, där qwinnorna om astonen plägade hemta watten. Och nu bad han till Herren och sade: Herre, min herre Abrahams Gud! Se, jag will ställa mig wid wattenkällan, och hit ut komma stadsboarnas döttrar för att hemta watten. Wätte nu den flicka åt hwilken jag säger gif mig dricka och som swarar: drick, äfwen dina kameler will jag wattna, wara den, som du har utsett åt din tjenare Saks. Innan han hade slutat att bedja, kom en qwinna med en kruka på ageln och gick till brunnen, fyllde sin kruka och stod upp igen. Då gick tjenaren emot henne och bad att få dricka ur hennes kruka. Qwinnan swarade: Drick! Jag will äfwen wattna dina kameler. Och under det hon wattnade, såg mannen på henne tigande. Därpå frågade han, hwilkens dotter hon war, och hon swarade, att hon war dotter till Mahors son Betuel och hette Rebecka. Då tog tjenaren fram gyllene ringar och armband och gaf dem åt Rebecka, Därpå böjde han sig ned, bad och lofwade Herren, som ledsagat honom till Abrahams fränders hus.

3. Rebecka skyndade sig nu hem och berättade allt detta. Då gick hennes broder Laban ut till brunnen och förde mannen in i huset. Och de satte fram mat åt honom, men han wille icke äta, förr än han hade sagt sitt ärende. Då han gjort det, sade Laban och Betuel: Ifrån Herren är denna sak utgången. Se, där står Rebecka inför dig, tag henne och gå, att hon må blifwa hustru åt din herres son. Då bugade sig tjenaren till jorden inför Herren. Därefter åt han och drack. Och nästa morgon tog han Rebecka med sig och for hem till sin herre igen. Och hon blef Saks hustru. 1 Mos. 23, 24.

13. Isak och hans söner.

1. Isak erhåller två söner. 2. Abraham dör och Gud gifver Isak Abrahams wälsignelse.

1. När 20 år hade gått, hörde Herren Isaks bön, och Rebecka födde honom två söner, som woro twillingar. Den förstfödde kallade de **Esau**, den andre **Jakob**. Redan före deras födelse hade Herren sagt till Rebecka: **Den äldre skall tjena den yngre**. Då de vuxit upp, blef Esau en jägare, men Jakob wardt en from man, som bodde i tält. En dag kokade Jakob en rätt af lins. I desamma kom Esau trött hem från marken och bad att få äta af den maten. Men Jakob sade: Sälj i dag din förstfödsrätt åt mig! Esau svarade: Se, jag går mot döden och hvar till gagnar mig min förstfödsrätt? Och han sålde sin förstfödsrätt åt Jakob, ty han föraktade den.

2. Wid denna tid dog Abraham, 175 år gammal, och hans söner Isak och Ismael begrofwö honom i grottan Makpela. Och Herren förnyade till Isak sitt löfte om Abrahams wälsignelse och sade: **I din säd skola alla släkten på jorden warda wälsignade**. 1 Mos. 25, 26.

14. Isak wälsignar sina söner.

1. Isak will wälsigna Esau. 2. Jakob får genom bedrägeri wälsignelsen. 3. Esau wälsignas med en lägre wälsignelse och begynner hata Jakob.

1. När Isak blef gammal och hans syn war förswagad, sade han till Esau: **Gå ut i marken och jaga willebråd och gör mig en smaklig rätt, på det jag må wälsigna dig, förr än jag dör**. Och Esau gick ut i marken. Men Rebecka, som hört detta sade till Jakob: **Se, jag har hört din fader säga till Esau: Hemta mig willebråd och gör mig en rätt, att jag må äta och wälsigna dig, förrän jag dör. Så gå nu bort, till hjorden och hemta två killingar, att jag må af dem göra en smaklig rätt åt din fader**. Den

skall du bärä in till honom, att han må wälsigna dig. Men Jakob sade! Törhända tager min fader på mig och jag blifwer i hans ögon lik en bedragare och drager öfwer mig förbannelse och icke wälsignelse. Då sade hans moder: Den förbannelsen komme öfwer mig, lyd du mig! Då hemtade Jakob tillingarna, och hans moder gjorde däråf en smaklig rätt. Därpå klädde hon på Jakob Esaus kläder, och med skinnen af killingarne beklädde hon hans händer och hals.

2. När Jakob kom in till Isak, frågade denne: Hvem är du, min son? Jakob svarade: Jag är Esau, din förstfödde son. Sätt dig upp och ät af mitt willebråd, att din själ må wälsigna mig! Men Isak sade: Huru har du så snart kunnat finna något willebråd? Jakob svarade Herren sticade mig det till mötes. Då sade Isak: Kom närmare, min son, att jag må taga på dig och känna om du verkliga är min son Esau. Och Isak tog på honom och sade: Röstén är Jakobs röst, men händerna äro Esaus händer. Ännu engång frågade han: Är du verkliga min son Esau? Och då Jakob bejakat detta wälsignade Isak honom, sedan han ätit af maten.

3. Just som Jakob gick ut, kom Esau från jagten. Äfwen han tillagade en rätt, bar in den till sin fader och sade: Stå upp och ät af mitt willebråd. Då blef Isak öfwer måttan häpen och sade: Din broder har kommit med list och tagit din wälsignelse. Wälsignad skall han och förblifwa. När Esau hörde detta, blef han förbittrad och ropade: Har du då ingen wälsignelse qwar för mig? Då wälsignade Isak äfwen Esau, men tillade: **Du skall tjena din broder.** Från den dagen blef Esau hättf mot Jakob och sade i sitt hjärta: Snart skall den tiden komma, då wi få förja vår fader, och då skall jag dräpa min broder Jakob. 1 Mos. 27.

15. Jakob flyr till Haran.

1. Jakob undfår Abrahams wälsignelse. 2. Gud uppenbarar sig för Jakob. 3. Jakob ankommer till sin morbroder Laban.

1. För Rebecka berättades Esaus hotelse, och hon sade till Jakob: Fly till Haran till min broder Laban och stanna där tills din broders wrede wänder ifrån dig. Sedan kallade Esau Jakob till sig och förmanade honom att icke taga sig hustru från Kanaans land utan taga någon af Labans döttrar. Därpå wälsignade han honom och sade: **Gud allsmäktig föröke dig och gifwe dig Abrahams wälsignelse.**

2. Jakob drog nu ut från Beriaba. Och en afton, då solen gått ned, hade han icke funnit något härberge att hwila uti. Då tog han en sten till hufwudgård och lade sig på marken att sofwa. Och han drömde att en stege stod på marken, hwars öfre ända räckte upp till himmelen, och Guds englar stego därpå upp och ned. Öfwerst stod Herren och sade: **Det land hwarpå du ligger, skall jag gifwa åt dig och din säd, och i dig och din säd skola alla släkten på jorden warda wälsignade.** Jag är med dig och skall bewara dig och föra dig åter till detta landet. Då Jakob wakenade, sade han: Här bor wisserligen Gud och här är himmelens port. Och han kallade stället **Betel**, det betyder Guds hus.

3. Därpå fortsatte Jakob sin wandring och kom till Haran. Där stannade han wid en brunn, och dit kom Labans dotter **Rafel** för att wattna sin faders får. Då grät han af glädje och berättade för henne, att han war Rebeckas son. Rafel gick skyndsamt hem och omtalade det för sin fader. Då gick Laban ut emot Jakob, tog honom i sin famn och kyssste honom och förde honom in i sitt hus och Jakob tjenade Laban. 1 Mojs. 27, 28.

16. Jakob hos Laban.

1. Jakob tjänar hos Laban för hans döttrar. 2. Jakob tjänar Laban för lön.

1. Sedan Jakob wistats hos Laban en månad, sade Laban till honom: Skulle du tjena mig för intet? Hvad skall vara din lön? Jakob swarade, att han wille tjena honom i 7 år för hans yngsta dotter Rakel. Då sade Laban: Det är bättre att jag gifwer henne åt dig än åt en annan. Och Jakob tjänade i 7 år för Rakel, och de woro för honom såsom några dagar, så kär hade han henne. Men efter de sju årens förlopp bedrog Laban honom och gaf honom sin äldsta dotter Lea i stället för Rakel. Då Jakob förebrädde honom detta, sade Laban, att om han wille tjena honom ännu 7 år, så skulle han äfwen få Rakel till hustru. Jakob gjorde så, och Laban gaf honom äfwen Rakel till hustru.

2. Sedan de 14 åren gått till ända, wille Jakob återwända till sitt land och hem, men Laban, som såg, att Herren wälsignat honom för Jakobs skull, bad honom stanna qwar mot en bestämd lön. Jakob tjänade nu Laban ytterligare sju år. Detta war för Jakob en mödosam tid. Om dagen plågades han af hetta och om natten af köld, och sömnen wex från hans ögon. Och ändock han tjänade så troget, beswef Laban honom, i det han tio gånger ändrade hans lön. Men Gud wälsignade Jakob, så att han fick boskap i mängd samt tjenare och tjenarinnor. Gud gaf honom äfwen 12 söner, nämligen Ruben, Simeon, Lewi, Juda, Issakar, Sebulon, Dan, Naftali, Gad, Aser, Josef och Benjamin. 1 Mos. 29, 30.

17. Jakob återwänder till Kanaans land.

1. Jakob flyr från Laban. 2. Jakob kämpar med Gud. 3. Jakob möter Esau. 4. Jakob i Betel och Mamre.

1. Laban och hans söner afundades Jakob hans rikedom. Då sade Herren till Jakob: Far åter till dina fäders

lånd, och jag skall wara med dig. Då nu Laban hade gått bort för att klippa sina får, satte Jakob sina barn och hustrur på kamelerna och tog all sin egendom och flydde från Haran. På tredje dagen fick Laban weta, att Jakob flytt, och han jagade efter honom och upphann honom. Men Gud sade till Laban i en dröm om natten, att han icke skulle tala annat än godt till Jakob. De ingingo nu ett fredsförbund med hwarandra, hwarefter Laban wälsignade sina barn och återwände hem.

2. Därpå sände Jakob bud till sin broder Esau, som bodde i Edoms land och bad, att han måtte finna nåd för hans ögon. Sändebuden kommo tillbaka och sade, att Esau kom emot honom med 400 män. Då blef Jakob mycket försträckt, bad till Herren och sade: Herre du sade till mig: Wand tillbaka till ditt land! Jag är för ringa till all den nåd och all den trohet, som du har bewisat din tjenare. Hjälp mig nu ur min broders hand, ty jag fruktar för honom. För att blidka sin broder sände han skänker till sin broder. Därefter förde han sina hustrur och barn och allt hwad han egde öfwer floden **Jabbof** och blef ensam qwar. Och en man kom och brottades med honom, tilldes morgonrodnaden gick upp. Då mannen icke kunde öfwerwinna honom, sade han: Låt mig gå, ty morgonrodnaden går upp! Men Jakob svarade: Jag släpper dig icke, med mindre du wälsignar mig. Då sade mannen: Du skall icke mer heta Jakob, utan **Israel**, ty du har kämpat med Gud och menniskor och fått öfverhanden. Och han wälsignade Jakob. Då sade Jakob: Jag har sett Gud ansigte mot ansigte, och min själ är frälsd.

3. Därpå drog Jakob vidare och såg Esau komma med 400 män, och han gick fram och bugade sig till jorden för honom. Men Esau gick honom till mötes, föll honom om halsen och kyssde honom, och de gråto. Sedan skildes bröderna i frid.

4. Därefter drog Jakob längre fram och kom till

Betel, där han byggde åt Herren ett altare. Sedan syn-
tes Herren åter för Jakob och sade: Jag är Gud alls-
mäktig, war fruktsam och föröka dig. Det land, som jag
har gifwit Abraham och Isak, skall jag gifwa dig och din
säd efter dig. Jakob kom sedan till sin fader, som bodde
i Mamre, och där dog Isak, och hans söner begrofwö ho-
nom i Abrahams graf. 1 Mos. 31--35.

18. Josef säljes af sina bröder.

1. Bröderna hata Josef.
2. Bröderna wilja dräpa Josef.
3. Brö-
derna sälja Josef.

1. Jakob älskade Josef mer än alla sina andra barn
och gjorde honom en fotsid rock. När nu Josef war 17 år
gammal, fick han följa sina bröder, då de waktade sin fa-
ders bostapshjordar. Och Josef bar fram deras onda rykte
för fadren. När nu bröderna sågo, att Jakob älskade Josef
mer än alla hans bröder, hatade de Josef och kunde icke
tala honom vänligt till. En gång drömde Josef, att han
och hans bröder bundo kärswar på fältet och att hans kär-
swe reste sig upp, och deras kärswar ställde sig omkring och bu-
gade sig för hans kärswa. En annan gång drömde han,
att solen, månen och elftwa stjärnor bugade sig för honom.
När han berättade sina drömmar, begynte bröderna hata
honom än mer och sade: Skulle du wara vår konung och
råda öfwer oss? Men hans fader bewarade i minnet, hwad
som hade händt,

2. En dag sändes Josef af sin fader till Sitem för
att se, huru det stod till med bröderna och fårahjorden. När
bröderna på afstånd fingo se honom, sade de: Se, drömma-
ren kommer. Låtom oss nu dräpa honom, så får man se,
huru det går med hans drömmar. Men Ruben sade: Ut-
gjuten icke blod, utan kasten honom i den där brunnen, som
är i öknen! Han tänkte nämligen i hemlighet rädda Josef.
När nu Josef kom fram, klädde de af honom den fotsida roc-

fen och kastade honom i brunnen, i hwilken war intet watten. Och de satte sig ned att äta.

3. När de nu upplyste sina ögon, singo de se en karawan ismaeliter, som for ned till **Egypten**. Då föreslog Juda, att de skulle sälja Josef åt ismaeliterna. Och de drog upp honom ur brunnen och sålde honom för 20 silfverpenningar. Men Ruben war icke med, när detta skedde. När han kom till brunnen och icke fann Josef där, ref han sina kläder och wiste icke hwad han skulle göra. Men bröderna slagade en bock, doppade Josefs rock i blodet och fände honom hem till sin fader och sade: Denna hafwa wi hittat. Känner du igen, om det är din sons rock eller icke? Då sade Jakob: Det är min sons rock. Ett wilddjur har ätit upp Josef. Och Jakob förjde honom i lång tid. 1 Mos. 37.

19. Josef hos Potifar och i fängelse.

1. Josef frestas, men öfvervinner frestelsen. 2. Gud är med Josef äfwen i fängelset.

1. Josef blef förd ned till Egypten, och Potifar, som war en höfwißman för **Faraos**, den egyptiske konungens, lifwakt, köpte honom af de ismaelitiske köpmännen. Och Herren war med Josef, så att han blef en lyckosam man. När Potifar såg detta, lemnade han allt, hwad han egde, under hans wård. Och Herren wälsignade Potifars hus för Josefs skull. Men Potifars hustru wille förleda Josef till synd. Då sade Josef: Huru skulle jag så mycket ondt göra och synda emot Gud. Och fastän hon dagligen frestade Josef, lydde han henne dock icke. När hon nu såg, att Josef icke wille lyda henne, framställde hon saken för Potifar så, som om Josef welat förleda henne till synd. När nu Potifar hörde sin hustrus ord, blef hans wrede upptänd, och han lät kasta Josef i det fängelse, där konungens fångar woro.

2. Men äfwen i fängelset war Herren med Josef och lät honom finna nåd för hans ögon, som war föreståndare för fängelset, så att han gaf Josef uppsigt öfwer de andra fångarna. Därpå hände sig att konungens winstänk och bagare förbröto sig emot sin herre och blefwo insatte i samma fängelse som Josef. Då Josef en morgon kom in till dem, fann han dem mycket bedröfwade öfwer hwar sin dröm, som de drömt om natten. Josef bad nu dem omtala sina drömmar för honom, och sedan de berättat dem, uttydde han dem så, att winstänken skulle efter tre dagar åter blifwa insatt i sitt embete, men bagaren blifwa hängd. Och Josef sade till winstänken: Kom ihåg mig, när det går dig wäl, och bed Farao, att han tager mig ut ur detta huset, ty jag har icke gjort något, hwarför de skulle sätta mig i fängelse. Såsom Josef hade uttydt drömmarna, så gick det ock, men winstänken tänkte icke på Josef, utan glömde honom. 1 Mos. 39, 40.

20. Josefs upphöjelse.

1. Faraos drömmar. 2. Josef uttyder Faraos drömmar. 3. Josef blir en herre öfwer Egypten.

1. Två år därefter hade Farao tvenne drömmar. Han drömde, att han stod wid elfwen och såg sju wackra och feta nöt uppstiga därur, och de betade i wassen. Efter dem uppstego sju andra nöt, fula och magra. Och de sju magra nöten åto upp de sju wackra och feta nöten. Men det märktes icke på dem. Och Farao wakenade, men insomnade ånyo och drömde, att han såg sju ax, frodiga och wackra, wära på en stjälk. Och efter dem uppskötö sju tunna och af östanwinden brända ax. Och de tunna axen uppslukade de frodiga.

2. Om morgonen blef konungen orolig till sinnes och sände ut och lät kalla alla spåmän i Egypten och alla des wisa, men ingen kunde uttyda drömmarna, Då kom winstänken ihåg Josef och sade till Farao: Jag kommer i dag

ihåg mina synder. Då Farao blef vred på sina tjenare och satte mig och bagaren i fängelsset, då drömde wi hwar-dera på en natt en dröm. Men där war en ung ebreisk man, som uttydde våra drömmar, och såsom han uttydde dem, så har det gått. Då sände Farao och kallade Josef skyndsamt ur fängelsset. När Josef kom, sade Farao: Jag har drömt en dröm, men ingen finnes, som uttyder honom. Men om dig har jag hört, att när du hör en dröm, så uttyder du honom. Josef svarade: Icke jag men Gud skall svara, hwad som är helsosamt för Farao. Då berättade konungen drömmarna: Och Josef uttydde dem så, att det först skulle komma sju goda år med stor fruktbarhet öfwer hela Egypten och sedan sju hungerår. Slutligen rådde han konungen att utse en förståndig och wis man, som under de goda åren samlade femtedelen af den ymniga säden till lifsmedel under de sju hungeråren, så att landet icke måtte förgås af hunger.

3. Josefs råd behagade konungen wäl, och han sade till Josef: Emedan Gud har kungjort allt detta för dig, är ingen så förståndig och wis som du. Du skall råda öfwer mitt hus, och efter ditt ord skall allt mitt folk rätta sig. Och Farao tog sin ring af sin hand och satte den på Josefs hand och hängde en guldkedja på hans hals och lät honom åka i sin andra wagn och lät utropa framför honom: Fall på knä! Och han satte honom öfwer hela Egyptens land. Josef war då 30 år gammal. Och Josef for omkring i hela Egyptens land under de goda åren och samlade ihop allehanda lifsmedel och upplade säd i förråd till stor myckenhet. Och då hungeråren kommo, blef det hungersnöd i alla länder, men i Egypten fanns bröd, ty Josef öppnade förrådshusen och sålde säd. 1 Mos. 41.

21. Josef's bröder komma till Egypten.

1. Brödernas första resa till Egypten. 2. Brödernas andra resa till Egypten.

1. Hungernöden sträckte sig äfwen till Kanaans land, där Jakob bodde. Då Jakob hörde, att säd fanns i Egypten, sände han tio af sina söner dit, men Benjamin behöll han hemma. När bröderna kommo inför Josef, kände han strax igen dem, men de kände icke igen honom. Och när de nu bugade sig för honom med ansigtet mot jorden, talade han hårdt till dem och sade, att de woro spejare, som kommit för att se, hwar landet wore öppet för fiender. Men de svarade, att de woro redliga män, tolf bröder, söner af en och samma man i Kanaans land, och att en af dem war hemma hos deras fader, men en icke mera till. Josef sade dock till dem: Det är, såsom jag har saqt: spejare ären I. Och så lät han kasta dem i fängelse. På tredje dagen lät han åter hemta bröderna till sig och befallde, att de andre skulle resa hem efter den yngste brodern, men en af dem stanna qwar såsom fånge. Då blefwo de förskräckte och sade till hwarandra: Wisserligen hafwa wi förskyllt detta på vår broder, ty wi sågo hans själsångest, då han bad oss, och wi icke hörde honom. Därför har denna nöd träffat oss. Ruben svarade dem: Sade jag eder icke: förshynden eder icke på pilten! Men I hörden mig icke. Och se, nu är det hans blod, som utkräfwes. Och de wisste icke, att Josef förstod, hwad de sade, men Josef wände sig bort och grät. Sedan tog han Simeon och fängslade honom inför deras ögon. Därpå befallde Josef, att man skulle fylla deras säckar med säd och lägga hvars och ens penningar tillbaka i hans säck. Och så lät han dem fara. När de kommo hem, berättade de för sin fader allt, som hade händt dem. Då utbrast Jakob: Mig gören I barnlös. Josef är borta, Simeon är borta, Benjamin wiljen I taga ifrån mig! Min son får icke fara med eder.

2. Men hungersnöden war swår i landet. Och när jäden war slut, befallde Jakob sina söner att åter fara till Egypten för att köpa fäd. Juda svarade, att de icke vågade fara dit utan att hafwa Benjamin med sig. Och han bad sin fader: Sänd pilten med mig! Jag ansvarar för honom. Förer jag honom icke tillbaka till dig, så blir skulden min inför dig i all min tid! Då lät Jakob sin son Benjamin fara med. Då bröderna kommo till Egypten, inställde de sig inför Josef. Och när Josef såg, att Benjamin war med, gaf han föreståndaren för sitt hus befallning att tillreda en måltid för dem. Därpå fördes Simeon ut till dem, och de gingo alla in i Josefs hus. Då talade Josef med dem och frågade efter deras gamle fader. Och när han såg sin broder Benjamin, upprördes hans hjärta af kärlek till brodern, och han skyndade bort från dem för att gråta. Men sedan han hade twagit sitt ansigte, gick han ut och åt med dem. Och de fingo platser wid bordet efter sin ålder och sågo med förundran häröfwer på hwarandra. Och han lät bära maten från sitt bord till dem, och för Benjamin lades fem gånger mer än för någon af alla de andra. Och Josef befallde föreståndaren för sitt hus att fylla deras säckar med fäd och lägga hans silfverbägare öfwerst i den yngstes säck. 1 Mos. 42—44.

22. Josef gifwer sig tillkänna för bröderna.

1. Josefs fifta pröfning med bröderna. 2. Juda will blifwa träl i Benjamins ställe. 3. Josef gifwer tillkänna, hwem han är, och inbjuder sin fader och sina bröder till Egypten.

1. Följande morgon i dagningen fingo bröderna fara. Men när de hade kommit ett litet stycke utom staden, sände Josef sin tjenare efter dem och lät säga till dem: Hwarför hafwen I lönat godt med ondt? Hafwen I icke borttagit min herres silfverbägare? Bröderna skyndade nu att lyfta ned sina säckar på marken, och han sökte i dem, och se, bågaren fanns i Benjamins säck. Då restwo männen sina kläder och

återwände till staden och föllo ned till jorden inför Josef. Josef talade strängt till dem och sade, att den, hos hwilken bågaren blef funnen, skulle blifwa träl hos honom, men de öfriga skulle fara hem till sin fader.

2. Då sade Judä: Hwad skola wi säga, och huru skola wi rättfärdiga oss? Gud har röjt vår misgärning. Komma wi nu hem utan att hafwa Benjamin med oss, så skola wi bringa vår faders grå hår med sorg ned i grafwen. Låt därför mig så stanna qwar hos dig såsom träl i Benjamins ställe och låt honom fara med sina bröder! Ty huru skulle jag kunna komma till min fader och icke hafwa Benjamin med mig? Jag finge då se den jänmer, som skulle träffa min fader.

3. Då kunde Josef icke längre dölja sig, utan brast ut i högljudd gråt och sade: Jag är Josef, eder broder. Och hans bröder blefwo så bestörta, att de icke kunde swara honom. Men Josef sade: Jag är Josef, eder broder, hwilken I sålden till Egypten. Och waren nu icke bedröfwade, ty till eder räddning har Gud jändt mig hit före eder. Och han föll sin broder Benjamin om halsen och grät och kysste alla sina bröder. Sedan talade hans bröder med honom. Där-
 efter had Josef sina bröder sthynda hem till fadren och om-
 tala för honom allt och föra sin fader till Egypten. Och han sände till sin fader wagnar och gåfwor af det, som bäst war i Egypten, och allehandå lifsmedel till reskost under resan. Därpå lät han sina bröder fara och sade till dem: Rifwen icke på wägen. 1 Mos. 44, 45.

23. Jakob flyttar till Egypten.

1. Jakob får underrättelsen, att Josef lefwer. 2. Jakobs resa till Egypten. 3. Jakob nedfätter sig i Gosen.

1. Då bröderna kommo hem till sin fader, sade de: Din son Josef lefwer ännu och är en herre öfwer hela Egyptens land. Men Jakob trodde dem icke. Men då han såg

wagnarna, som Josef hade söndt för att hemta honom, blef hans ande upplifwad och han sade: Det är nog: Josef, min son, lefwer ännu! Jag will fara och se honom, innan jag dör.

2. Och Jakob bröt upp med allt hwad honom tillhörde. Och då han kom till Bersaba, kom Gud till honom i en syn om natten och sade: Frukta icke att fara ned till Egypten, ty där will jag göra dig till ett stort folk. Jag will draga med dig till Egypten och jag will också föra dig därifrån. Jakob bröt upp ifrån Bersaba, och då han nådde Egypten, for Josef honom till mötes, Och då han fick se honom, föll han honom om halsen och grät länge. Då sade Jakob: Nu will jag gärna dö, sedan jag sett ditt ansigte, att du ännu lefwer.

3. Då Josef berättade för Farao, att hans fader och hans bröder woro komna till honom, sade Farao: Egyptens land ligger för dig; i den bästa delen af landet må du låta din fader och dina bröder bosätta sig. Må de bo i landet Gosen. Josef hemtade äfwen sin fader och ställde honom inför Farao, och Jakob wälsignade Farao. Jakob bosatte sig i Gosen, och hela hans hus utgjorde, med Josef och två hans söner, sjuttio själar. 1 Mos. 45—47.

24. Jakob wälsignar sina söner. Jakobs och Josefs död.

1. Jakob wälsignar Josefs söner.
2. Jakob wälsignar alla sina söner.
3. Jakobs och Josefs död.

1. Jakob lefde 17 år i Egypten. Och då han kände sitt slut nalkas, kallade han sin son Josef till sig och bad, att han icke måtte begrafs wa honom i Egypten, utan i sina fäders graf i Kanaans land. Detta lofwade Josef. Därefter tog Josef sina två söner, **Manasse** och **Efraim**, och ledde dem fram till Jakob, att han skulle wälsigna dem. Och Jakob wälsignade dem och sade till Josef: Dina två

föner, Efraim och Manasse, skola vara mina lifasom Ruben och Simeon. Ytterligare sade Jakob till Josef: **Se, jag döer, och Gud skall vara med eder och föra eder åter till edra fäders land.**

2. Åfven sina öfriga söner kallade Jakob och sade till dem: Församlen eder, att jag må förkunna eder, hvad eder skall hända i den yttersta tiden. Därefter wälsignade han enhwar med sin särskilda wälsignelse. Men framför de andra wälsigade han Juda och sade: **Dig, Juda, skola dina bröder prisa, för dig skola din faders barn buga sig. Spiran skall icke wika isfrån Juda, till dess Fridsfursten kommer, och honom skola folken hörsamma.**

3. Därpå gaf Jakob upp andan, och hans söner förde honom till Kanaans land och begrofwö honom i Abrahams graf. Därefter foro de tillbaka till Egypten och stannade där. Kort före sin död sade Josef till sina bröder: Jag döer, och Gud skall wissjerligen söka eder och föra eder utur detta landet in uti det land, som han har tillswurit Abraham, Isak och Jakob. Och Josef tog en ed af sina bröder och sade: **Då Gud warder eder sökande, så fören mina ben härifrån.** Och Josef dog, då han war 110 år gammal, och de balsamerade honom och lade honom i en kista i Egypten. 1 Moj. 47—50.

III. Israels folk under Mose och Josua.

25. Moses födelse och uppfostran.

1. Israels barns förtryck i Egypten. 2. Mose födes och utfattes i Nilsfloden. 3. Mose räddas. 4. Mose flyr ur Egypten.

1. Israels barn förökade sig storligen i Egypten, och landet blef nppfyllt af dem. Omkring 300 år efter Josefs död blef det en ny konung öfwer Egypten, som icke kände

Josaf, och sade till sitt folk: Se, Israels barn äro talrikare än wi. Wälan, wi wilja gå kloft tillwäga, att de icke må föröka sig och, om ett krig inträffar, förena sig med våra fiender. Och man satte öfwer dem uppbördsfogdar, att de skulle plåga dem med byggnadsarbeten. Och egyptierna twungo dem med hårdhet till trälldom och förbittrade deras lif. Men ju mer man plågade dem, desto mer förökades de. Slutligen bjöd Faraos, att man skulle kasta alla gossebarn, som föddes i Israel, i elfwen.

2. Wid denna tid födde en hustru af Lewis stam en son, och hon fördolde honom i tre månader. Då hon icke längre kunde dölja honom, tog hon en kista af rör, bestroök den med jordbeck och lade barnet däruti och satte den i wässen wid stranden af elfwen, och barnets syster ställde sig på afstånd för att se, huru det skulle gå med det.

3. Då kom Faraos dotter till elfwen för att bada, och då hon fick se kistan i wässen, sände hon en af sina tjennarinnor för att hemta henne. När hon nu öppnade kistan, fick hon se barnet, som låg där och grät. Då ömfade hon sig öfwer det och sade: Detta är ett af de ebreiska barnen. Barnets syster gick då fram och sade till Faraos dotter: Skall jag gå att hemta dig en ebreisk amma? Och hon gick och kallade barnets moder. Hon tog barnet och uppammade det. När gossen hade wuxit upp, fördes han till Faraos dotter, som upptog honom såsom sin son och kallade honom **Mose**.

4. Då Mose war 40 år, gick han ut till sina bröder och såg deras trälldom. Härwid såg han en egyptisk man, som slog en ebreisk man, och då han såg, att ingen war tillstädes, slog han ihjäl egyptiern och gömde honom i sanden. Andra dagen gick han åter ut och såg två ebreiska män tråta med hwarandra. Och han sade till den skyldige: Hwarför slår du din nästa? Denne swarade: Hvem har satt dig till domare öfwer oss? Will du ock dräpa mig, såsom du dräpte egyptiern? Då fruktade Mose och

sade: Saken är då känd! Då Farao fick höra saken, sökte han att dräpa Mose. Men Mose flydde till Midians land och där stannade han hos presten Jetro, som gaf honom sin dotter Zippora till hustru. 2 Mos. 1, 2.

26. Mose kallelse.

1. Gud uppenbarar sig för Mose wid Horeb. 2. Mose gör inwändningar, då Gud befäller honom att utföra Israels barn ur Egypten. 3. Mose lyder Guds befallning, sedan Aron gifwits honom till medhjälpare.

1. Fyratio år hade Mose varit i Midians land, då han en dag kom till **Horebs** berg med sin hjord. Där fick han se en buske, som brann utan att förtäras. Mose sade: Jag vill gå och se den stora synen, hvarför busken icke brinner upp. Då ropade Gud till honom utur busken: Mose, Mose, kom icke här nära intill, drag dina skor af dina fötter, ty rummet, där du står, är en helig mark. **Jag är din faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud.** Men Mose betäckte sitt ansigte, ty han fruktade att se uppå Gud. Och Herren sade: Jag har länge sett mitt folks jämmer uti Egypten och jag har hört ert rop, så gå nu och för mitt folk, Israels barn, utur Egypten.

2. Men Mose fruktade storligen och sade: Hvem är jag, att jag skulle föra Israels barn utur Egypten? Herren sade: Jag skall vara med dig. Och så skall du säga till Israels barn: Jehowah (Herren), edra faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud, har sändt mig till eder. Mose inwände: De skola icke tro mig och icke höra mitt tal. Då gaf Herren honom makt att göra tecken och under, på det att de skulle tro. Men ytterligare sade Mose: Ad Herren, jag är ingen talför man, ty jag har ett svart målföre och en svart tunga. Herren sade: Hvem har gifwit munnen åt menniskan, eller hwem gör stum eller döf, seende eller blind? Är det icke jag, Herren? Men Mose sade:

Uf Herre, sänd hwem du sända will! Nu upptändes Herrens wrede emot Mose, och han sade: Jag wet, att din broder Aron är en talför man, han skall komma dig till mötes, du skall tala till honom, och han skall tala för dig till folket.

3. Mose for tillbaka till Egypten, och i öknen mötte han Aron. Mose och Aron gingo åstad och församlade de äldste bland Israels barn och omtalade allt, hwad Herren hade sagt, samt gjorde tecken för folkets ögon. Då trodde folket, föll ned inför Herren och tillbad. 2 Moj. 3, 4.

27. Mose inför Farao.

1. Farao vägrar att släppa Israel. 2. Herren visar sin makt, i det han hemsöker Egypten med swära landsplågor. 3. Påstalammet instiftas.

1. Därefter gingo Mose och Aron till Farao och sade: Så säger Herren, Israels Gud: Släpp mitt folk, att de må hålla högtid åt mig i öknen. Farao swarade: Hwem är Herren, hwilkens röst jag skall höra? Jag känner icke Herren och will icke släppa Israel. Gån bort till edra dagswärken! Och Farao befallde fogdarna att pålägga Israels barn ännu tyngre arbete än tillförne. Och Israels tillhyningsmän blefwo slagne, då folket icke förmådde fullgöra det tunga arbetet. Då sade folket till Moses och Aron: Herren hemsöke och straffe eder, att I hafwen gjort oss förhatliga i Faraos ögon. Men Mose wände sig till Herren och klagade för honom sin nöd.

2. Då lät Gud komma öfwer Egypten nio swära plågor, hwarigenom menniskor och djur hotades med undergång. Så länge en plåga warade, war Farao redo att släppa Israel, men då Mose bedt till Gud och plågan upphört, ångrade Farao hwad han lofwat och förhårdade sitt hjärta, så att han icke wille släppa folket. Då sade Herren till Mose: Ännu en plåga will jag låta komma öfwer

Faraos och öfwer Egypten. Därefter skall han släppa eder, ja, han skall utdrifwa eder härifrån.

3. Och Herren befallde Mofe säga till Israels menighet, att hvarje hufvud skulle på fjortonde dagen i samma månad slagta ett felfritt, årsgammalt lam och stryka blodet på dörrposterna och öfra dörrträdet och om natten äta köttet, steft wid eld. De skulle äta det tillika med osyradt bröd och beska örter. Därwid skulle de vara omgjordade kring sina länder och hafwa skor på fötterna och stafwar i händerna, såsom om de hastade till wägs. Detta war Herrens *pasah* (förbigående). På den natten skulle Herren gå fram genom Egyptens land och slå allt förstfödt i Egypten, och hvarje hus, där han fann lammets blod struket på dörrträdet, skulle han gå förbi. Till äminnelse häraf skulle de och deras efterkommande årligen fira denna dagen såsom en Herrens högtid genom att offra påskalammet. 2 Mos. 5—12.

28. Israels befrielse ur Egypten.

1. Gud sänder den sista landsplågan och folket uttågar. 2. Israel går genom röda hafwet. 3. Allt folket prisar Gud.

1. Wid midnattstiden slog Herren allt förstfödt i Egypten, från Faraos förstfödde son till fångens förstfödde i fångelsket och allt förstfödt bland boskapen. Och det blef ett stort klagorop i Egypten, ty intet hus fanns, där icke någon war död. Då kallade Faraos Mofe och Aron till sig om natten och sade: Stån upp och dragen ut ifrån mitt folk! Och egyptierna trängde på folket, för att påskynda deras aftåg, ty de fruktade, att de allesammans skulle förgås. Israels barn bröto så upp från Egypten, sex hundra tusen män förutom barn. Den tid, under hwilken Israels barn hade bott i Egypten, war 430 år. Och Mofe tog med sig Josef's ben.

2. När Farao hade släppt folket, förde Herren dem icke den genaste vägen till Kanaans land, utan genom öfven till **Röda hafwet**. Och Herren gick före dem om dagen i en molnstod och om natten i en eldstod, på det han skulle lysa dem, så att de kunde tåga både dag och natt. Snart ångrade emellertid Farao, att han hade släppt Israel. Då tog han sitt krigsfolk och 600 stridsvagnar och jagade efter dem samt upphann dem wid Röda hafwet. När nu Farao och hans här nåskades, blefwo israeliterna swåriligen förskräckta och ropade till Herren. Och de sade till Mose: *Woro icke grafwar i Egypten, att du måste bortföra oss, att wi skulle dö i öknen? Men Mose sade: Frukten icke! Herren skall strida för eder. Och Herren sade till Mose: Säg Israels barn, att de bryta upp. Och du, lyft upp din staf och uträck din hand öfwer hafwet och klyf det, att Israels barn må gå midt igenom hafwet på det torra. Då nu Mose uträckte sin staf öfwer hafwet, delade sig watten i tu, och Israels barn gingo midt igenom hafwet. Men molnstoden, som gått före dem, ställde sig emellan egyptierna och Israel. Farao och hela hans här följde emellertid efter Israel till midten af hafwet. Då Israels barn humnit till andra stranden, befallde Herren Mose att uträcka sin hand öfwer hafwet, och watten föll igen öfwer egyptierna, så att icke en af dem blef öfrig.*

3. Då sjöngo Mose och hela Israel en sång till Herren och sade: *Jag will sjunga Herren, ty han är hög och härlig. Min starkhet och min lofsång är Herren. 2 Mos. 12—15.*

29. Wandringen från Röda hafwet till Sinai.

1. Israel bispisas med manna. 3. Israel får watten ur klippan.

1. Israels barn tågade därefter in i öknen **Sin**. Där knorrade de emot Mose och Aron, emedan de icke hade bröd, och sade: *O, att wi hade fått dö i Egypten, där*

wi jutto wid föttgrytorna och hade bröd nog! I hafwen fört oss till denna öknens för att låta oss dö af hunger. Då lät Herren om aftenen waktlar öfvertäcka lägret, och om morgonen låg något hwitt och tunt såsom rimfrost på marken. Det war ett bröd, som folket kallade **manna**. Detta war det bröd, som Herren gaf dem att äta i 40 år, till dess de kommit in i Kanaans land.

2. Sedan lägrade de sig i **Refidim**, och de hade intet watten. Då klagade folket åter, att de kommit ut i öknens för att dö af törst. Men Gud befallde Mose att med sin staf slå på klippan, och då han slog på klippan, gick där ut watten, så att folket fick dricka. 2 Mos. 16, 17.

30. Guds förbund med Israel. Lagens utgifwande.

1. Israel kallas att blifwa förbundsfolket. 2. Gud förkunnar de tio budordens lag. 3. Förbundet affutas. 4. Mose på Sinai.

1. I tredje månaden, sedan Israels barn utgått ur Egypten, kommo de till **Sinai** berg och lägrade sig där midt emot berget. Och Mose steg upp till Gud, och Herren sade till honom: Så skall du säga till Israels barn: I hafwen sett, hwad jag har gjort åt egyptierna, och huru jag har burit eder på örnowingar och fört eder till mig. Och nu, om I hören och lyden min röst och hållen mitt förbund, så skolen I blifwa min egendom framför alla andra folk, ty hela jorden hörer mig till, och I skolen blifwa åt mig ett rike af prester och ett heligt folk. Mose gick och sammankallade folkets äldsta och framlade för dem alla dessa ord, och folket swarade på en gång och sade: **Allt hwad Herren har sagt wilja wi göra.** Därpå befallde Herren Mose att säga till folket, att de skulle helga sig och två sina kläder samt wara i ordning till den tredje dagen, ty då skulle Herren stiga ned på Sinai berg i hela folkets åsyn.

2. På tredje dagens morgon steg Herren ned på berget under åska och blyt och ett starkt basunljud. Och en rök steg upp från berget såsom röken från en ugn. Hela Sinai darrade, och allt folket, som war i lägret, wardt förfäradt. Mose förde folket ut ur lägret, och de uppställde sig nedanför berget. Och Herren talade alla dessa orden: Jag är Herren, din Gud, som har utfört dig ur Egyptens land, utur tråldomshuset. Du skall inga andra Gudar hafwa för mig. Du skall icke göra dig en bild, ej heller något beläte af det, som är ofwantill i himmelen eller nedan till på jorden eller i wattnet nedan om jorden. Sådana skall du icke tillbedja och icke dyrka; ty jag Herren, din Gud, är en nitälskande Gud, som hem söker fädernas missgärning på barnen i tredje och fjärde led, på dem som mig hata, men gör barmhertighet till tusende ledet mot dem, som mig älska och hålla mina bud.

Du skall icke misshandla Herrens, din Guds namn, ty Herren skall icke låta honom blifwa ostraffad, som hans namn misshandlar.

Tänk på sabbatsdagen, att du helgar honom. Sex dagar skall du arbeta och göra alla dina sysslor; men på den sjunde dagen, som är Herrens, din Guds, sabbat, skall du ingen syssla göra, hwarken du eller din son, eller din dotter, eller din tjenare eller din tjenninna, eller ditt öf, eller din främling, som bor inom dina portar; ty på sex dagar har Herren gjort himmelen och jorden och hafwet och allt, hwad däruti är, och han hwilade på den sjunde dagen. Därför har Herren wälsignat sabbatsdagen och helgat honom.

Hedra din fader och din moder, på det du må länge lefwa i det land, som Herren, din Gud, will gifwa dig.

Du skall icke dräpa.

Du skall icke göra hor.

Du skall icke stjäla.

Du skall icke bära falskt vittnesbörd emot din nästa.

Du skall icke hafwa lust till din nästas hus.

Du skall icke hafwa lust till din nästas hustru, eller till hans tjenare, eller till hans tjenarinna, eller till hans ore, eller till hans åsna, eller till något, som din nästa tillhör.

Och allt folket förnam åskan och blygtarne och trumpet-skallet och röken från berget, och de ryggade tillbaka och blefwo stående fjärran och sade till Mose: Tala du till oss, få wilja wi höra, men Gud tale icke till oss, att wi icke må dö. Men Mose sade till folket: Gud har kommit till eder, på det hans fruktan måtte wara för edra ögon, så att I icke synden.

3. Mose skref alla Herrens ord i en bok. Sedan byggde han ett altare nedanföör berget och lät några af folket offra därpå åt Herren och stänkte af blodet på altaret. Och då han läste ur boken för folket, ropade de: **Allt det Herren sagt har, wilja wi göra.** Då stänkte Mose af offerblodet på folket och sade: **Detta är blodet till det förbund, hwilket Herren har gjort med eder öfwer alla dessa orden.**

4. Därefter steg Mose på Guds befallning upp på berget, och där gaf Gud honom två stentaflor, på hwilka de tio buden woro skrifna. Därjämte mottog han många andra bud samt föreskrifter om tabernaklet och gudstjensten, och Mose war på berget hos Gud i 40 dagar och 40 nätter. 2 Mos. 19--24.

31. Folket affaller. Förbundet återupprättas.

1. Folket dyrkar en guldkalv. 2. Moses ber för folket. 3. Gud upp-tar folket ånyo i sitt förbund.

1. När Mose dröjde på berget, blef folket otåligt och sade till Aron: Upp och gör oss en Gud, som kan gå

framför oss, ty wi weta icke, huru det har gått med denne Mose, mannen, som förde oss upp utur Egyptens land. Aron sade till dem: Rifwen guldringarna utur öronen på edra hustrur, edra söner och edra döttrar och bären dem till mig. Och de buro dem till Aron, och han lät göra en kalf att öfverkläda med guldet, och de sade: Denne är din Gud, Israël, som har fört dig upp utur Egyptens land.

2. Herren sade till Mose: Gå, stig ned, ty ditt folk har illa gjort. De hafwa afwikit från den wäg, som jag har bjudit dem. Så lemna mig nu att jag må förgöra dem. Mose bad till Herren sin Gud: Wänd tillbaka från din wredes glöd. Tänk på Abraham, Isak och Israël, dina tjenare, åt hwilka du swurit wid dig själf och sagt, att du skall föröka deras säd såsom stjärnorna på himmelen och gifwa dem det land, hwarom du talat. Och Herren ångrade det onda, han hade sagt, att han wille göra emot sitt folk.

3. Mose steg ned ifrån berget och bar wittnesbördets två tafslor i sin hand. När han kom till lägret och fick se kalfwen och dansen, upplågade hans wrede, och han kastade tafslorna utur sin hand och slog sönder dem nedanför berget. Därpå ställde han sig i porten till lägret och sade: Hit till mig enhwar, som hörer Herren till! Och till honom slöto sig alla Lewis barn. Då befallde Mose dem enhwar att binda sitt swärd wid sin sida och gå genom lägret från den ena porten till den andra och dräpa hwem helst de funno. Lewi barn gjorde, såsom Mose befallt dem, och på den dagen föllo 3,000 män. Följande dagen steg Mose åter upp på berget till Gud och sade: Uck, detta folk har begått en stor synd, men förlåt dem nu. Herren sade: Gå och för folket dit jag har sagt dig. Se, mitt anfigte skall gå med, och jag skall låta dig komma till ro. Därpå befallde Herren Mose att uthugga 2 stentafslor, sådana, som de förra woro, hwilka han slog sönder. På dem skref Herren samma ord, som woro på de förra. Mose gjorde som Herren sagt. 2 Mos. 25—34.

32. Tabernaklet och Gudstjensten.

1. Tabernaklet. 2. Gudstjensten. 3. Högtiderna.

1. Enligt en förebild, som Moise hade sett uppe på berget, byggdes en helgedom, på det att Herren måtte bo ibland dem. Denna helgedom, som kallades **wittnesbördets tabernakel**, war flyttbar och bestod af 2 rum: det **allra heligaste** och **det heliga**, åtskilda från hwaranda genom en förlåt. I det allra heligaste, som war 10 aln högt, 10 aln långt och 10 aln bredt, stod **förbundets ark**, hwari lagens tafslor förwarades. Locket på denna kallades **nådaftolen**. I det heliga, som war 20 aln långt, 10 aln bredt och 10 aln högt, funnos **rökelsealtaret**, **skådebrödsbordet** samt en **sjuarmad ljuskäfe**. En **förgård**, 100 aln lång och 50 aln bred, omgaf det hela. I förgården fanns **bränneofferaltaret**.

2. Till presttjänst utgåg Gud Arons släkt. Aron själf blef **öfwersteprest**. Detta embete ärfdes sedan alltid af den äldste sonen. Alla de öfriga lewiterna skulle tjänstgöra wid helgedomen och gudstjensten samt såsom folks lärare. Presternas förvärtningar woro **offrandet**, **rökandet** och **wälsignandet**. Offren woro dels oblodiga offer, såsom **spis- och drickoffer**, dels blodiga offer, såsom **synd-, skuld-, bränne- och tackoffer**. De blodiga offren utgjordes af oxar, lam, getter och dufwor. De oblodiga offren bestodo af mjöl, bröd, olja, rökelse, win. Om någon af menigheten wille offra åt Herren, skulle han taga ett felfritt djur och föra det fram till bränneofferaltaret och slagta det. Men presten skulle upphemta blodet och stänka det på altaret, och köttet skulle helt eller delwis förbrännas. Rökandet stedde på rökofferaltaret och betecknade förbönen. Wid det dagliga morgon- och aftenoffret wälsignades folket med dessa ord: **Herren wälsigne dig och beware dig! Herren låte sitt ansigte lysa öfwer dig och ware dig**

nådig! Herren wände sitt ansigte till dig och gifwe dig frid!

3. De högtider, till hwilka hwarje israelit borde inställa sig wid helgedomen, woro följande: 1. **Påskhögtiden** eller det osyrade brödets högtid, hwilken firades till åminnelse af befrielsen från Egypten samt tillika såsom en wårskördefest. 2. **Pingsthögtiden**, den femtionde dagen efter påsk firades såsom en tackfägelsefest för avslutandet af sädesförden, samt äfwen till minne af lagens utgifwande på Sinai. 3. **Löfhyddohögtiden** skulle påminna Israel om ökenvandringen samt firades äfwen såsom tackfägelsefest för höstförden. En årligen återkommande högtid war äfwen den **stora försoningsdagen**, på hwilken öfwerstepresten ingick i det allra heligaste för att frambara ett försoningsoffer för hela folkets synder. — Hwar sjunde dag war helgad till **sabbatsdag**, och hwart sjunde år war **sabbatsår**. Under sabbatsåret skulle ingen åker sås och ingen wingård bergas. Dessutom firades hwart 50:de år såsom **jubelår**, då alla trälar skulle frigifwas och all köpt och pantad jord återgå till den ursprungliga egaren.

33. Israels folk i öknen:

1. Kunstapare utsändas till Kanaans land. 2. Folket knotar och straffas. 3. Det nya släktet inwid gränsen till Kanaan. 4. Det nya släktets wandring till Jordan.

1. Sedan Israels barn varit lägrade wid Sinai ett år, höjde sig molnstyn upp ifrån wittnesbördets tabernakel, och Israels barn bröto upp och kommo till **Kades**, wid gränsen af Kanaans land. På Herrens befallning sände Mose ut 12 män till att kunska i landet. De genomwandrade hela landet och kommo tillbaka till lägret efter 40 dagar. Då församlades hela menigheten, och kunskaarne wisade dem landets frukter samt sade, att det war ett godt land, men att där bodde ett stort och starkt folk, som hade

stora befästa städer. Slutligen sade de: Vi hafwa icke makt att draga emot det folket, ty det är starkare än wi.

2. Då började hela menigheten ropa och skria emot Mose och Aron: O, att wi hade fått dö i Egyptens land, eller att wi finge dö i denna öfen! Wore det icke bättre för oss att wända tillbaka till Egypten? Två af kunstparne, Josua och Kaleb, sökte uppmuntra dem, sägande: Om Herren är oss nådig, så skall han föra oss in i detta land och gifwa det åt oss. Sätten eder icke upp emot Herren och waren icke rädda. Men hela menigheten sade, att man borde stena dem. Då wisade sig Herrrens härlighet öfwer wittnesbördets tabernakel, och han lät säga genom Mose till folket, att ingen, som war 20 år och däröfwer, då de drogo ut från Egypten, skulle få se det utlofwade landet, med undantag af Josua och Kaleb, utan de skulle ströfwa omkring i öfnen i 40 år, till dess de dött. Blott deras barn wille Herren föra in i det land, som deras fäder föraktat. Så wandrade Jsrael omkring i öfnen i 40 år, och under denna tid förgicks hela det slägte, som hade syndat mot Herren.

3. I början af det 40:de året stodo Jsraels barn åter wid Kades, redo att ingå i landet. Och då där icke fanns något watten, kifwade folket med Mose och sade: O, att wi hade fått dö, då våra bröder dogo inför Herrrens ansigte! Mose och Aron gingo då till församlingshyddan och föllo ned på sina ansigten, och Herrrens härlighet wisade sig för dem; och Herren talade till Mose och befallde honom att tala till klippan i deras åsyn, så att han gäfwе watten ifrån sig åt menigheten att dricka. Mose och Aron församlade menigheten framför klippan och sade: Hören I genstörtige! Skola wi ur denna klippa skaffa eder watten? Och Mose slog med sin staf två gånger på klippan, och mycket watten kom därur, och menigheten drack. Men Herren sade till Mose och Aron: Emedan I icke hafwen trott mig och icke hållit mig helig inför Jsraels barns ögon,

därför skolen I icke föra denna menigheten in i det land, hwilket jag har gifwit dem.

4. Mose stickade sändebud till **edomiterna** med begäran: att få tåga genom deras land, men de wägrade. Då bröto Israels barn upp från Kades för att gå omkring edomiternas berg och togo wägen söderut. Härunder kommo de till berget **Sor**, och där dog Aron, och menigheten begret honom. Kort därefter knorrade folket åter öfwer den mat, som Gud gaf dem af himmelen. Till straff sände Gud brännande ormar bland dem, så att många dogo. Då bekände folket sin synd och bad Mose bedja för dem. Och då Mose bad, gaf Gud honom befallning att göra en orm af koppar och sätta honom upp på en stång. När nu någon blifwit stungen af en orm och han såg upp på kopparormen, blef han wid lif. Och Israel drog vidare och tog nästan hela landet öster om Jordan i besittning samt lägrade sig midt emot **Jeriko**. 4 Mos. 10, 13, 14, 20, 21.

34. Mose död.

1. Moses tar afsked af folket. 2. Moses dör på Nebo berg.

1. Moses, medweten om, att han snart skulle skiljas från sitt folk, riktade till detsamma många gripande afskedsord. Härwid talade han såwäl om de förgångna dagarna, som om framtiden. Bland annat sade han: Herren är vår Gud, Herren allena. Du skall älska honom af hela ditt hjärta, af hela din själ och af hela din kraft. Se, jag lägger i dag för eder wälsignelse och förbannelse: wälsignelsen, om I hörsammen Herrens bud, och förbannelsen, om I icke hörsammen dem. Äfwen förkunnade han på Herrens befallning denna profetia: **En profet will jag uppwäcka åt dem utur deras bröders krets, som är dig lik, och han skall tala till dem allt hwad jag bjuder honom.**

2. Mose gick upp på berget **Nebo**, och därifrån lät Herren honom se hela Kanaans land och sade till honom:

Detta är det landet, hwilket jag har tillswurit Abraham, Isak och Jakob; jag will låta dig se det med dina ögon, men dit in skall du icke komma. Och Mose dog där, 120 år gammal, och Israels barn begreto honom i 30 dagar. 5 Moj.

35. Josua för Israel in i Kanaans land.

1. Öfvergången öfver Jordan. 2. Landet eröfras och delas. 3. Josua dör.

1. När Mose war död, befallde Herren Josua att draga öfver Jordan in i det utlofwade landet, och Herren lofwade, att såsom han warit med Mose, så skulle han wara med Josua. Josua och Israels barn bröto nu upp, och presterna gingo före med förbundets ark. Och när de kommo till Jordan, och presterna med sina fötter widrörde wattenet, stannade detta såsom en mur på den öfre sidan, men nedanförlöt det undan till hafwet. Och presterna stannade med förbundsarken i Jordan, tills hela folket gått öfver floden. När Israel kommit öfver på andra stranden, höllo de påskhögtid och åto af landets säd. Och manna upphörde, då de åto af landets säd.

2. Sedan drog folket till **Jeriko**, som war en wäl befäst stad. Och Herren befallde folket att i sju dagar gå omkring staden. Då de sista gången gingo omkring staden, blåste presterna, som med förbundsarken gingo framför, i basunerna, och folket uppgaf ett härskri. Då föllo Jerikos murar, och Israel drog in i staden och gaf till spillo allt som där inne fanns. När ryktet härom kom till alla de komningar, som woro i landet, samlade de sig, att de skulle strida mot Israel. Men Josua slog dem i många strider, så att efter sju år kunde Israel komma till ro i landet. På Guds befallning delade nu Josua landet medels lottkastning mellan Israels stammar. Under Moses tid hade redan landet på östra sidan om Jordan blifwit gifwet åt Rubens,

Gads och halfwa Manassses stam. De som erhöillo landet på westra sidan Jordan woro således: Simeon, Juda, Benjamin, Dan, Efraim, Manassses andra hälft, Issakar, Sebulon, Naftali och Asser. Lewi stam erhöill icke någon särskild jordlott, utan i stället 48 städer, spridda i alla delar af landet, samt tionde af all affastning. Tabernaklet uppställdes i Silo.

3. Josua förfamlade därefter alla Israels barn till Sifem och förhöll dem alla Herrens stora wälgärningar under den förgångna tiden. Och han fortsatte: Frukten därför nu Herren och tjenen honom med uppriktighet och trohet. Men tyckes det eder icke godt wara att tjena Herren, så utwäljen åt eder i dag, hwem I wiljen tjena, men jag och mitt hus, wi wilja tjena Herren. Då swarade folket: Bort det att wi skulle öfwer gifwa Herren och tjena andra gudar. Och Josua, Herrens tjenare, wardt död, då han war 110 år gammal. Jos. 6.

IV. Israels folk under domaretiden.

36. Gideon.

1. Folkets affall och Herrens straff. 2. Gideon kallas att rädda Israel. 3. Fienderna besegras:

1. Då hela det slägte, som warit samtida med Josua, hade dött, kom ett annat slägte, hwilket icke kände Herren eller det werk, han hade gjort för Israel. Israels barn afföllo nu från Herren och begynte tjena **Baal** och gjorde det ondt war i Herrens ögon. Då gaf Herren dem i deras fienders hand, och deras trångmål blef ganska stort. När de ångrade sin synd och ropade till Herren, sände han dem domare, hwilka hulpo dem ur fiendernas händer. Men när domaren war död, wände de tillbaka till afgudarna och

blefwo ännu mer förderfwade än deras fäder. Därför måste Herren åter låta dem plågas af sina fiender. Så gick det gång efter annan under hela domaretiden.

2. Omkring 200 år efter Josuas död offöllo Israels barn å nyo från Herren, ja att han gaf dem i midjaniternas hand i 7 år. Då midjaniternas hand war hård öfwer Israel, uppsökte Israels barn åt sig flyktor i bergen och kulor. Och när Israels barn hade fått, kommo midjaniterna och förstörde wårten på marken och lemnade inga lifsmedel qwar i Israel. Då ropade Israels barn till Herren, och Herren sände sin engel till **Gideon** och sade: Herren är med dig, du starke hjälte. Gå åftad och rädda Israel ur midjaniternas hand! Si jag sänder dig.

3. På Guds befallning begynte Gideon sitt werk med att bryta ned Baals altare och offra åt Herren. Och när midjaniterna samlade sig ända till 135,000 man i **Israels** dal, kom Herrens ande öfwer Gideon och han manade folket till strid. Då förjamlade sig till honom 32,000 man. Men Herren sade: folket som är med dig är förmycket. Då lät Gideon de öfriga gå, så att endast 300 blefwo qwar. Åt hwar och en af dessa gaf han en trumpet och en tom krukä med en sackla uti. Wid midnattstid nalkades de midjaniternas läger, och när de kommo till lägret, krossjade de krukorna och blåste i basunerna. Då begynte midjaniterna ropa af försträckelse och fly, och Herren wände den enas swärd emot den andra. Men Gideon förfölje dem, och landet fick sedan ro i 40 år, så länge Gideon lefde. Dom. 1—8.

37. Samuel.

1. Samuels födelse och öfwerlemmande till Herrens tjenst. 2. Gud uppenbarar sig för Samuel. 3. Filisteerna besegra Israel.
4. Israel räddas på Samuels förbön.

1. Då **Eli** war öfwersteprest och domare i Israel, bodde i Rama i Efraims bergstrakt en man, som hette **Elihana**. Hans hustru hette **Hanna**, och hon war barnlös.

En dag offrade Elkana i Silo, och Hanna war med honom i helgedomen. Och hon gret och bad mycket till Herren, att han wille gifwa henne en son, så wille hon gifwa honom åt Herren för alla hans lifsdagar. Och hon födde en son och kallade honom **Samuel**. Medan gossen ännu war ganska liten, förde hon honom till Herrens hus i Silo och sade till presten Eli: Herren har hört min bön, därför will jag och gifwa pilten åt Herren. Och Samuel wardt en Herrens tjenare och växte till i ålder och wälbehag både för Herren och för menniskor.

2. Elis söner woro onda män och kände icke Herren, och deras synd war ganska stor för Herren, ty de kommo folket att förakta Herrens bud. Då Eli fick höra sina söners onda rykte, förmanade han dem, men de hörde icke sin faders tal. Och det begaf sig en dag, då Samuel war uti Herrens hus, att Herren ropade på honom. Då lopp han till Eli och sade: Si här är jag, ty du har ropat på mig. Denne svarade: Jag har icke ropat på dig, gå tillbaka och lägg dig. Detta upprepades ännu tvenne gånger. Då förstod Eli, att det war Herren, som hade ropat på Samuel, och han sade till Samuel: Gå tillbaka och lägg dig, och om det händer, att någon ännu ropar på dig, så svara: Tala Herre, ty din tjenare hörer. Och Herren ropade ännu en gång. Då svarade Samuel såsom Eli rådt honom. Och Herren sade till Samuel: Jag skall låta komma öfwer Eli allt det jag sagt om hans hus, därför att han wisste, huru hans söner ådrogo sig förbannelse, och han dock icke hindrade dem därifrån. När morgonen kom, fruktade Samuel att omtala sin syn, men Eli nödgade honom att berätta allshammans. Då sade Eli: Han är Herren. Han göre, hwad honom godt synes. Men Samuel växte till, och Herren war med honom, och hela Israel wisste, att Samuel war ombetrodd att wara en Herrens profet.

3. Israels barn drogo ut emot **filisteerna**, men blefwo slagna på flykten. Då hemtade de förbundsarken från Silo

och drogo åter emot fienderna. De blefwo dock äfwen nu slagne, förbundsarken blef tagen, och Elis två söner blefwo dödade. Då ett bud förkunnade detta för Eli, föll han baklänges från stolen, där han satt, och bröt halsen af sig och dog. Filisteerna förde förbundsarken till sitt land och uppställde den i sin afguds tempel, men Herren tvingade dem genom flere plågor att sända den tillbaka till Israels land, hwarest den uppställdes i **Riariat Beairim**.

4. Israels barn förtrycktes nu af filisteerna i 20 år. Samuel uppmanade då folket att skaffa bork afgudabilderna och tjena Herren allena. Och han församlade folket i **Mizpa**, och där fastade de och bekände sina synder, och Samuel bad till Herren för dem. När filisteerna hörde, att Israel war i Mizpa, drogo de dit för att strida emot dem. Men Herren försträckte dem genom ett starkt tordön, så att de blefwo slagne och icke mer kommo in på Israels område, så länge Samuel lefde. Från denna tid war Samuel domare i Israel och han bodde i Rama, men for hwart år omkring i landet och dömde folket. 1 Sam. 1—7.

V. Israels folk under konungarna Saul, Dawid och Salomo.

38. Saul blir konung.

1. Folket begär en konung. 2. Samuel smörjer Saul till konung.
3. Saul afwiker från Herrens wägar och förkastas.

1. När Samuel wardt gammal, satte han sina söner till domare öfwer Israel. Men de wandrade icke på hans wägar, utan togo mutor och förvrängde rätten. Då församlade sig alla äldste i Israel och sade till Samuel: Sätt nu en konung öfwer oss till att döma oss och gå i spetsen för

ojs och föra våra krig, såsom alla folk hafwa det. Detta behagade Samuel illa, men Herren sade: Hör samma folkets röst, ty det är icke dig, utan mig de förkasta, att jag icke skall vara deras konung.

2. Vid denna tid lefde en man, af Benjamins stam, hwilkens namn war **Kis**. Han hade en son wid namn **Saul**, som war den fagrafte man i Israel och hufwudet högre än alla andra. På Guds befallning smorde Samuel honom till konung öfwer Israel. Därefter kallade Samuel folket till Mizpa för att wälja sig en konung. Och de kastade lott, och lotten föll på Saul. Då jublade folket och sade: Lefwe konungen. Och Herren gaf Saul ett konungsligt hjärta. Saul samlade snart alla stridbara män i Israel och slog sina fiender rundt omkring, och hwart han wände sig, segrade han.

3. Efter någon tid sade Samuel till Saul: Så säger Herren: Gå åstad och slå amalekiterna och gif dem till spillo med allt, hwad de hafwa, och skonade dem icke. Saul drog ut och slog amalekiterna, men skonade deras konung och det bästa af deras boskap och allt, som war af wärde. Då gick Samuel på Herrens befallning till Saul och bestraffade honom för hans olydnad. Men Saul föregaf, att folket tagit det bästa af bytet för att offra åt Herren. Samuel svarade: Si lydnad är bättre än offer. Emedan du förkastat Herrens ord, har han också förkastad dig, att du icke skall vara konung. 1 Sam. 8—15.

39. David smörjes till konung.

1. David utses till konung. 2. David kallas till Säul.

1. Samuel förjde öfwer Saul. Då sade Herren till Samuel: Huru länge skall du förja öfwer Saul, den jag förkastat. Fyll ditt horn med olja och gå till Betlehem till Isai, ty af hans söner har jag utsett mig en konung. Då Samuel kom till Isai och såg dennes älsste son, tänkte ha

att det war denne, som skulle blifwa konung. Men Herren sade: Se icke på hans utseende eller på hans stora wärthet honom förkastar jag. **En menniska ser det för ögonen är, men Herren ser till hjärtat.** Isai lät nu sex andra sina söner gå fram för Samuel men Samuel sade: Herren har icke utvalt någon af dessa. Då återstod blott en af Isais söner, den yngste, men han war ute på marken och wallade fåren. Hans namn war **Dawid**. Honom lät Samuel nu hemta, och då han kom, sade Herren till Samuel: Stå upp och smörj honom, ty denne är det. Då tog Samuel sitt oljehorn och smorde honom midt ibland hans bröder. Och Herrens ande föll öfwer Dawid ifrån den dagen och allt sedan.

2. Herrens ande wesk ifrån Saul, och en ond ande qwalde honom. Sauls tjenare rådde honom då att uppföka en man, kunnig i harpospel, hwilken skulle sfingra hans oro. Då lät Saul hemta Dawid, och när denne spelade på harpan, wardt det bättre med honom. Och Saul höll Dawid mycket kär och gjorde honom till sin wapendragare. 1 Sam. 16.

40. Dawid och Goliat.

1. Israël i strid med filisteerna. 2. Dawid besegrar Goliat.

1. Filisteerna samlade sina härar till strid mot Israël, och Saul med sitt folk uppställde sig emot dem. Utur filisteernas läger framträdde då en kämpe, benämnd **Goliat**, som war sex aln och en twärhand lång och bar en fruktanswärd wapenrustning. Han ropade till Israëls här, att de skulle utvälja en man att strida emot honom. Det folk, hvars kämpe bleswe slagen, skulle wara det andras tjenare. Under 40 dagar trädde han fram morgon och afton och smädade Israël, så att Saul och hela folket bleswo mycket förskräckt. Och Saul lofwade, att den, som fällde kämpen, wille han göra mycket rik samt gifwa honom sin dotter till hustru.

2. De tre äldsta af Isais söner hade följt med Saul till striden, men Dawid hade gått hem till Betlehem att wakta sin faders får. Isai sände nu Dawid till lägret med mat åt bröderna. När han kom dit, trädde Goliat fram och ropade såsom förut, och Dawid hörde det. Då sade Dawid till Saul: Må ingen tappa modet för hans skull, jag will gå och strida mot denne filisteen. Saul sade: Icke kan du strida mot honom, ty du är en yngling, och han är en stridskämpe från sin ungdom. Dawid svarade: När jag wallade min faders får, har jag slagit både lejon och björn. Och det skall gå denne filiste, såsom det gick dem, emedan han har skymfat lefwande Guds härskaror. Herren, som frälste mig ifrån lejonet och björnen, han skall ock frälja mig ifrån derne filisteens hand. Då sade Saul: Gå åstad, Herren ware med dig. Då tog Dawid sin staf och utvalde fem släta stenar ur bäcken och lade dem i herdewäskan, tog sin slunga i handen och gick så emot Goliat. Så snart Goliat blef warse Dawid, sade han: Är jag då en hund, att du kommer emot mig med käppar. Men Dawid svarade: Du kommer emot mig med swärd, lans och kastspjut, men jag kommer emot dig i Herren Zebaots namn, hwilket du har skymfat. Dawid tog därpå en sten och slungade och träffade filisteen i pannan, så att han föll till jorden. Sedan lopp han fram och tog hans swärd och afhögg därmed hans hufwud. Då filisteerna sågo, att deras starkaste kämpe war död, flydde de, och Israels barn förföljde dem. 1 Sam. 17.

41. Saul förföljer Dawid. Sauls död.

1. Sauls hat wafnar. 2. Sauls stämplingar mot Dawids lif. 3. Dawid irrar omkring undan Saul. 4. Saul dör.

1. När hären återwände från striden emot filisteerna, gingo qwinnorna från alla Israels städer att möta konung Saul under sång och dans och sjöngo: Saul har slagit tusen, men Dawid tiotusen. Då blef Saul wred och sade:

Nu fattas honom blott konungadömet. Och han såg snedt på, David från den dagen och allt framgent. Men Sauls son Jonatan gjorde förbund med David och höll honom kär såsom sitt eget lif.

2. Den följande dagen föll den onde anden öfver Saul, och David spelade på strängarna för honom, såsom han dagligen brukade. Och Saul hade lansen i sin hand och kastade den efter David för att skjuta igenom honom, men David böjde sig undan två gånger och lansen träffade wäggen. Och Saul fruktade för David, ty han såg, att Herren war med honom. Sauls dotter Mikal älskade David, och Saul lät säga honom, att om han sloge 100 filisteer, skulle han få henne till hustru, ty han tänkte, att David skulle falla i striden. Då drog David åstad med sina män och slog 200 filisteer. Saul gaf honom då sin dotter Mikal till hustru. Någon tid därefter lät Saul wakta på David i hans eget hus för att döda honom, men Mikal räddade honom, och han flydde bort till Samuel i Rama.

3. Från Rama begaf sig David till filisteernes land och därefter än till det ena stället, än till det andra för att undgå Sauls förföljelse. Så kom han omsider till Judas bergsbygd, och där församlades omkring honom 600 män, som alla woro i något trångmål. När han med desse uppehöll sig i Engedis öken, drog Saul dit med 3,000 män för att uppsöka honom. Då konungen kom fram, hände sig en dag, att han gick in i en jordkula, där David och hans män hade dolt sig. Davids män sade då till honom: Se, nu har Herren gifwit din fiende i din hand. Gör nu med honom såsom dig godt synes. David stod upp och skar oförmärkt bort en flak af Sauls mantel. Men därefter slog Davids hjärta honom, att han hade skurit bort en flak, som hörde Saul till, och han sade: Ware det långt ifrån mig, att jag skulle så göra mot Herrens smorde. Och han förbjöd sina män med stränga ord att öfverfalla Saul. Då Saul stod upp och gick ut från kulan, stod ock David upp

och gick ut och visade honom fliken af manteln. Då grät Saul och sade: Du är rättfärdigare än jag, ty du har gjort mig godt, men jag har gjort dig ondt. Och Saul gick till sitt hem. Men Dawid kände sig ändock icke säker för Saul, utan flydde till filisteerna.

4. Saul råkade åter i krig med filisteerna. De samlade sina härar och stredo mot Israels män, och dessa blefwo slagne på **Gilboa** berg. Saul blef härwid illa sårad, och då han fruktade att falla i fiendernas händer, bad han sin wapendragare genomborra honom med swärdet. Men denne wille det icke. Då tog Saul själf swärdet och kastade sig därpå. Då det nu berättades för Dawid, att Saul war död, ref han sina kläder och gret och sjöng en klagsång öfwer Saul och öfwer sin wän Jonatan, som äfwen hade fallit i striden. 1 Sam. 18—24, 31. 2 Sam. 1.

42. Dawid som konung.

1. Dawid blir konung. 2. Dawid ordnar gudstjensten. 3. Dawid besegrar sina fiender.

1. Då Saul war död, drog Dawid på Herrens befallning till Hebron, och Judas män kommo och smorde honom till konung öfwer Judas stam. Men en af Sauls härhövitsmän tog Sauls son **Isboset** och insatte honom till konung öfwer hela Israel. Och det blef ett långvarigt krig emellan Sauls hus och Dawids hus. Och Dawid blef allt mäktigare, men Sauls hus allt swagare. Efter Isbosets död kommo alla Israels stammar till Dawid och smorde honom till konung öfwer hela folket. Sedan drog Dawid med sina män till Jerusalem och intog **Zions** bergsfäste och tog sin bostad där och kallade det Dawids stad.

2. Dawid och hela Israel förde Herrens förbundsark under sång och musik från Kiriat Jearim upp till Jerusalem och uppställde honom i ett tält på Zions berg. Han gjorde gudstjensten prattfull och högtidlig genom sång

och strängaspel och ordnade lewiternas tjenstgöring wid helgedomen. Själf författade han många sköna sånger eller psalmer, som sjöngos för att prisa, tacka och lofwa Herren. I sina psalmer profeterade han äfwen om Kristus, huru han skulle lida, men äfwen sitta på Guds högra hand och nedlägga sina fiender. Slutligen wille Dawid äfwen bygga ett tempel åt Herren och sade till profeten **Natan**: Se, jag bor i ett hus af cederträ, men Guds ark bor i ett tapettält. Natan sade till honom: Gör allt hwad du har på hjärtat, ty Herren är med dig. Men om natten uppenbarade sig Herren för Natan och sade: Gå och säg till min tjennare Dawid: Jag skall efter dig upphöja din säd, och han skall bygga ett hus åt mitt namn, och jag skall stadfästa hans rikes tron till ewig tid.

3. Sedan Dawid blifwit koning, drog han på Herrens befallning ut mot filisteerna och slog dem i flere drabbningar och bröt fullständigt deras makt, så att de sedermera aldrig kunde göra Israels någon waraktig skada. Äfwen syrierna i norr och edomiterna i söder samt de i öster boende folken gaf Herren i Dawids händer, så att hans wälde sträckte sig från Egyptens gränser till den stora floden **Eufrat**. 2 Sam. 2—7.

43. Dawids fall och ånger.

1. Dawids synd. 2. Dawid gör bot inför Herren.

1. Ammoniterna begynte krig emot Israels. Då sände Dawid sin härhöfwitsman **Joab** med hären att belägra Ammoniternas städer, men själf blef han qwar i Jerusalem. Och det begaf sig en afton, då han gick upp på taket af sitt hus, att han fick se en skön qwinna wid namn **Batscha**, som war hustru till en af Dawids krigare, **Uria**. Han lät hemta henne till sitt hus och tog henne till hustru. Därefter sände han bref till Joab, att han skulle ställa Uria på en plats i striden, där hon war hetast, på det att han

mätte falla i striden. Joab lydde konungens befallning, och Uria stupade i striden.

2. Då fände Herren profeten Natan till Dawid, och han sade: Två män woro i samma stad, den ene rik, den andre fattig. Den rike hade många får, men den fattige egde endast ett litet lam, som war honom mycket kärt. När nu en wägfärande kom till den rike mannen, nåndes han icke taga af sina får, utan tog den fattige mannens enda lam och tillredde det. Då upptändes Dawids wrede emot mannen, och han sade: Så sant Herren lefwer, den mannen, som har gjort detta, är dödens barn. Då sade Natan: Du är den mannen. Uria har du slagit med swärd och hans hustru har du tagit till hustru åt dig. Därjämte förkunnade han, att Herren skulle uppväcka ondt öfwer Dawid från hans eget hus. Då sade Dawid: Jag har syndat emot Herren. Och Dawid ångrade djupt sin synd och författade den 51 psalmen, där han bland annat beder till Herren med följande ord: **Gud, war mig nådig efter din godhet och afplana mina synder efter din stora barmhertighet! Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta och gif mig en ny, wiss anda! Öffren åt Gud äro en förkrossad anda; ett förkrossadt och bedröfwadt hjärta will du, o Gud, icke förakta.** Natan förkunnade också åt Dawid, att Herren hade förlåtit hans synd, att han icke skulle dö. 2 Sam. 11, 12. Ps. 51.

44. Absalom's uppror.

1. Absalom stämplade emot sin fader och uppreste sig emot honom.
2. Absalom besegrades.

1. Redan hade många forger hemfökt Dawid genom de brott, som blifwit begångna inom hans familj, då härtill ännu ytterligare kom hans son Absalom's uppror. I hela Israel fanns icke en man, som war så prisad för sin skönhet som Absalom. Bittida om morgnarna ställde han sig

wid stadsporten, och så snart det war någon, som hade någon sak, för hwilken han wille gå till konungen för att få dom, kallade Absalom honom till sig och sade: Din sak är god och rättwis, men af konungen är ingen tillsatt, som hör dig. Om allenast man satte mig till domare i landet, så skulle hwar och en, som hade någon sak, få komma till mig, och jag skulle skaffa honom rätt. Och så ofta någon gick fram för att buga sig för honom, fattade han i honom och kysste honom. På det sättet stal Absalom Israels mäns hjärtan från sin fader. Efter någon tid utwerkade han åt sig tillstånd att få gå till Hebron för att offra, och när han kom dit, lät han utropa sig till konung, och mycket folk slöt sig till Absalom. Och ett bud kom till David och sade: Hwar mans hjärta i Israel håller med Absalom.

2. Då sade David till de tjenare, som woro med honom i Jerusalem: Upp, låtom oss fly, ty här finnes ingen annan räddning undan Absalom! Och konungen gick ut och hela hans hus med honom, och de gingo öfwer bäcken **Ridron** och togo vägen åt öknen. Och konungen och allt folket gräto. Men Absalom drog in i Jerusalem. Därefter drog Absalom öfwer Jordan emot sin fader, och Israels män följde honom. David mönstrade det folk, som war med honom, och folket drog ut att möta Absalom och hans här. Absaloms här wardt slagen, och nederlaget blef stort. Absalom flydde på en mulåsna, och då han red under en ek, fastnade hans hår i eken, och han blef hängande emellan himmel och jord, ty mulåsnan lopp undan honom. När Joab fick weta detta, hastade han dit och tog tre stafwar och stötte dem i Absaloms hjärta, och Joabs wapendragare slogo ihjäl honom. Men då David fick höra, att Absalom war död, sade han: Min son Absalom, min son, min son, gifwe Gud, att jag hade fått dö i ditt ställe! Judas män kommo sedan och återförde konungen till Jerusalem. 2 Sam. 14—19.

45. Dawids sista anordningar och död.

Då Dawid war gammal och lefnasmätt, gjorde han sin son **Salomo** till konung öfwer Israel. Att honom gaf Dawid en afbildning af templet, som han skulle bygga. Alltsammans, sade han, är mig beskriwet af Herren, som har underwisat mig, huru allt bör göras. Därpå öfwerlemnade han åt honom alla de skatter, hwilka han hade anskaffat för Guds hus, och uppmanade folket att frivilligt uppoffra af sina skatter till Herrens hus. Och folket frambar till arbetet på Guds hus guld, silfwer, koppar och järn. Och folket gladdes öfwer de frivilliga gåfwor, som blefwo framburna åt Herren, och äfwen konung Dawid gladdes högeligen. Och Dawid dog i god ålder, mått af dagar, rikedom och ära. 2 Sam, 24. 1 Krön. 28, 29.

46. Salomos regering.

1. Salomo beder af Gud om wisdom.
2. Salomos tempelbyggnad.
3. Salomos matt, wisshet och härlighet.
4. Salomos affall och död.

1. Salomo besteg sin fader Dawids tron, och hans konungadöme wardt starkt. Och Salomo hade Herren kär och wandrade efter sin fader Dawids stadgar. Och Herren uppenbarade sig för Salomo och sade: Bed hwad jag skall gifwa dig! Då bad Salomo, att Herren wille gifwa honom ett hörsamt hjärta till att döma hans folk och skilja emellan godt och ondt. Denna Salomos bön behagade Herren, och han sade: Si jag will gifwa dig ett wist och förståndigt hjärta, så att din life icke skall hafwa warit före dig, ej heller skall uppkomma efter dig. Därtill will jag gifwa dig rikedom och ära.

2. I fjärde året af sin regering började Salomo att bygga Herrens tempel på **Moria** berg i Jerusalem, och efter sju år blef den praktfulla byggnaden färdig. Den war

inrättad i likhet med tabernaklet, men dubbelt så lång och bred samt tre gånger så hög som detta. Wäggar, golf och tak woro öfwerdragna med guld. Då byggnaden skulle inwigas, församlade Salomo de äldste af folket till Jerusalem och lät flytta förbundsarken och alla helgedomens redskap in i templet. Och då presterna, som burit förbundsarken, trädde ut från helgedomen, uppfyllde Herrens härlighet templet. Och Salomo bad till Herren, att han wille höra de böner, som där skulle uppsändas till honom. Därefter wälsignade han menigheten och frambar rika offer åt Herren. Och Herren syntes Salomo och sade: Jag har hört din bön och helgat detta hus till en ewärdlig boning för mitt namn, men om I wänden eder ifrån mig, så skall jag bortkasta från mitt ansigte detta hus, som jag har helgat åt mitt namn.

3. Salomo herškade öfwer alla riken ifrån elfwen till filisteernas land och ända till Egyptens gräns. De sände skänker till Salomo och woro honom underdåniga. Och han hade fred på alla sidor rundt omkring. Salomo war wisare än alla menniskor, och han wardt namnkunnig ibland alla folk rundt omkring. Han framsade 3,000 ordspråk, och hans sänger woro 1,005. Han talade om träden, djuren, fåglarna, fiskarna och maskarna. Och ifrån alla folk kom man för att höra Salomos wisshet. Och drottningen af **Saba** kom till Jerusalem med ett ganska stort följe för att se Salomos härlighet och höra hans wisshet. Och då hon såg Salomos wisdom och huset, som han byggt, sade hon: Du öfwergår i wisdom och gods det rykte, som jag har hört. Lofwad ware Herren, din Gud, som har haft behag till dig och har satt dig på Israels tron!

4. Salomo tog till hustrur många utländska qwinnor af de folk, om hwilka Herren hade sagt: I skolen icke ingå äktenkap hos dem. När nu Salomo wardt gammal, förledde hans hustrur hans hjärta till affall till främmande gudar, så att hans hjärta icke blef helt tillhörigt Herren.

Herren wardt därför wred på Salomo och sade: Emedan du här sådant gjort och icke hållit mitt förbund, så skall jag rycka riket ifrån dig och gifwa det åt din tjenare. Dock i din tid will jag icke göra det, för din fader Dawids skull, utan ur din sons hand skall jag rycka det. Men en stam skall jag gifwa åt din son för min tjenare Dawids skull. Efter att hafwa regerat i 40 år affomnade Salomo och wardt begrafwen i sin fader Dawids stad. Och **Rehabeam**, hans son, wardt konung i hans ställe. 1 Kon. 2—11

VI. Israels folk från rikets delning till återkomsten från den babyloniska fångenskapen.

---

47. Rikets delning.

Rehabeam drog till Sikem, dit hela Israel hade samlas för att göra honom till konung. Israels hela menighet kom och talade till Rehabeam: Din fader gjorde vårt of swårt, men lätta nu du den swåra tjensten och det tunga ofet, hwilket han pålade oss, så wilja wi wara dig underdåniga. Rehabeam rådförde sig då med de äldsta, som hade warit i tjenst hos hans fader, om hwad han skulle swara folket. De sade till honom: Om du i dag talar goda ord till detta folk, så skall det tjena dig, så länge du lefwer. Men Rehabeam öfswergaf de äldstas råd och rådförde sig med några unga män, som woro uppvärta med honom och nu woro i hans tjenst. Och de rådde honom att swara folket: Min fader har gjort edert of tungt, men jag skall göra det än tyngre. Då afföllo tio stammar ifrån Rehabeam och walde **Jerobeam** till konung. Endast Juda och Benjamins stammar blefwo Rehabeam trogna. Sålunda upp-

kommo två riken, **Juda rike** och **Israels rike**. I det förra war **Jerusalem** hufvudstad, i det senare först **Sikem**, sedan **Samaria**. 1 Kon. 12.

A. Israels rike.

48. Jerobeam.

Då nu Jerobeam blifwit konung i Israel, tänkte han i sitt hjärta: Annu en gång kan konungadömet gå tillbaka till Dawids hus. Om detta folk får gå upp att offra till Herrens hus i Jerusalem, så kan detta folks hjärta wända åter till deras herre Rehabeam. Och konungen lät göra två kalfswar och sade till folket: Se här äro dina gudar, som hafwa uppfört dig utur Egyptens land. Och han uppställde den ena i **Betel** och den andra i **Dan**. Och Jerobeam lät bygga hus på offerhöjderna och tog till prester dem, som icke woro af Lewis barn. Den wäg, som Jerobeam beträdt, fortsattes af alla hans efterträdare. Ibland Israels konungar fanns icke en, som wandrade rätt inför Herren. 1 Kon. 12.

49. Konung Ahab och profeten Elia.

1. Elia förkunnar Herrens straffdom öfwer det afgudiska Israel.
2. Elia på Karmel.
3. Nabots wingård.
4. Elia upptages till himmelen.

Ahab, som war Israels sjunde konung och lefde 60 år efter rikets delning, gjorde det, som war ondt i Herrens ögon, mera än alla de, som hade varit före honom. Han tog till hustru en konungadotter från **Sidon**, som hette **Jsebel**, och tjenade Baal, samt uppfatte ett altare och byggde ett hus åt honom i Samaria. Då kom profeten **Elia** till honom och sade: Så sant Herren, Israels Gud, lefwer skall, under dessa år hwarken dagg eller regn falla, med mindre jag jäger det. På Herrens befallning gick Elia därefter bort och dolde sig wid bäcken **Kerit**, och forpar

förde till honom bröd och kött, och han drack ur bäcken. När sedan bäcken torkade ut, gick han till **Sarpat**, där Gud hade befallt en enka att föda honom. Då profeten kom till enkan, egde hon icke mera än en hand full mjöl i skeppan och litet olja i krukans. Detta tänkte hon tillreda åt sig och sin son, att de skulle äta och sedan dö. Men då hon på Elias begäran först tillredde ett bröd åt honom, tog det lilla förrådet genom Herrens välsignelse icke slut, utan både profeten och enkan och hennes son lefde i mer än två år därpå. Under tiden var hungernöden i Israel stor, och likväl böjde Ahab icke sitt hjärta, utan sökte efter Elias för att döda honom.

2. Efter tre och ett halft års torka befallde Herren Elia att gå till Ahab och säga, att han wille låta regna på jorden. Då Ahab såg honom, sade han: Är det du, som drager olycka öfwer Israel? Elia svarade: Det är icke jag, utan du och din faders hus, då I hafwen öfvergifwit Herrens bud och gått efter Baal. Men församla till mig hela Israel på **Karmels** berg och de 450 Baalsprofeterna! Ahab gjorde detta. Då nu alla woro församlade, gick Elia fram för folket och sade: Huru länge halten I på båda sidor? Om Herren är Gud, så wandren efter honom, men är Baal det, så wandren efter honom! Folket svarade honom intet. Då sade Elia: Må man gifwa oss två oxar, och må Baalsprofeterna wälja sig den ena och lägga honom på weden utan att tända eld därpå, så will jag göra på samma sätt med den andra ogen. Och anropen I eder guds namn, så will jag anropa Herrens namn. Den gud, som nu svarar med eld, han ware Gud! Allt folket sade: Det är wäl taladt. Baalsprofeterna togo nu ogen och redde till offret och anropade Baal och sade: Baal, hör oss! Men ingen röst hördes, och ingen svarade. Då tillredde Elia sitt offer, göt watten däröfwer, åfallade Herren och sade: **Herre låt i dag kunnigt warda, att du är Gud i Israel.** Då föll Herrens eld ned och förtärde

brännoffret. Allt folket såg detta, och de föllo ned på sina ansigten och sade: **Herren är Gud.** Men Elia lät taga fast Baals profeter och föra dem ned till bäcken **Rison** och dräpa dem där. Och Elia böjde sig till jorden och bad, och strax wardt himmelen öfwerdragen med moln och ett starkt regn föll.

3. **Nabot**, en man ifrån Israel, hade en wingård bredwid **Ababs** palats. **Abab** sade till **Nabot**: Gif mig din wingård, jag will gifwa dig en bättre i stället. Men **Nabot** wägrade. Då **Abab** war mycket bedröfwad häröfwer, sade **Sebel**: Jag skall skaffa dig **Nabots** wingård. Därpå skref **Sebel** ett bref i **Ababs** namn till de äldste i **Israel**, att de skulle skaffa två onda män, hwilka skulle wittna mot **Nabot**, att han hädat Gud. De gjorde så, och **Nabot** blef stenad till döds. Då **Abab** hörde, att **Nabot** war död, tog han hans wingård i besittning. Men **Elia** kom till honom och sade: På samma ställe, där hundar hafwa sliakat **Nabots** blod, skola också hundarna slika ditt blod. Och äfwen **Sebel** skola hundar uppäta på **Israels** wall. Och såsom **Elia** profeterat, så gick det.

4. Under det **Elia** verkade såsom profet i **Israel**, fick han befallning af Gud att smörja **Elisa** till profet i sitt ställe. Och då tiden war inne, att Herren wille taga **Elia** hädan, sade **Elia** till sin lärjunge **Elisa**: Bed hwad jag skall göra för dig, innan jag warder tagen ifrån dig! **Elisa** sade: Mätte en dubbel lott i din ande falla mig till. Därpå kom en brinnande wagn med brinnande hästar och skilde dem åt. Och **Elia** for i ett stormwäder upp till himmelen. 1 Kon. 16—19. 2. Kon. 2.

50. Profeten **Elisa**.

Herren lät **Elias** ande komma öfwer **Elisa** och gjorde genom honom flere tecken och under, än han gjort genom någon annan profet. Wid denna tid hade konungen i **Syrien** en härhöfwitsman wid namn **Naaman**, hwilken

var en mycket tapper och ättad man, men sjuk af spetälska. En flicka från Israel, hwilken blifwit bortförd i fångenskap till Syrien och war i tjenst hos Naamans hustru, rådde sin herre att fara till profeten Elisa för att blifwa botad. Naaman for åstad och tog med sig mycket silfwer och guld. När han kom till Elisa, lät denne säga till honom, att han skulle twå sig sju gånger i Jordan, så bleswe han frisk. Men Naaman wardt vred, ty han hade wäntat, att profeten skulle komma ut till honom, åkalla sin Guds namn och föra sin hand till det sjuka stället och så taga spetälskan ifrån honom. Dessutom mente han, att strömmarna i Syrien woro bättre än alla watten i Israel. Men hans tjenare sade till honom: Om profeten hade förelagt dig något swårt, skulle du icke hafwa gjort det? Huru mycket mera, då han endast har sagt till dig: twå dig, så warder du ren. Då gjorde Naaman som Guds-mannen sagt och blef ren. Sedan wände han om till profeten, och då han kom in till honom, sade han: **Se, nu wet jag, att ingen Gud finnes på hela jorden utom i Israel.** Och han wille gifwa profeten skänker, men Elisa tog icke emot någon gåfwa. Då bad Naaman att få medtaga så mycket jord, som twå mulåsnor kunde bära. Han wille däråf göra ett altare i sitt land, ty han wille därefter icke offra åt någon annan Gud än åt Herren. Och Elisa sade: Fara i frid!

51. Profeten Jona.

Några år efter Elisäs död uppträdde i Israel profeten **Jona**. Honom befallde Herren att gå till den stora staden **Ninive** i **Assyrien** för att predika, emedan dess inwånares ondskas war stor. Men han lydde icke, utan flydde undan till haf. Då lät Herren en swår storm uppkomma på hafwet, och skeppet war nära att sönderbrytas. Skeppsfolket wardt försträckt och ropade enhwar till sin

Gud samt fastade waror i hafwet för att lätta skeppet. Sedan sade de: Låtom oss fasta lott, att wi må se, för hwems skull denna olycka har händt oss. De fastade lott och lotten föll på Jona. Han bekände nu sin olydnad mot Gud och rådde dem att fasta honom i hafwet, så skulle det blifwa lugnt. De gjorde som han sagt, och stormen upphörde. Men Herren lät en stor fisk uppsluka Jona, och Jona war i fiskens buk i tre dagar och tre nätter. Här bad han till Herren, och Herren hörde hans bön och lät fisken uppfasta Jona på det torra. Därefter befallde Herren Jona för andra gången att gå till Ninive och predika. Nu lydde Jona och gick till Ninive och sade: Ännu 40 dagar och Ninive warder omstörtadt. Och folket i Ninive trodde på Gud och wände om från sin onda wäg, och Gud skonade staden. Jon. 6.

52. Israels rikes undergång:

1. Profeterna Amos och Hosea. 2. Assyriens konung eröfrar Israels rike.

1. Icke långt efter Jona uppträdde profeten **Amos** i Israel. Han war en herde från trakten af **Betlehem**. Aldrig hade Israels rike varit så stort och mäktigt som på denna tid, men folket lefde i synd och säkerhet. Därför förkunnade profeten, att riket skulle gå under och inwånarne bortföras i fångenskap, om de icke wände sig till Herren. Samtidigt med Amos verkade profeten **Hosea**, hwilken under mer än 60 års tid profeterade i Israel samt bestraffade och förmanade folket. Äfwen han förutsade rikets undergång. Men allt war förgäfwes, ty både konungar och folk fortsatte sin onda wäg. De höllo fast wid den falska gudstjenst, som Jerobeam infört, och wände icke om från sitt syndiga och orättfärdiga lif.

2. Slutligen måste Herrens straffdom komma öfwer det affälliga Israel. Endast några år efter profeten Ho-

seas död kom konungen af Assyrien, **Salmanassar**, med en krigshär upp till Samaria och tog Israels sista konung **Hosea** till fånga, eröfrade landet och bortförde folket till Assyrien i fångenskap. Salmanassar lät i stället hedninggar af olika folk bosätta sig i landets städer. Och så uppkom af de i landet qwarlemnade israeliterna och de inflyttade hedningarna ett folk, som kallades **Samariter**. De dyrkade Herren, men tjänade därjämte sina afgudar efter de folks sed, hvarifrån man hade flyttat dem. 2 Kon. 17.

B. J u d a r i k e.

53. Rehabeam.

Då Rehabeam kom till Jerusalem, församlade han Judas och Benjamins män för att strida emot Israel och återföra konungadömet. Men Herrens ord skedde till Rehabeam och folket sålunda: I skolen icke draga ut att strida emot edra bröder. Och de lydde Herrens ord. Och Rehabeam blef stilla i Jerusalem och byggde städer och fästet i Juda. Presterna och lewiterna i hela Israel gingo öfver till honom, emedan Zerobeam och hans söner sköto dem undan ifrån Herrens tjänst. Men sedan Rehabeams rike hade blifwit befäst och han blifwit mächtig, öfvergaf han Herrens lag och allt folket med honom. Rehabeams efterträdare härstammade alla ifrån Dawids hus. En stor del af dem woro ogudaktiga, men äfwen funnos sådana konungar, hwilka wandrade på Herrens vägar. 2 Krön. 11, 12.

54. Konung Hiskia och profeten Esaias.

1. Hiskias företrädares ogudaktighet.
2. Hiskia återställer gudstjeningen.
3. Herren hjälper riket emot Assyriska konungen.
4. Esaias profeterar om Messias.

1. Under Rehabeams ogudaktiga efterträdare förfjönko Juda rikets inbyggare mer och mer i afguderi. De

byggde offeraltaren på alla kullar och under alla gröna träd i likhet med de folk, som Herren hade drifwit undan för Israel. Så länge någon from konung regerade, afskaffades wissjerligen afguderiet, men hans ogudaktiga efterträdare förde folket desto längre i affall. Under konung **Ahas** tid stängdes slutligen Herrens tempel i Jerusalem, och de heliga kärlet brötos sönder. I stället infördes Molofs dyrkan, så att till och med konungen offrade sin egen son till Molofs ära.

2. Efter **Ahas** blef hans son **Hiskia** konung i Juda rike, och han gjorde det rätt war för Herren. Han nedbröt afgudastoderna, öppnade dörrarna till Herrens tempel och återställde gudstjensten samt bjöd folket fira påsk i Jerusalem, hwilket icke skett sedan Salomos tid. Och **Hiskia** höll sig fast wid Herren af allt sitt hjärta, och Herren war med honom, så att han lyckades i allt, hwad han företog sig.

3. **Hiskia** satte sig upp emot konungen i Asyrien och war honom icke underdånig. Och **Sanherib**, Asyriens konung, sände en stor här mot Jerusalem och fordrade, att staden skulle lemnas i hans händer. Men **Hiskia** gick in i Herrens helgedom, bad och ropade till Herren. Och Herren lät om natten en engel gå genom Asyriernas läger och slå 185,000 män. Då bröt **Sanherib** med sin här upp och drog med skam tillbaka till sitt land. En lugn tid följde nu för Juda, och Herren beskyddade dem på alla sidor, så länge **Hiskia** lefde.

4. Under **Ahas** och **Hiskias** tid uppträdde profeten **Isaias**. Under det öfwerhandtagande af juderiet förkunnade han för folket, att landet skulle ödeläggas och förhärjas och folket bortföras i fjärran land. Men han bebådade äfwen en lyckligare tid, då den utlofwade **Messias** skulle komma, hwilkens herradöme är på hans arlar, och hwilkens namn är Underlig, Råd, Stark Gud, Ewig Fader, Fridsfurste. Äfwen om **Messias** lidande förkunnar

Esaias med följande ord: Föraktad war han och af andra öfvergifwen, en smärtornas man, och förtrogen med lidandet och lit en, för hwilken man gömmer sitt ansigte, föraktad, och wi aktade honom icke. Sannerligen, han bar vår krankhet och lade på sig vår sweda, och wi ansågo honom såsom af Gud straffad, slagen och plågad. Men han blef sargad för våra öfverträdelser och slagen för våra missgärningar; näpsten lades på honom, att wi skulle hafwa frid, och genom hans sår blefwo wi helade. 2 Krön. 28, 30, 32. 2 Kon. 18. 19. Esj. 9, 53.

55. Konung Josia och profeten Jeremias.

1. Hednisk styggelse införes ånyo i riket. 2. Josia återställer Jehovas dyrkan. 3. Jeremias bistår konungen.

1. Då Hiftia dött, blef hans son **Manasse** konung i hans ställe. Han gick ännu längre i ogudaktighet, än Ahas hade gjort. De offerhöjder, som hans fader hade förstört, uppbyggde han ånyo och uppreste altaren åt Baal i Herrens hus och förledde folket att göra mera ondt än de folk, som Herren hade fördrifwit undan för dem. Förgäfves warnade och bestraffade dem Herrens profeter.

2. Därefter kom en konung, som fruktade Herren. Han hette **Josia**. Han affkaffade all afgudatjensst och iståndsätte den förfallna helgedomen. Wid arbetet härmed återfann man lagboken, som Herren gifwit genom Moje. När konungen hörde lagens ord, ref han sina kläder, och sedan samlade han allt folket i Herrens hus och föreläste lagens ord samt gjorde ett förbund inför Herren, att han wille wandra efter honom och hålla hans bud af hela sitt hjärta. Och folket inträdde i förbundet. Josia lät med stor högtidlighet fira påsthögtiden i Jerusalem på det sätt, som war skrifwet i förbundets bok. Och så länge han lefde, wof folket icke från Herren, deras faders Gud.

3. **Josia** understöddes i sin verksamhet af **Jeremias**. Han påminde folket om allt det goda, Herren gjort med dem, och förebrädde dem deras otacksamhet mot Gud samt förmanade dem i Herrens namn att bättra sig. Om Mes-sias tid profeterade han: **De dagar skola komma, då jag skall göra ett nytt förbund med Israels hus och med Judas hus: Jag skall gifwa min lag uti deras innersta och skrifwa den uti deras hjärta, och jag skall vara deras Gud, och de skola vara mitt folk.** 2 Krön. 33—35. Jer. 31.

56. **Juda rikes undergång.**

Efter **Josias** död inbröt förderfvet. Förgäfwes war-nade profeten **Jeremias** och förutsade Guds straffdomar. Han blef bemött med hån och slutligen kastad i fängelse. När nu **Sojakim** war konung i Juda, drog den babyloniska konungen **Nebukadnezar** upp mot Jerusalem, intog staden och bortförde templets dyrbarheter och en stor del af stadens och landets inbyggare till Babel. Efter **Sojakims** död blef hans son **Sojakin** konung. **Nebukadnezar** drog nu andra gången upp till Jerusalem, plundrade ånyo Herrens hus och bortförde konungen jämte flere tusenden af folket till Babel. I **Sojakins** ställe insattes **Zedekia** till konung öfwer landet. Då **Zedekia** afföll från konungen i Babel, gjorde denne sitt tredje tåg till Jerusalem, intog staden, uppbrände Herrens hus, förstörde staden och nedref stadsmurarna. **Zedekia** bortfördes till Babel jämte den återstående delen af folket. Endast af de ringare i landet lemnades några qwar till wingårdsmän och åkerbrukare. **Jeremias** fick äfwen tillåtelse att stanna qwar i Jerusalem, där han sjöng sina klagowisor på den förstörda stadens ruiner. 2 Kon. 23—25.

57. Fångenskapens tid.

1. Folkets tillstånd under fångenskapen. 2. Daniel verkar wid Nebukadnezars hof. 3. Daniel verkar wid Darii hof.

1. De fångnas längtan till sitt land uttrycker den 137 psalmen på följande sätt: **Wid Babels elfwar, där sutto wi och gråto, då wi tänkte på Zion. Och där bådo de, som höllo oss fångna, att wi skulle sjunga: Sjungen för oss en Zions sång! Huru skulle wi kunna sjunga Herrens sång i främmande land? Om jag förgäter dig, Jerusaleml, så förgåte mig min högra hand! Min tunga låde wid min gom, om jag ej minnes dig, om jag ej håller Jerusaleml för min allrahögsta glädje. Herren såg äfwen till dem i förbarmande och lät profeten Jeremias skrifwa till dem: Så snart 70 år blifwit fulla i Babel, skall jag söka eder och föra eder tillbaka till detta rum. En jag wet, hwilka tankar jag tänker för eder, fridens tankar och icke ofärdens.** Äfwen kallade Herren Hefekiel till profet ibland det fångna folket, hwilken förhöll dem deras misfgärningar, men äfwen talade till dem om Guds förbarmande.

2. Då Nebukadnezar gjorde sitt första anfall mot Jerusaleml, bortfördes på hans befallning några ynglingar af de förnämsta ätterna för att underwisas i **kaldeernas** wisdom, på det att de måtte kunna anställas wid konungens hof. Bland dem war **Daniel**, hwilken Gud begåfwade med stor nåd och wisdom. En natt hade konungen en dröm, som gjorde honom mycket orolig till sinnes. Han kunde icke påminna sig, hwad han hade drömt, och kallade till sig de wise i Babel, på det att de måtte säga honom, hwad han hade drömt och utthda drömmen. De swarade, att det icke wore möjligt för någon menniska att säga, hwad konungen hade drömt. Då blef konungen wred och lät utgå påbud, att alla wise skulle dödas. Då Daniel fått weta detta, wände han sig till Gud i bön, och Herren uppenba-

rade hemligheten för honom i en syn. Därpå gick Daniel till konungen och sade honom drömmen och dess uttydning. När konungen hört Daniels ord, föll han på sitt ansigte och erkände, att Daniels Gud war en Gud öfwer alla Gudar. Nu blef Daniel af konungen upphöjd till den förste af alla landets wise och till herstare öfwer landskapet Babel. Och han wistades wid Nebukadnezars hof, så länge konungen lefde.

3. Icke långt efter Nebukadnezars död föll det babiloniska wäldet, och **Darius** af **Medien** blef konung i Babel. Då Darius märkte, att en hög ande war i Daniel, tänkte han sätta honom öfwer hela riket. Men rikets mäktige blefwo fulle med afund och sökte efter att finna någon sak med Daniel, men de funno ingen, emedan han war trogen. Då sade dessa män: Wi kunna icke finna någon sak med denne Daniel, om wi icke finna den i hans gudsdyrkan. Nu öfwertalade de konungen att utfärda ett påbud, att den, som under 30 dagars tid bad någon bön till någon Gud eller menniska, utom till konungen allena, skulle warda kastad i lejongropen. När Daniel fick höra, att ett sådant påbud war utfärdadt, gick han in i sitt hus, och han hade fönstren i sin sal öppna mot Jerusalem till, och han knäföll tre gånger om dagen och bad och tackade inför sin Gud, såsom han tillföre hade plägat göra. Då gingo hans afundsmän in till konungen och anlagade honom. Konungen wardt mycket nedslagen och bekymrad och sökte att rädda Daniel. Men då männen höllo på, att konungens bud icke singe ändras, befallde konungen, att Daniel skull kastas i lejongropen. Så kastade de Daniel för lejonerna. Men konungen sade: Din Gud, hwilken du städse har tjenat, må han rädda dig! Och en sten lades öfwer gropens öppning, och konungen förseglade honom. Följande morgon gick konungen till lejongropen och ropade: Daniel, du lefwande Guds tjenaar, har din Gud förmått rädda dig undan lejonerna? Daniel svarade: Min Gud har sändt sin engel, och denne har tillslutit lejo-

nens mun. Då wardt konungen mycket glad och lät upptaga Daniel ur gropen, men de män, som hade förtalat Daniel, blefwo i stället nedkastade. Och de kommo icke till bottnen, innan lejonen krossade alla deras ben. Därpå skref konungen till alla folk i sitt rike, att man skulle frukta Daniels Gud, emedan han är lefwande Gud och är den, som blifwer ewinnerligen. Jer. 29. Dan. 1—6.

VII. Israels folk efter fångenskapen.

58. Återkomsten från fångenskapen.

1. Den första skaran af judar återwänder från fångenskapen. 2. Tempel återuppbygges. 3. Den andra skaran af fångar återwänder. 4. Jerusalems murar uppbyggas. 5. Den sista profeten i Israel.

1. Efter^s Darius blef den persiska konungen Kores (Cyrus) konung i Babel. Wid denna tid gingo de 70 år till ända, hwarom Herren genom Jeremias hade talat. Då uppväckte Gud den persiska konungens anda, så att han lät utropa öfwer hela sitt rike: Herren, himmelens Gud, har befallt mig att bygga sig ett hus i Jerusalem. Hwilken helst ibland eder, som hör till hans folk, han drage upp till Jerusalem och uppbygge Herrens, Israels Guds, hus. Då uppstodo alla de, hwilkas anda Gud uppväckte, till att draga upp till Jerusalem. Och konungen lät utlemna de kärl till Herrens hus, hwilka Nebukadnezar hade bortfört från Jerusalem. Och antalet af dem, som återwände, utgjorde omkring 50,000. I spetsen för tåget stod Serubbabel, och wid hans sida war öfwerstepresten Jesua.

2. På andra året efter ankomsten till Jerusalem begynte man med tempelbyggnaden. Då byggningsmännen lade grundwalen till Herrens tempel, upphof allt folket ett fröjderop till Herrens lof. Men när samariterna hörde, att fångenskapens barn byggde ett tempel åt Herren, kommo

de och wille bygga med dem. Men judarna wägrade dem det. Då anklagade samariterna judarna hos konungen i Babel, så att arbetet måste inställas under en tid af 14 år. Mot slutet af denna tid uppträdde profeterna **Haggai** och **Safarja** och uppmanade folket att åter beghinna byggan- det, och då äfwen från persiska konungen Darius ankom tillåtelse att fortsätta arbetet, återupptogs tempelbyggnaden, så att helgedomen war färdig och inwäg 20 år efter återkom- sten från fångenskapen.

3. Omkring 80 år sedan den första skaran af judar återkommit, kom en ny skara från Babel till Jerusalem un- der ledning af **Esra**, en skriftlärd man, wäl kunnig i Mo- se lag. Han underwifade folket i Guds lag och renade guds- tjensten och sederna. Han uppmanade alla, som tagit hed- ningarnas döttrar till hustrur, att skilja sig från de utländska qwinnorna. Och folket gjorde så.

3. **Nehemia**, som war winstänk hos den persiske ko- nungen, utwerkade åt sig tillstånd att fara till Jerusalem för att uppbygga stadens murar. Daktadt de största små- righeter, förorsakade af samariters och andra fiendliga folks anfall, blef företaget lyckligt utfördt. Nehemia sötte där- jämte hålla folket till lagen. Och Israels barn bekände sina misgärningar och gjorde ett fast förbund med Herren.

5. På denna tid werkade äfwen profeten **Malaki**, den sifte profeten under gamla förbundets dagar. Denne uppträdde med stränghet mot folkets synder, men profeterade äfwen om den Messianska tiden, sägande: **Se, jag skall sända min engel, och han skall bereda wäg för mig, och snart skall han komma till sitt tempel den Herre, som I söken, och förbundets eugel, som I begären; se, han kommer, säger Herren Zebaoth, Esr. Neh. Mal.**

59. De första 400 åren före Kristi födelse.

1. Judarnas historia till Kristi födelse. 2. Det inre tillståndet.

1. Sedan det persiska väldet blifwit störtdadt af **Alexander den store**, kommo judarna under hans spira. Efter Alexanders död kommo de under de egyptiska konungarnas wälde. Under hela denna tid war deras ställning god. Men därefter kommo judarna under **Syrien**, och då blef deras belägenhet mycket swår. Syriens konung **Antiochus** wille tvinga judarna att dyrka afgudar. Jerusalems tempel blef wanhelgadt och inwigdt till afguder, och då judarna widhölllo sin gudsdyrkan, blefwo många dräpta. Nu uppträdde en prest, wid namn **Mattatias**, och ställde sig i spetsen för en folkresning. Sedan **Mattatias** dött, fortsattes kampen af hans söner, **Judas**, **Simon** och **Zonatan Makkabi**, med sådan framgång, att judarne blefwo själfständiga. Då inre söndringar uppstodo bland **Makkabeernas** efterkommande, råfade landet slutligen under Romarne, som styrde det genom lydkonungar. En af dessa hette **Herodes den store**, hwilken war konung, då Kristus föddes.

2. I spetsen för judarnas inre styrelse stod **det höga rådet**, som bestod af 70 personer med öfwerstepresten som ordförande. Öfwerallt uppstodo **synagogor**, dit folket samlades för att höra de heliga skrifterna föreläsas och förklaras af män, som hade egnat sig åt begrundande af den helige skrift och kallades **skriftlärde**. Dessa skriftlärde tillade emellertid till den heliga skrifts lära en mängd förklaringar och lefnadsregler, som icke funnos i skriften och snart började anses lika wiktiga som Guds eget ord. Dessa tillägg kallades **de äldstes stadgar**. Bland de fromma troskämpar och fosterlandswänner, som slöto sig till **Mattatias** och hans söner, afföndrade sig ett parti, som fick namnet **fari-seer**. De hölllo sig strängt till **Moses lag** och de äldstes stadgar, men slutligen stannade de fleste af dem wid en blott utwärtas laguppfyllelse och försummade hjärtats gudaktighet.

Såsom fiender till fariseerna stod ett annat parti, de s. k. **sadduceerna**. Dessa förnekade tillwaron af englar, bestredo läran om hjälens obödighet och uppståndelsen samt förkastade allt öfversinnligt. Redan under Alexander den stores tid och ännu mera efteråt utflyttade många judar till kustländerna omkring Medelhafvet. Härigenom blef Israels Guds namn känt äfven bland hedningarna, och många bland dem öfvergingo till judarnas tro. Dessa kallades **profelyter**.

Samla testamentets böcker indelas på följande sätt:

1) **Historiska böcker**: 5 Mose böcker, Josuas bok, Domareboken, Ruts bok, 2 Samuels böcker, 2 Konungaböcker, Esras bok, Nehemias bok, Esters bok.

2) **Läroböcker**: Jobs bok, Psaltaren, Ordspårboken, Predikareboken, Höga Wisan.

3) **Profetiska böcker**: a) De större profeterna: Esaja, Jeremia, Jeremias klagowisor, Hesekiel, Daniel; b) De mindre profeterna: Osea, Joel, Amos, Obadja, Jona, Mika, Nahum, Habakuk, Jesanja, Haggai, Safarja, Malaki.

Nya Testamentet.

I. Jesu födelse, barndom och ungdom.

1. Jesu förelöparens födelse bebådas.

1. En engel förkunnar Johannes döparens födelse. 2. Huru Sakarias mottager bebådelsen.

1. I Herodes, Juda konungens, dagar lefde i Israel en prest, wid namn **Sakarias**, och hans hustru hette **Elisabet**. De woro båda rättfärdiga inför Gud och wandrade ostraffliga i alla Herrens bud och stadgar. Men de hade inga barn, och båda woro de wid framskriden ålder. Då hände sig, att när Sakarias gjorde presttjänst inför Gud och antände rökelse i Herrens tempel, syntes honom en Herrens engel, stående på högra sidan om rökelsealtaret. Och Sakarias wardt försträckt, då han såg honom. Men engeln sade till honom: Frukta icke, Sakarias, ty din bön är hörd, och din hustru Elisabet skall föda dig en son, och du skall gifwa honom namnet **Johannes**. Och du skall hafwa glädje och fröjd, och många skola glädja sig af hans födelse, ty han skall wara stor inför Herren; win och starka drycker skall han icke dricka, och han skall ända från moderlifwet warda uppfyllt med den Helige Ande. Och han skall omvända många af Israels barn till Herren, deras Gud, och skall gå före honom med Elias ande och kraft för att skaffa åt Herren ett beredt folk.

2. Sakarias sade till engeln: Hwaraf skall jag weta detta, ty jag är gammal och min hustru är wid framskri-

den ålder? Då svarade engeln: Jag är **Gabriel**, som står inför Gud, och jag är utsänd till att bringa dig detta goda budskap. Och se, du skall blifwa tyst och icke kunna tala intill den dagen, då detta sker, därför att du icke trodde mina ord, hwilka skola fullbordas i sin tid. Folket, som stod utanför och bad, under det röfelsen skedde, förundrade sig, att **Safarias** dröjde i templet. Men då han kom ut, kunde han icke tala till dem, och då förstodo de, att han hade sett en syn i templet. Och han tecknade åt dem och förblef stum. Och då dagarna för hans tjenst woro fullbordade, gick han hem till sitt hus. Luf. 1.

2. Jesu födelse bebådas.

1. Engeln förkunnar Jesu födelse. 2. Huru Maria emottager bebådelsen.

1. I sjette månaden därefter wardt engeln **Gabriel** utsänd af Gud till en stad i **Galileen**, benämnd **Nazaret**, till en jungfru, som war trolofwad med en man, hwilken's namn war **Josef**, af **Dawids** hus, och jungfruns namn war **Maria**. Engeln kom in till henne och sade: Hell dig, du benådade! Herren är med dig; wälsignad är du ibland qwinnor! Men då hon såg honom, wardt hon förfärad af hans tal och tänkte på, hurudan helsning denna war. Då sade engeln till henne: Frukta icke, **Maria**, ty du har funnit nåd för Gud, och se, du skall föda en son och skall gifwa honom namnet **Jesus**. Han skall vara stor och kallas den Högstes son, och Herren Gud skall gifwa honom hans fader **Dawids** tron. Och han skall vara en konung öfwer **Jakobs** hus till ewig tid, och på hans rike skall ingen ände wara.

2. Då sade **Maria** till engeln: Huru skall detta ske? Engeln svarade henne: Den **Selige Ande** skall komma öfwer dig, och den **Högstes** kraft skall öfwerstyggga dig, hwarför ock det heliga, som warder födt, skall kallas **Guds** son. Och se, **Elisabet**, din fränka,

äfwen hon skall föda en son på sin ålderdom, ty för Gud är ingenting omöjligt. Då sade Maria: Se, Herrens tjänarinna, warde mig efter ditt tal! Och engeln gick bort ifrån henne. Luf. 1.

3. Förelöparens födelse och omskärelse.

1. Johannes döparen födes. 2. Johannes döparen omskäres. 3. Sazarias' loffång. 4. Johannes uppväger.

1. För Elisabet blef tiden fullbordad, att hon skulle föda, och hon födde en son. Och hennes grannar och fränder fingo höra, att Herren hade gjort sin barmhertighet stor med henne, och de fröjdade sig med henne.

2. Och det begaf sig, att på den åttonde dagen kommo de för att omskära barnet, och de kallade honom efter hans faders namn Sazarias. Då sade hans moder: Ingalunda, utan han skall heta Johannes. De sade till henne: I din slägt är ingen, som har det namnet. Och de tecknade åt hans fader, hwad han wille, att han skulle heta. Då äskade han en liten tafsla och skref dessa ord: Johannes är hans namn. Och alla förundrade sig. Och strax öppnades hans mun och hans tunga, och han talade, lofwande Gud. Och fruktan kom öfwer alla deras grannar, och ryktet om detta gick ut öfwer hela Judeens bergsbygd, och alla, som hörde det, lade det på hjärtat, sägande: Hwad mände wäl warda af detta barn? Och Herrens hand war med honom.

3. Och Sazarias wardt uppfyllt med den Helige Ande, profeterade och sade: Lofwad ware Herren, Israels Gud, att han har besökt och förlossat sitt folk och upprättat åt oss frälsningens horn i sin tjänare Dawids hus. Och du, barn, skall kallas den högstes profet, ty du skall gå framför Herrens ansigte för att bereda hans vägar, till att gifwa hans folk frälsningens kunskap till deras synders förlåtelse.

4. Och barnet växte upp och stärktes i anden och wistades i öknen till den dag, då han skulle framträda för Israel. Luf. 1.

4. Jesu födelse.

1. Jesu födelse förkunnas för Josef. 2. Josef och Maria fara till Betlehem. 3. Herdar få uppenbarelse om Jesu födelse. 4. Herdarna uppöka Jesus.

1. En Herrens engel uppenbarades för Josef i en dröm, sägande: Räds icke att taga Maria, din hustru, till dig, ty det, som är afladt i henne, är af den Helige Ande. Och hon skall föda en son, och du skall gifwa honom namnet Jesus, ty han skall frälssa sitt folk ifrån deras syndor. När Josef hade waknat upp ur sömnen, gjorde han, såsom Herrens engel hade befallt, och tog Maria till sig.

2. Det begaf sig i de dagarna, att från kejsar Augustus utgick ett påbud, att all världen skulle skattskrifwas. Och de foro alla, hwar och en till sin stad, för att låta skattskrifwa sig. Så for och Josef upp från Galileen, från staden Nazaret, till Judeen, till Dawids stad, som heter **Betlehem**, emedan han war af Dawids hus och slägt, för att låta skattskrifwa sig, jämte Maria, sin trolofswade. Och det begaf sig, att medan de woro där, wordo dagarna fullbordade, att hon skulle föda. Och hon födde sin förstfödde son och lindade honom och lade honom i en krubba, ty för dem war icke rum i härberget.

3. I samma ängd woro några herdar ute på marken och höllo wakt om natten öfwer sin hjord. Och se, en Herrens engel stod bredwid dem, och Herrens härlighet kringsten dem, och de bleswo storligen förfärade. Men engeln sade till dem: **Waren icke förfärade, ty se, jag bådär eder stor glädje, som skall wedersaras allt folk, ty i dag är eder född Frälsaren, som är Kristus, Herren i Dawids stad.** Och detta skall för eder wara tecknet: I

skolen finna ett lindadt barn, liggande i en krubba. Och strax wardt med engeln en mängd af den himmelska härskaran, hwilken lofwade Gud och sade: **Ära ware Gud i höjden och frid på jorden, till menniskorna ett godt behag!**

4. När englarna hade farit ifrån dem upp i himmelen, sade herdarna sinsemellan: Låtom oss nu gå fram till Betlehem och se detta, som har skett och som Herren har kungjort för oss. Och de gingo hasteligen och funno Maria och Josef och barnet, som låg i krubban. När de hade sett det, kungjorde de, hwad som hade blifwit dem sagdt om detta barn. Och alla som hörde det, förundrade sig öfwer det, som hade blifwit dem sagdt af herdarna. Men Maria gömde allt detta, begrundande det i sitt hjärta. Och herdarna gingo tillbaka, prisande och lofwande Gud för allt hwad de hört och sett. Mat. 1. Luf. 2.

5. Jesu omskärelse och frambärande i templet.

1. Jesus omskäres. 2. Jesus frambäres i templet inför Herren
3. Simeons lofsång. 4. Profetissan Hanna.

1. När åtta dagar woro fullbordade, så att barnet skulle omskäras, erhöll han namnet Jesus, som gafs honom af engeln, förrän han wardt aflad.

2. När deras reningsdagar efter Moses lag gått till ända, förde de honom upp till Jerusalem för att bära honom fram inför Herren och för att offra, såsom det är sagdt i Herrens lag, ett par turturdustwor eller två unga dustwor.

3. Och se, i Jerusalem war en man wid namn **Simeon**. Denne man war rättfärdig och from och wäntade efter Israels tröst, och den Helige Ande war öfwer honom, och för honom hade blifwit uppenbaradt, att han icke skulle se döden, förrän han hade sett Herrens smorde. Han kom nu af Andens tillskyndelse till templet. Och då förälbrarna

buro in barnet Jesus, tog han det i sin famn, lofwade Gud och sade: Herre, nu låter du din tjenare fara i frid, ty mina ögon hafwa sett din frälsning, hwilken du har beredt inför alla folk, ett ljus till hedningarnas upplysning och ditt folk Israël till pris.

Och Josef och hans moder förundrade sig öfwer det, som sades om honom. Och Simeon wälsignade dem och sade till Maria, hans moder: Se, denne är satt till fall och till upprättelse för många i Israël och till ett tecken, som warder motsagdt. Ja, ett swärd skall också gå genom din egen själ, på det att många hjärtans tankar må uppenbaras.

4. Där war också i samma stund tillstädes en profetisa, wid namn **Hanna**. Och hon prisade Herren och talade om honom till alla dem, som i Jerusalem wäntade förlofsning. Luf. 2.

6. De wise männen från österlanden.

1. Till Jerusalem komma wise män från österlanden att söka Jesus.
2. De finna honom i Betlehem.

1. När Jesus war född i Betlehem, kommo wise män från österlanden till Jerusalem och sade: Hwar är den nyfödde judarnas konung, ty wi hafwa sett hans stjärna i östern och hafwa kommit för att tillbedja honom. När konung Herodes hörde detta, blef han bestört och hela Jerusalem med honom. Och han församlade alla öfwerstepresterna och de skriftlärda bland folket och frågade dem, hwar Kristus skulle födas. De sade till honom: I Betlehem i Judeen; ty så är skrifwet genom profeten: „**Du Betlehem är ingalunda den minste bland Judas furstar; ty af dig skall utgå en furste, som skall warda en herde öfwer mitt folk Israël.**“ Då kallade Herodes hemligen de wise männen till sig och sporde dem noga om tiden, då stjärnan syntes, och sände dem till Betlehem och sade:

Faren åstad och forsken noga efter barnet, och när J hafwen funnit det, så underrätten mig däröfver, att äfwen jag må komma och tillbedja det.

2. När de wise männen hört konungen, foro de åstad, och se, stjärnan, som de hade sett i östern, gick fram för dem, till dess hon kom och blef stående öfwer det ställe, där barnet war. Och när de sågo stjärnan, blefwo de mycket glada och gingo in i huset och sågo barnet med Maria, dess moder, och föllo ned och tillbådo det och öppnade sina föråd och framburo åt det skänker, guld, rökelse och myrra. Och sedan de hade fått uppenbarelse i en dröm att icke återvända till Herodes, foro de en annan väg till sitt land igen. Matt. 2.

7. Flykten till Egypten.

1. Josef får befallning att föra barnet Jesu till Egypten. 2. Herodes söker efter att döda det. 3. Josef återvänder från Egypten.

1. När de wise männen hade farit bort, uppenbarades en Herrens engel för Josef i en dröm, sägande: Stå upp och tag barnet och dess moder med dig och fly till Egypten och war där, till dess jag säger dig till, ty Herodes tänker söka efter barnet för att förgöra det. Och Josef stod upp och tog barnet och dess moder om natten och for bort till Egypten.

2. Då Herodes såg, att han blifwit gäckad af de wise männen, blef han mycket vred och sände ut och lät döda alla gossbarn i Betlehem och i hela dess nejd från två års ålder och därunder.

3. Men när Herodes war död, uppenbarades en Herrens engel för Josef och befallde honom att återvända med barnet och dess moder till Israels land. Josef gjorde som engeln befallt och kom till Galileen och bosatte sig i Nazaret. Math. 2.

8. Jesus wid 12 års ålder i templet.

1. Jesus med sina föräldrar första gången wid påsthögtiden i templet. 2. Jesus återvänder till Nazaret och uppväger där.

1. Jesu föräldrar foro årligen till Jerusalem wid påsthögtiden. Och när Jesus wardt 12 år gammal, följde han dem upp till högtiden. Och då de hade fulländat dagarna och foro hem igen, blef pilten Jesus qwar i Jerusalem, och Josef och hans moder wistte det icke. Men de menade, att han war med i resällskapet, och de gingo en dagsled och sökte honom bland fränder och bekanta. När de icke funno honom, wände de tillbaka till Jerusalem för att söka honom. Och det begaf sig, att efter tre dagar funno de honom i templet, sittande midt ibland lärarena, hörande dem och frågande dem. Och alla, som hörde honom, häpnade öfwer hans förstånd och swar. När de fingo se honom, förundrade de sig, och hans moder sade till honom: Barn, hwarför gjorde du oss detta? Se, din fader och jag hafwa sökt efter dig, förjande. Han sade till dem: Hwarför sökten I mig? Wistten I icke, att i det min Fader tillhör bör jag wara? Och de förstodo icke det ord han talade till dem.

2. Jesus for nu ned med dem och kom till Nazaret och war dem underdånig. Och hans moder gömde allt detta i sitt hjärta. Och Jesus wäxte till i wisdom och ålder och nåd för Gud och menniskor. Luk. 2.

II. Förberedelsen till Jesu offentliga verksamhet.

9. Johannes döparens verksamhet.

1. Johannes predikar bättring och döper. 2. Johaunes verksamhet bär frukt. 3. Johannes vittnar om Kristus.

1. I femtonde året af kejsar **Tiberii** regering, då **Pontius Pilatus** war landshöfding i Judeen och **Hero-**

des Antipas konung i Galileen, som Guds befallning till Johannes i öknen. Och han gick omkring i hela trakten wid Jordan och predikade bättringens döpelse till syndernas förlåtelse och sade: Gören bättring, ty himmelriket är nära. Och Johannes hade kläder af kamelhår och en lädergördel om sina ländor, och hans mat war gräshoppor och wildhonung. Då gick Jerusalem och hela Judeen och hela landet omkring Jordan ut till honom, och de läto döpa sig af honom i Jordan. Men då han såg många af fariseerna och saduceerna komma till dopet, sade han till dem: I huggormars afföda, hwem har ingifwit eder, att I skolen undfå den tillkommande preden? Vären sådan frukt, som tillhör bättringen, och sägen icke: wi hafwa Abraham till fader, ty jag säger eder, att Gud är mächtig att af dessa stenar uppväcka barn åt Abraham. Redan är hyan satt till roten på träden, därför warder hwart och ett träd, som icke bär god frukt, afhugget och kastadt i elden.

2. Då frågade folket honom: Hwad skola wi göra? Och han sade till dem: Den som har två liffländningar, han dele med sig åt den, som icke har någon, och den, som har mat, göre sammalunda! Äfwen publikaner frågade honom, hwad de skulle göra. Och han sade till dem: Utfräswen icke mer än det, som är eder förelagdt! Och äfwen frigsmän frågade, hwad de skulle göra. Och han sade: Gören icke öfwerwäld mot någon eller orätt och låten eder nöja med eder jold.

3. Då nu folket war i wäntan och alla tänkte i sina hjärtan, om Johannes möjligen wore Kristus, swarade han: Jag döper eder med watten, men den kommer, som är starkare än jag, hwilfens skorem jag icke är wärdig att upplösa. Han skall döpa eder med den Helige Ande och med eld, och han har sin käftskofwel i sin hand, och han skall göra sin loge ren och samla hwetet i sin lada, men agnarna skall han uppbränna i ofläcklig eld. Luk. 3. Math. 3.

10. Jesus döpes af Johannes.

Då kom Jesus från Galileen till Jordan till Johannes för att döpas af honom. Men Johannes vägrade honom det, sägande: Jag behöfwer döpas af dig, och du kommer till mig! Då svarade Jesus: Låt nu så ske, ty så höfves det oss att uppfylla all rättfärdighet. Då tillstodde han honom det. När Jesus war döpt och bad, se, då wardt himmelen öppnad, och Johannes såg Guds Ande nedfara såsom en dufwa och komma öfwer honom. Och en röst från himmelen sade: **Denne är min älskade son, i hwilken jag har ett godt behag.** Matt. 3. Luf. 3.

11. Jesus frestas af djäfwulen.

Därefter wardt Jesus förd af Anden upp till öken, på det att han skulle frestas af djäfwulen. Och när han hade fastat i 40 dagar och 40 nätter, blef han hungrig. Och frestaren gick fram och sade till honom: Är du Guds son, så säg, att dessa stenar skola warda bröd. Men han svarade och sade: **Det är skrifwet: Icke af bröd allenast lefwer menniskan, utan af hwart och ett ord, som utgår af Guds mun.** — Då tog djäfwulen honom med sig till den heliga staden och ställde honom på templets utsprång och sade till honom: Är du Guds son, så fasta dig utföre, ty det är skrifwet: Han skall gifwa sina englar befallning om dig, och de skola bära dig på händerna, att du icke skall stöta din fot emot någon sten. Jesus sade till honom: **Det är också skrifwet: Du skall icke fresta Herren din Gud.** — Åter tog djäfwulen honom med sig upp på ett ganfka högt berg och wifade honom alla riket i världen och deras härlighet och sade till honom: Allt detta will jag gifwa dig, om du faller ned och tillbeder mig. Då sade Jesus till honom: **Gå bort satan, ty det är skrifwet: Herren din Gud skall du tillbedja, och honom allena**

skall du dyrka. Då öfvergaf djäfwulen honom, och se, englar gingo fram och tjänade honom. Matt. 4.

12. Jesu första lärjungar.

1. Johannes vittnar om Jesus. 2. Johannes, Andreas och Petrus komma till Jesus. 3. Filippus och Natanael begynna följa Jesus.

1. Från ötnen återwände Jesus till Jordan, och då Johannes såg honom komma till sig, sade han: **Se, Guds lamm, som borttager världens synd!** Och Johannes vittnade ytterligare: Jag har sett Anden nedfara som en dufwa från himmelen, och han förblef öfwer honom. Och jag kände honom icke, men den, som sände mig att döpa med watten, han sade till mig: Den, öfwer hwilken du får se Anden nedfara och förblifwa, han är den, som döper med den Helige Ande. Och jag har sett och vittnat, att denne är Guds son. Dagen därefter stod Johannes åter där och två af hans lärjungar. Och han såg på Jesus, som kom gående, och sade: **Se, Guds lamm!**

2. Då de två lärjungarne hörde Johannes ord, följde de Jesus och stannade den dagen hos honom. De två lärjungarne woro Johannes och Andreas. Andreas fann sin broder Simon och sade till honom: Wi hafwa funnit Messias. Och han förde honom till Jesus. Jesus såg på honom och sade: Du är Simon, Jonas son; du skall heta Petrus (Petrus = klippan).

3. Dagen därefter wille Jesus gå till Galileen, och han fann Filippus och sade till honom: Följ mig! Filippus fann Natanael och sade: Den, om hwilken Moses och profeterna hafwa skrifwit, hafwa wi funnit, Jesus, Josef's son från Nazaret. Natanael sade till honom: Kan något godt wara från Nazaret? Filippus swarade: Kom och se! Jesus såg Natanael komma och sade: Se, en rätt Israelit, i hwilken icke är något swef! Och Natanael följde Jesus. Joh. 1.

13. Bröllopet i Kana.

1. Jesus är med sina lärjungar på ett bröllop i Kana. 2. Jesus gör sitt första underverk.

1. På tredje dagen därefter wardt ett bröllop i Kana i Galileen, och Jesu moder war där. Och äfwen Jesus och hans lärjungar blefwo bjudna till bröllopet. Och då win fattades, sade Jesu moder till honom: De hafwa intet win. Jesus sade till henne: Qwinna, hwad har jag att göra med dig? Min stund har ännu icke kommit. Då sade hans moder till tjenarena: Hwad helst han säger eder, det gören.

2. Efter judarnas reningsjed stodo där sex wattenkrufor af sten, rymmande hwar för sig två eller tre mått. Och Jesus sade till tjenarena: Fyllen kruforna med watten! Och de fyllde dem ända till brädden. Då sade han: Öfen nu uti och hären till wärden! När wärden hade smakat på wattnet, som hade blifwit win, kallade han till sig brudgummen och sade till honom: Hwar man sätter först fram det goda winet, och när gästerna blifwit druckna, det som är sämre. Du har gönt det goda winet ända till nu. — Detta war det första tecknet, som Jesus gjorde och uppenbarade sin härlighet; och hans lärjungar trodde på honom. Joh. 2.

III. Jesu offentliga verksamhet.

14. Jesus renar templet. Jesu samtal med Nikodemus.

1. Jesus uppträder första gången i templet, sedan han begynt sin offentliga verksamhet. 2. Judarna göra invändningar mot honom. 3. Jesus underwisar Nikodemus om nya födelsen.

1. Judarnas påsk war nära, och Jesus for upp till Jerusalems. Och han fann i templet dem, som sålde orar

och får och dufwor, och weylarena, som sutto där. Och han gjorde ett gäsfel af tåg och dref dem alla ut från tempel och sade: Gören icke min faders hus till ett marknads-hus!

2. Då sade Judarna till honom: Hvad tecken låter du oss se, eftersom du gör detta? Jesus swarade dem: Bryten ned detta tempel, och inom tre dagar skall jag resa upp det. Då sade Judarna: På 46 år har detta tempel blifwit upphöjdt och du skulle resa upp det inom tre dagar? Men han talade om sin kropps tempel.

3. Då Jesus nu war i Jerusalem wid påskan, trodde många på honom, när de sågo de tecken, som han gjorde. Och det war en man af fariseerna, som hette Nikodemus, en af judarnas råds herrar. Han kom till Jesus om natten och sade till honom: Rabbi, wi weta, att du har kommit från Gud såsom lärare, ty ingen kan göra de tecken, som du gör, utan att Gud är med honom. Jesus swarade: Sannerligen, sannerligen säger jag dig: **Utän att en warder född på nytt, kan han icke se Guds rike.** Nikodemus sade: Huru kan en menniska födas, när hon är gammal? Jesus swarade: **Utän en warder född af watten och Ande, kan han icke ingå i Guds rike.** Det som är födt af köttet, är kött, och det som är födt af Anden, är ande. Nikodemus sade: Huru kan detta ske? Jesus swarade och sade till honom: Är du Israels lärare och wet icke detta? Likasom Moses upphöjde ormen i öknen, så måste Menniskosonen warda upphöjd. Ty så älskade Gud världen, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke må förgås, utan hafwa ewigt lif. Joh. 2, 3.

15. Jesu samtal med den samaritiska qvinnan.

1. Jesus talar med qvinnan om det lefwande wattnet. 2. Jesus uppenbarar för qvinnan, att han är Messias. 3. Samariterna tro på honom.

1. Jesus lemnade Jerusalem och verkade någon tid i Judeen samttidigt med Johannes döparen. Wid denna tid lät Herodes gripa Johannes och sätta honom i fängelse. Då Jesus hörde detta, gick han tillbaka till Galileen. Men han måste gå genom Samarien. Så kom han till en stad i Samarien, som hette **Sikar**. Och där war Jakobs brunn. Emedan nu Jesus war trött af wandringen, satte han sig ned wid brunnen. Då kom en qvinna från staden dit för att hemta watten. Och Jesus sade till henne: Gif mig dricka! Ty hans lärjungar hade gått in i staden för att köpa mat. Då sade qvinnan: Huru kan du, som är en jude, begära något att dricka af mig, som är en samaritisk qvinna? Jesus svarade henne: Förstode du Guds gåfwa och hwem den är, som jäger till dig: gif mig dricka, så skulle du hafwa bedt af honom, och han skulle hafwa gifwit dig lefwande watten. Qvinnan sade: Herre, du har intet öskärl, och brunnen är djup; hwarifrån har du då det lefwande wattnet? Jesus svarade: Hwar och en, som dricker af detta watten, warder törstig igen, men hwilken som dricker af det watten, som jag skall gifwa honom, han skall icke törsta till ewig tid. Då sade qvinnan: Herre, gif mig af det wattnet, att jag icke må törsta eller behöfwa komma hit för att hemta watten!

2. Jesus sade till henne: Gå, tillkalla din man och kom hit! Qvinnan svarade: Jag har ingen man. Jesus sade: Du sade rätt; ty fem män har du haft, och den du nu har är icke din man. Då sade qvinnan: Herre, jag ser, att du är en profet. Våra fäder hafwa tillbedt på detta berg, och I sägen, att i Jerusalem är det ställe, där man bör tillbedja. Jesus sade: Qwinna, tro mig, att den tid kommer, då I hwarken på detta berg eller i Jerusalem

skolen tillbedja Fadren. Gud är en Ande och de, som tillbedja honom, böra tillbedja honom i anda och sanning. Då sade qvinnan: Jag wet, att Messias, som kallas Kristus, skall komma; när han kommer, skall han förkunna oss allt. Jesus sade till henne: Jag, som talar med dig, är densamme.

3. Då lät qvinnan sin kruka stå och gick in i staden och sade till folket: Kommen och sen en man, som har sagt mig allt hwad jag har gjort! Sefe är wäl han Kristus? Då gingo de ut från staden och kommo till honom. När de kommo till honom, bådo de honom blifwa qwar hos dem. Och han blef där två dagar. Och många trodde för hans ords skull och sade till qvinnan: Nu tro wi, icke för ditt tals skull, utan wi hafwa själfwa hört och weta, att denne är för wisso världens frälsare, Kristus. Joh. 4.

16. Petri fiskafänge. Mattei kallelse. Apostlarnas wal.

1. Jesus återkommer till Galileen. 2. Genom Jesu under får Petrus en riklig fångst af fisk. 3. Jesus kallar Matteus till lärjunge. 4. Jesus utser 12 apostlar.

1. När Jesus kom till Galileen, mottogo galileerna honom, emedan de hade sett allt, hwad han hade gjort i Jerusalem wid påstkhögtiden. Och Jesus kom och bosatte sig i staden **Kapernaum**. Från den tiden beghnte han predika och säga: Tiden är fullbordad, och Guds rike är nära. Gören bättring och tron ewangelium.

2. Och det begaf sig, att då folket trängde sig på honom för att höra Guds ord, stod han wid sjön **Genesaret**, och han steg i en båt, som war Simons, och bad honom lägga något litet från land, och han lärde folket från båten. När han hade slutat tala, sade han till Simon: Lägg ut på djupet och kasten ut edra nät till fångst. Då sade Simon: Mästare, wi hafwa arbetat hela natten

och fått intet, men på ditt ord skall jag kasta ut nätet. Och de gjorde så och fingo en så stod hop fiskar att deras nät gick sönder. Då winkade de åt sina kamrater i en annan båt, att de skulle komma och hjälpa. Och de kommo och fyllde båda båtarna. Då Simon Petrus såg det, föll han på sina knän för Jesus och sade: Gå från mig, Herre, ty jag är en syndig människa. Men Jesus sade: Frukta icke; härefter skall du fånga människor. Och de förde båtarna i land och öfvergäfwö allt och följde honom.

3. När Jesus en dag gick vägen fram, såg han en man, som hette **Matteus**, sitta wid tullen. Och han sade till honom: Följ mig. Då stod han upp och följde honom. Och när Jesus satt till bords i hans hus, kommo många publikaner och syndare och sutto tillsammans med Jesus och hans lärjungar. Och när fariseerna sågo det, sade de till hysan lärjungar: Hvarför äter eder mästare med publikanerna och syndarena? När Jesus hörde det, sade han: **De helbregda behöfwa icke läkare, utan de franka. Jag har icke kommit att kalla rättfärdiga, utan syndare.**

4. Jesus kallade sina lärjungar och utvalde 12 af dem, hwilka han ock kallade apostlar. Dessa woro: Simon, hwilken han ock kallade Petrus, och Andreas, hans broder, Jakob och Johannes, Filippus och Bartolomeus, Tomas och Matteus, Jakob, Alfei son, och Simon, som kallas Sfraren, Judas, Jakobs son, och Judas Iskariot. Joh. 4. Matt. 4. Luf. 5, 6.

17. Jesu bergspredikan.

1. Jesus lärer om saligheten. 2. Jesus lärer om rättfärdigheten.
3. Jesus lärer att bedja. 4. Om det jordiska goda. 5. Om dömandet öfwer andra. 6. Om det rätta hörandet af Jesu ord.

1. Då mycket folk hade samlats till Jesus, gick han upp på ett berg, och när han hade satt sig, gingo hans lärjungar fram till honom, och han lärde dem och sade:

Saliga äro de i anden fattiga, ty himmelriket hörer dem till. Saliga äro de bedröfwade, ty de skola blifwa hugswalade. Saliga äro de saktmodiga, ty de skola ärfwa jorden. Saliga äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifwa mättade. Saliga äro de barmhertiga, ty dem skall ske barmhertighet. Saliga äro de renhjärtade, ty de skola se Gud. Saliga äro de fridstiftande, ty de skola kallas Guds barn. Saliga äro de, som lida förföljelse för rättfärdighetens skull, ty dem hörer himmelriket till.

2. I skolen icke mena, att jag har kommit för att upplösa lagen och profeterna. Jag har icke kommit för att upplösa, utan för att fullborda. Jag säger eder, att om eder rättfärdighet icke öfvergår de skriftlärdas och fariseernas, skolen I icke inkomma i himmelriket. — I hafwen hört, att det är sagdt till de gamla: „Du skall icke dräpa, men hwilken som dräper, han warder skyldig under domen“. Men jag säger till eder: Hwar och en som förtörnas på sin broder, han skall vara skyldig under domen, och hwilken som säger „rafa“ till sin broder, han skall vara skyldig under stora rådet, och hwilken som säger: „dåre“, han skall vara skyldig till eldens heltwete. — Ålsken edra owänner, wälsignen dem, som förbanna eder, gören wäl emot dem, som hata eder, och bedjen för dem, som försmäda och förfölja eder, på det att I skolen vara eder Faders barn, som är i himmelen, ty han låter sin sol gå upp öfwer onda och goda och låter regna öfwer rättfärdiga och orättfärdiga. Waren fördenskull fullkomliga, såsom eder himmelske Fader är fullkomlig.

3. När I bedjen, skolen I bedja sålunda: Fader vår, som är i himmelen! Helgadt warde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din wilja, såsom i himmelen så ock på jorden; wårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock wi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan

fräls oss från ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i ewighet. Amen. — Bedjen och eder skall warda gifwet; söken, och I skolen finna, klappen, och eder skall warda upplåtet.

4. Samlen eder icke skatter på jorden, där mal och rost förstöra, och där tjuſwar bryta sig in och stjåla, utan samlen eder skatter i himmelen, där hwarcken mal eller rost förstöra, och där tjuſwar icke bryta sig in, ej heller stjåla, ty där eder skatt är, där är ock edert hjärta. — Sörjen icke för edert lif, hwad I skolen äta och hwad I skolen dricka, eller för eder kropp, hwad I skolen klåda eder med. Sen på fåglarna under himmelen. De få icke och skära icke heller upp och insamla icke i lador, och eder himmelske Fader föder dem. Ären I icke mycket mer än de? Skåden liljorna på marken, huru de wäxa: de arbeta icke, ej heller spinna. Men jag säger eder, att icke ens Salomo i all sin härlighet war så klädd som en af dem. Kläder nu Gud så gräset på marken, skall han icke mycket mer klåda eder, I klenroznå. — Söken först efter Guds rike och hans rättfärdighet, så skall allt detta därjämte tillfalla eder.

5. Dömen icke, på det att I icke mån warda dömda; ty med den dom, hwarmed I dömen, skolen I warda dömda, och med det mått, hwarmed I mäten, skall det mätas åt eder.

6. Swar och en som hör dessa mina ord och gör dem, honom skall jag likna wid en klof man, som byggde sitt hus på hälleberget. Och slagregnet föll, och floderna kommo, och wädren blåste och stötte emot huset, och det föll icke, ty det war grundadt på hälleberget. Men hwar och en, som hör dessa mina ord och icke gör dem, han skall liknas wid en fåwitst man, som byggde sitt hus på sanden. Och slagregnet föll, och floderna kommo, och wädren blåste och slog mot det huset, och det föll, och dess fall war stort.

Och det begaf sig, att när Jesus hade lyktat detta tal, häpnade folket öfwer hans lära, ty han lärde dem

fåsom en som har makt och icke fåsom deras skriftlärda.
Matt. 5—7.

18. Jesus botar höfwitsmannens tjenare.

När Jesus hade slutat sin bergspredikan, gick han in i Kapernaum. Och där war en höfwitsman, som hade en tjenare, hwilken war sjuk och nära döden. Då han hade hört om Jesus, fände han till honom några af Judarnas äldsta och bad, att han wille komma och göra hans tjenare helbregda. Då gick Jesus med dem. Men då han redan war nära huset, fände höfwitsmannen några wänner och sade till honom: Herre, gör dig icke omak, ty jag är icke wärdig, att du går in under mitt tak, hwarför jag ock icke räknade mig själf wärdig att gå till dig; utan säg ett ord, så warder min tjenare helbregda. Ty äfwen jag är en menniska, som står under befäl och har krigsmän under mig, och jag säger till en: gå, och han går, och till en annan: kom, och han kommer, och till min tjenare: gör det, och han gör så. När Jesus hörde detta, förundrade han sig öfwer honom, wände sig om och sade till folket, som följde honom: Jag säger eder: Icke ens i Israel har jag funnit så stor tro. Och de, som hade blifwit utsända, gingo hem igen och funno den sjuke tjenaren helbregda. Luf. 7.

19. Jesus uppväcker enkans son i Nain.

Dagen därefter gick Jesus till en stad, som kallades Nain, och med honom gingo många hans lärjungar och mycket folk. Då han kom nära stadsporten, bars där ut en dödd, sin moders ende son, och hon war enka, och en stor hop folk från staden war med henne. När Herren såg henne, warkunnade han sig öfwer henne och sade till henne: Gråt icke. Och han gick fram och rörde wid bären, och de, som buro, stannade, och han sade: Unge man, jag säger dig: Stå upp! Och

den döde satte sig upp och begynte tala, och han gaf honom åt hans moder. Och räddhåga kom öfwer alla, och de prisade Gud, sägande: En stor profet har uppstått ibland oss, och Gud har besökt sitt folk. Och detta tal om honom gick ut i hela Judeen och hela trakten däromkring. Luk. 7.

20. Synderstän i fariseens hus.

En af fariseerna bad Jesus, att han wille äta med honom; och han gick in i fariseens hus och satte sig till bords. Och se, en qwinna i staden, som war en syndersta, då hon förnam, att han satt till bords i fariseens hus, tog hon en alabaster flaska med smörjelse och ställde sig bakom honom wid hans fötter, gråtande, och begynte wäta hans fötter med sina tårar och torfade dem med sitt hufwudhår och kysste ifrigt hans fötter och smorde dem med smörjelsen. Men när fariseen, som hade bjudit honom, såg detta, sade han inom sig själf: Wore denne en profet, så wiste han förwisso, hwilken och hurudan denna qwinna är, som rör wid honom, ty hon är en syndersta. Då swarade Jesus och sade till honom: Simon, jag har något att säga dig. Han sade: Mästare, säg! — En borgenaar hade två gäldenärer. Den ene war skyldig honom 500 penningar och den andre 50. Och då de icke kunde betala, efterskänkte han för dem båda. Hwilkendera af dem skall nu älska honom mest? Simon swarade: Jag förmodar den, hwilken han efterskänkte mest. Jesus sade till honom: Rätt dömd du. Och han wände sig till qwinnan och sade till Simon: Ser du denna qwinna. Jag kom in i ditt hus. Du har icke gifwit mig watten till mina fötter, men hon har wätt mina fötter med sina tårar och torfat dem med sitt hufwudhår. Du har icke kysst mig, men från den stund, jag kom hit in, har hon icke upphört att ifrigt kysa mina fötter. Du har icke smort mitt hufwud med olja, men hon har smort mina fötter med smörjelse. Därför säger jag dig: Henne äro de

många synderna förlåtna, ty hon älskade mycket. Men den, hwilket litet förlåtes, han älskar litet. Och han sade till henne: Synderna äro dig förlåtna. Och de, som sutto till bords med honom, begynte säga wid sig själfwa: Hwen är denne, som och förlåter synder? Då sade han till qwinnan: Din tro har frälst dig. Gå i frid. Luk. 7.

21. Jesu liknelser om himmelriket.

1. Om fyra slags sädesåkrar. 2. Uttydning af liknelsen. 3. Om senapskornet. 4. Om den kostbara pärlan.

1. Då till Jesus åter församlades mycket folk, talade han till dem i liknelser, sägande: En säningsman gick ut till att så. Och när han sådde, föll somt wid vägen, och fåglarna kommo och åto upp det. Men somt föll på stengrunden; där det icke hade mycken jord; och det gick snart upp, men när solen hade gått upp, förbrändes det, och emedan det icke hade rot, förtorkades det. Och somt föll bland törnena, och törnena växte upp och förqwäfde det. Och somt föll i den goda jorden och bar frukt, dels hundrafaldt, dels sextiofaldt och dels trettiofaldt. Den som har öron till ått höra, han höre.

2. Då hans lärjungar sedan frågade, hwad denna liknelse betydde, swarade Jesus: Säden är Guds ord. När någon hör ordet om riket och icke förstår det, kommer den onde och riswer bort det, som blifwit sådt i hans hjärta. Det är den, som såddes wid vägen. Men den, som såddes på stengrunden, det är den, som hör ordet och mottager det strax med glädje, men han har icke rot i sig, utan står till en tid, och när bedröfwelse eller förföljelse påkommer för ordets skull, strax tager han anstöt. Och den, som såddes bland törnena, det är den, som hör ordet; och denna världens bekymmer och rikedomens swel förqwäfwä ordet, och han blifwer utan frukt. Och den, som såddes i den goda jorden, det är den, som hör ordet och förstår det, hwilken nu

bär frukt och gifver dels hundrafaldt, dels sextiofaldt, dels trettiofaldt.

3. En annan liknelse framställde han för dem, sägande: Himmelriket är likt ett senapskorn, som en man tog och sådde i sin åker, hwilket wäl är mindre än alla andra frön, men när det wäxt upp, är större än andra kryddwäxter och blir ett träd, så att himmelens fåglar komma och bygga sina nästen på dess qwistar.

4. Åter är himmelriket likt en köpman, som sökte efter goda pärlor, och när han hade funnit en kostbar pärla, gick han bort och sålde allt det han hade och köpte henne. Matt. 13.

22. Jesus stillar stormen.

När Jesus såg mycket folk omkring sig, bjöd han, att man skulle fara öfwer till andra stranden. Och då Jesus steg i båten, följde hans lärjungar med honom. Och se, en stor storm uppkom på hafwet, så att båten öfwerhöljdes af wågorna; men han sof. Och hans lärjungar gingo fram och wäckte honom, sägande: Herre, hjälp! Wi förgås. Och han sade till dem: I kientrogna, hwarför ären I rädda? Då stod han upp och näpste wädren och hafwet, och det wardt alldeles lugnt. Men menniskorna förundrade sig och sade: Hwad är denne för en, att både wädren och hafwet äro honom lydiga? Matt. 8.

23. Jesus uppväcker Sairi dotter.

1. Jairus beder om hjälp af Jesus för sin sjuka dotter. 2. Jesus botar en sjuk qwinn. 3. Jesus uppväcker Sairi dotter, som dött.

1. När Jesus kom tillbaka till Kapernaum, mottog folket honom, ty alla wäntade efter honom. Och se, en man kom, som hette **Jairus** och som war en föreståndare

för synagogan, och föll ned för Jesu fötter och bad honom gå in i hans hus, ty han hade ett enda barn, en dotter wid tolf års ålder, och hon war döende. Men på wägen dit trängde folket honom.

2. Och en qwinna, som hade varit sjuk i tolf år och som hade förspillt allt, hwad hon egde, på läkare, utan att af någon hafwa kunnat botas, nalkades bakifrån och rörde wid det yttersta af hans klädnad, ty hon sade: Om jag får röra allenast wid hans kläder, så blir jag hulpen. Och strax blef hon botad från sin sjukdom. Men Jesus, som kände, att kraft gick ut från honom, wände sig om och sade: Hvem tog på mig? Då kom qwinnan darrande och föll ned för honom och förkunnade inför allt folket, af hwad orsak hon hade rört wid honom, och huru hon strax hade blifwit helbregda. Och Jesus sade till henne: Din tro har hulpit dig. Gå i frid!

3. Medan han ännu talade, kom någon från Jairi hus och sade till honom: Din dotter är död: gör icke Mästaren omak. Då Jesus hörde detta, sade han till Jairus: Frukta icke; allenast tro, så warder hon helbregda. Och då han gick in i huset, tillät han icke någon att gå in med honom, utom Petrus, Jakob och Johannes samt flicans fader och moder. Och där war en forlande mängd och menniskor, som gråto och jämrade sig mycket. Då sade han: Gråten icke! hon är icke död, utan hon sofwer. Och de gjorde spe af honom, emedan de wiste, att hon war död. Men han dref ut dem alla och tog flican wid handen och sade: Flicka, stå upp! Och hennes ande kom igen, och hon stod genast upp. Och han bjöd, att man skulle gifwa henne att äta. Och hennes föräldrar blefwo bestörta, men han bjöd dem att icke säga för någon, hwad som hade skett. Dock gick ryktet därom ut öfwer hela landet. Mark. 5. Luf. 8.

24. Den sjuke wid Betesda.

1. Jesus botar om sabbaten en lam wid Betesda. 2. Judarna söka därför döda honom.

1. Wid judarnas högtid for Jesus upp till Jerusalem. Men wid fårporten i Jerusalem war en damm, som hette **Betesda** och hade fem pelargångar. I dessa låg en stor mängd sjuka, blinda, halta, förtvinade, som väntade på att watten skulle röras. Ty en engel steg tidtals ned i dammen och upprörde watten. Och där war en man, som hade varit sjuk i 38 år. Då Jesus fick se honom, där han låg, sade han till honom: Will du blifwa helbregda? Den sjuke svarade honom: Herre, jag har ingen menniska, som kan kasta mig i dammen, då watten blifwit upprördt; och just då jag kommer, stiger en annan ned före mig. Jesus sade till honom: Stå upp, tåg din säng och gå. Och strax blef mannen helbregda och tog sin säng och gick. Och det war sabbat på den dagen.

2. Då sade judarna till den, som hade blifwit botad: Det är sabbat, dig är icke lofligt att bära sängen. Han svarade dem: Den, som gjorde mig helbregda, han sade till mig: Tåg din säng och gå! Då frågade de: Hvem är den mannen? Men den botade wiste icke, hwem han war, ty Jesus hade dragit sig undan, emedan mycket folk war på det stället. Därefter fann Jesus honom i templet och sade till honom; Se, du har blifwit helbregda; synda icke här efter, att dig icke må wedersaras något wärre. Då gick mannen bort och omtalade för judarna, att det war Jesus, som hade gjort honom helbregda. Och därför förföljde judarna Jesus och sökte att döda honom, emedan han gjorde detta på en sabbat. Men Jesus sade till dem: Min Fader werkar intill nu, och jag werkar ock. Därför sökte då judarna ännu mer att döda honom, emedan han ej allenast bröt sabbaten, utan äfwen kallade Gud sin Fader, görande sig själf lik Gud. Joh. 5.

25. Johannes döparens död.

1. Herodes låter kasta Johannes i fängelse. 2. Herodias planer att få Johannes dödad lyckas.

1. Herodes hade låtit gripa Johannes och satt honom i fängelse, emedan Johannes hade bestraffat honom, därför att han tagit till hustru **Herodias**, sin broder Filippi hustru. Och Herodias hade ondt i sinnet mot Johannes och wille döda honom, men kunde icke, ty Herodes fruktade Johannes, wetande, att han war en rättfärdig och helig man, och han beskyddade honom, och då han hade hört honom, rättade han sig i mycket efter honom och hörde honom gärna.

2. Men en läglig dag kom, när konungen på sin födelsedag gjorde ett gästabad för sina stormän. Då gick Herodias dotter in och dansade inför dem, och hon behagade Herodes och hans bordsgäster. Därför swor konungen henne en ed: Swad helst du begär af mig, skall jag gifwa dig, ända till hälften af mitt rike. Då gick flickan ut och frågade sin moder, hwad hon skulle begära. Modren swarade: Johannes döparens hufwud. Och flickan gick strax in till konungen och sade: Jag will att du genast gifwer mig på ett fat Johannes döparens hufwud. Då wardt konungen mycket bedröfwad, men för edernas och för bordsgästernas skull wille han icke afwisa henne, utan sände strax en drabant med befallning att hemta hans hufwud. Och han gick åstad och halkhögg Johannes i fängelset och frambar hans hufwud på ett fat och gaf det åt flickan, och hon gaf det åt sin moder. När Johannes lärjungar hörde det, kommo de och togo hans lif och begrofwö det. Därpå gingo de bort och berättade det för Jesus. Mark. 6.

26. Jesus spisar 5,000 män.

1. Mycket folk samlas i en ödemark för att höra Jesus. 2. Sedan Jesus underwisat folket, bespisar han det. 3. Folket will nu göra honom till konung.

1. När Jesus hade hört, att Herodes låtit döda Johannes, tog han sina lärjungar med sig och for öfwer det

galileiska hafvet affides bort till en öde trakt. Men när folket fick höra det, kommo de efter honom till fots från städerna. Och när han hade stigit i land, fick han se mycket folk, och han warfunnade sig öfwer dem, och han talade med dem om Guds rike och gjorde deras sjuka helbregda.

2. Men när det blifwit aften, gingo hans lärjungar fram och sade till honom: Trakten är öde, och tiden är förliden. Skilj folket ifrån dig, att de må gå bort i byarna och köpa sig mat. Jesus sade till dem: De behöfwa icke gå bort; gifwen I dem att äta! Då sade de: Wi hafwa icke mer än fem bröd och två fiskar, om wi icke skola gå och köpa mat åt allt detta folk. Då sade han: Låten dem lägga sig i matlag på det gröna gräset. Och de satte sig ned i hopar, hundra och hundra, femtio och femtio. Och han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himmelen, wälsignade och bröt bröden och gaf åt lärjungarna, att de skulle lägga fram för folket; och de två fiskarna skiftade han åt alla. Och de äto alla och blefwo mätta. Och när de woro mätta, sade han till sina lärjungar: Samlen tillhoppa de öfwerblifna styckena, att icke något må förfaras. Då samlade de dem tillhoppa och fyllde 12 forgar med stycken. Men de, som hade ätit, woro omkring 5,000 män.

3. När folket hade sett detta tecken, sade de: Denne är förwisso den profet, som skulle komma i världen. Men när Jesus förnam, att de ännade komma och taga honom med wäld, för att göra honom till konung, nödgade han sina lärjungar att fara förut till andra stranden. Och när han hade skiljt folket ifrån sig, gick han bort på berget för att bedja. Matt. 14. Marc. 6. Luk. 9. Joh. 6.

27. Den kananeiska qwinnan.

Jesus drog sig undan till Tyri och Sidons trakter. Och se, en kananeisk qwinna kom från dessa gränstrakter och ro-

pade och sade: Herre, Dawids son, förbarma dig öfwer mig, min dotter är swårt besatt af en ond ande. Men han swarade henne icke ett ord. Då gingo hans lärjungar fram och bådo honom och sade: Skilj henne från dig, ty hon följer oss efter med rop. Han swarade och sade: Jag är icke utsänd, utan till de förlorade fåren af Israels hus. Men hon kom och tillbad honom, sägande: Herre, hjälp mig! Men han swarade och sade: Det är orätt att taga barnens bröd och fasta det åt hundarna. Men hon sade: Ja, Herre; ty äfwen hundarna äta ju af de smulor, som falla från deras herrars bord. Då swarade Jesus och sade till henne: O, qwinna, din tro är stor. Ske dig, såsom du will. Och hennes dotter blef helbregda från den stunden. Matt. 15.

28. Petri bekännelse. Jesus förutsäger sitt lidande.

1. Lärjungarna bekänna att Jesus är Kristus, Guds Son. 2. Jesus förbereder lärjungarna på sitt förestående lidande.

När Jesus kom till trakten af **Cesarea Filippi**, frågade han sina lärjungar: Hvem säga menniskorna Menniskosonen vara? De sade: Somliga Johannes döparen, men andra Elia, och andra Jeremia eller en af profeterna. Då sade han till dem: Hvem sägen då I mig vara? Simon Petrus swarade: Du är Kristus, den lefwande Gudens Son. Jesus sade till honom: Salig är du, Simon Jonas son, ty kött och blod har icke uppenbarat det för dig, utan min Fader, som är i himmelen. Jag säger och dig, att du är Petrus, och på denna klippa skall jag bygga min församling, och dödsrikets portar skola icke warda henne öfvermåttiga.

2. Från den tiden begynte Jesus förkunna för sina lärjungar, att han måste gå till Jerusalem och lida mycket af de äldsta och af öfwerste presterna och af de skriftlärda och dödas och på den tredje dagen uppstå igen. Och Petrus tog

honom till sig och begynte tillrättawisa honom och sade: Beware dig Gud, Herre. Icke skall detta wederfaras dig. Men han wände sig om och sade till Petrus: Gå bort ur min åsyn, satan; du är mig en stötesten, ty du besinnar icke det Gud tillhör, utan det mennifor tillhör. — Därpå sade Jesus till sina lärjungar: Om någon will efterfölja mig, han förneke sig själf och tage sitt kors på sig och följ mig. Ty hwilken som will bewara sitt lif, han skall mista det, men hwilken som mister sitt lif, för min skull, han skall finna det. Ty hwad skall det hjälpa en menniska, om hon wunne hela världen, men förlorar sin själ? Eller hwad kan en menniska gifwa till lösen för sin själ? Matt. 16.

29. Jesu förklaring.

Jesus tog med sig Petrus, Sakob och Sohannes och gick upp på ett berg för att bedja. Och under det han bad, wardt han förwandlad inför dem, och hans ansigte sken såsom solen, och hans kläder woro hwita som snö. Och se, dem syntes Mose och Elias, och de talade om hans bortgång, som han skulle fullborda i Jerusalem. Men Petrus sade till Jesus: Herre, här är godt att wara. Will du, så låtom oss här göra tre hyddor, åt dig en, åt Mose en, och åt Elias en. Medan han ännu talade, se, en ljus sky öfwerstyggde dem, och en röst ur skyen sade: Denne är min älskade Son, i hwilken jag har ett godt behag; honom hören! Och när lärjungarna hörde det, föllo de på sina ansigten och blefwo storligen försärade. Och Jesus gick fram och rörde wid dem och sade: Stån upp och rädens icke! Men då de upplyfte sina ögon, sågo de ingen utan Jesus allena. Och när de gingo ned från berget bjöd Jesus dem, att de icke skulle omtala för någon, hwad de hade sett förän han hade uppstått från de döda. Matt. 17. Luf. 9.

30. Liknelsen om den obarmhertige tjenaren.

1. Anledningen till liknelsen. 2. Huru konungen är barmhertig mot sin tjenare. 3. Huru denna tjenare är obarmhertig mot sin medtjenare. 4. Konungens dom öfver den obarmhertige.

1. Därefter hände sig, att Petrus gick fram till Jesus och sade till honom: Herre, huru ofta skall min broder synda emot mig, och jag förlåta det? Måne ända till sju gånger? Då sade Jesus till honom: Jag säger dig: Sådä ända till sju gånger, utan ända till sjuttio gånger sju.

2. Och Jesus sade: Fördenskull är himmelriket likt en konung, som wille hålla räkenkap med sina tjenare. Och när han begynte räkna, fördes fram till honom en, som war skyldig honom tio tusen pund. Men då han icke kunde betala, befallde husbonden, att han och hans hustru och barn och allt, hwad han egde, skulle säljas, och skulden betalas. Då föll tjenaren ned och bad honom och sade: Herre, haf tålmod med mig, så skall jag betala dig allt. Och husbonden förbarmade sig öfwer tjenaren och lät honom gå och efterskänkte honom, hwad han war skyldig.

3. Men när denne tjenaren gick ut, fann han en af sina medtjenare, som war skyldig honom hundra penningar, och han tog fast honom och fattade honom wid strupen och sade: Betala mig hwad du är skyldig! Då föll hans medtjenare till hans fötter och bad honom och sade: Haf tålmod med mig, så skall jag betala dig allt. Men han wille icke, utan gick bort och kastade honom i fängelse, till dess han betalade skulden.

4. Då nu hans medtjenare sågo det, som skedde, blefwo de storligen bedröfwade och gingo och berättade för sin husbonde allt det, som hade händt. Då kallade husbonden honom till sig och sade till honom: Du onde tjenare! Allt det, du war skyldig, efterskänkte jag dig, emedan du bad mig. Skulle icke äfwen du hafwa förbarmat dig öfwer din medtjenare, såsom jag förbarmade mig öfwer dig? Och hans

Husbonde blef vred och antwardade honom åt bödlarna, till desz han betalade allt det, han war skyldig. Så skall och min himmelske Fader göra eder, om I icke af hjärtat förlåten, hwar och en sin broder, det de bryta. Matt. 18.

31. Liknelsen om den barmhertige samariten.

1. En lagklof frestar Jesus. 2. Jesus undervisar honom genom en liknelse. 3. Jesus tillämpar liknelsen.

1. En lagklof stod upp och frestade Jesus och sade: Mästare, hwad skall jag göra, att jag må ärfwa ewigt lif? Då sade Jesus till honom: Hwad är skrifwet i lagen? Huru läser du? Och han swarade: **Du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjärta och af all din själ och af all din kraft och af allt ditt förstånd och din nästa såsom dig själf.** Jesus sade till honom: Rätt swarade du. Gör det, så skall du lefwa! Då wille han göra sig själf rättfärdig och sade: Hwilken är då min nästa?

2. Jesus swarade och sade: En man for ned från Jerusalem till Jeriko och råkade ut för rövware. Och de klädde af honom och slogo honom och gingo därifrån och låto honom ligga halfdöd. Då hände sig, att en prest for ned samma wäg, och då han såg honom, gick han förbi honom. Sammalunda och en lewit; då han kom till samma ställe, gick han fram och såg honom och gick förbi honom. Men en samarit, som for wägen fram, gick till honom, och när han såg honom, förbarmade han sig öfwer honom och gick fram och förband hans sår och göt olja och win däruti och lade honom på sitt eget öf och förde honom till ett härberge och skötte honom. Och följande dagen, då han for därifrån, tog han fram två penningar, hwilka han gaf åt wärden, och sade till honom: Sköt honom, och hwad helst du mer kostar på honom, skall jag betala dig, när jag kommer tillbaka!

3. Därpå frågade Jesus den lagfloke: Hvilken af dessa tre synes dig nu hafwa varit den mannens nästa, som hade råfat ut för röfwarena? Och han sade: Den som bewifade honom barmhertighet. Då sade Jesus till honom: Gå äfwen du och gör sammaledes! Luf. 10.

32. Jesus botar en blindfödd.

1. Huru Jesus botar den blindfödde. 2. Den botade föres till fariseerna. 3. Hans föräldrar tillkallas. 4. Mannen förhöres ånyo. 5. Han lär känna Jesus såsom Guds son.

1. Då Jesus under löfhyddohögtiden uppehöll sig i Jerusalem, fick han se en man, som war blind från födelsen. Då frågade hans lärjungar: Herre, hvilken syndade denne eller hans föräldrar, att han skulle födas blind? Jesus svarade: Hvarken har denne syndat eller hans föräldrar, men det har skett, på det att Guds verk skulle uppenbaras på honom. Och då han sagt detta, spottade han på jorden, gjorde en deg af spotten och smorde degen på den blindes ögon och sade till honom: Gå bort och två dig i dammen **Siloam!** Då gick han bort, tvådde sig och kom igen och hade sin syn. Och det war på en sabbat.

2. Då sade grannarna och de som förv hade sett honom: Är icke denne den, som satt och tiggde? Somliga sade: Det är han. Andra sade: Han är honom lik. Men han själf sade: Det är jag. Då förde de honom till fariseerna. Fariseerna frågade, huru han fått sin syn. Han sade till dem: Han lade en deg på mina ögon, och jag tvådde mig, och jag ser. Då sade några af dem: Denne man är icke af Gud, emedan han icke håller sabbaten. Andra sade: Huru kan en syndig menniska göra sådana tecken? Då sade de till den blinde: Hvad säger du om honom? Han sade: Han är en profet.

3. Men fariseerna trodde icke, att han hade varit blind. Därför tillkallade de hans föräldrar och sade till dem:

Är denne eder son, hwilken I sägen wara född blind? Huru kan han då nu se? Föräldrarna swarade: Wi weta, att denne är wår son, och att han war född blind. Men huru kan han nu se, weta wi icke, eller hwem som har öppnat hans ögon, weta icke wi, han har själf åldern inne, spørjen honom; han kan själf tala om sig! Detta sade hans föräldrar, emedan de fruktade för judarna, ty judarna hade redan kommit öfwerens, att om någon bekände honom wara Kristus, skulle han uteslutas från synagogan.

4. Då tillfallade de för andra gången mannen och sade: Gif Gud äran. Wi weta, att denna man är en syndare. Då swarade han: Om han är en syndare, wet jag icke; ett wet jag, att jag war blind och ser nu. Då frågade de honom åter, huru Jesus gjorde, då han öppnade hans ögon. Han swarade dem: Jag har redan sagt eder det. Swarför wiljen I åter höra det? Scke wiljen wäl äfwen I blifwa hans lärjungar? Då bannade de honom och sade: Du är den mannens lärjunge, men wi äro Moses lärjungar. Wi weta, att Gud har talat till Mose, men hwarifrån denne är, weta wi icke. Då sade mannen: Ja det underliga i detta är, att I icke weten hwarifrån han är, och likwäl har han öppnat mina ögon. Aldrig någonsin har man hört, att någon har öppnat ögonen på en, som warit född blind. Wore denne icke af Gud, så kunde han intet göra. De sade till honom: I synder är du född hel och hällen, och du will lära oss. Och de kastade ut honom.

5. Jesus fick höra, att de hade kastat ut honom, och när han fann honom, sade han till honom: Tror du på Guds son? Han swarade: Herre, hwem är han, att jag må tro på honom? Då sade Jesus: Du har sett honom, och han är den, som talar med dig. Då sade han: Herre, jag tror. Och han tillbad honom. Joh. 9.

33. Jesus den gode herden.

Under löfhyddohögtiden vittnade Jesus om sig själf och sade: Jag är den gode herden. Den gode herden låter sitt lif för fåren. Men den, som är legd och icke är herde, hwilken fåren icke tillhöra, han ser ulfwen komma och öfvergifwer fåren och flyr, och ulfwen bortrycker dem och förskingrar fåren. Jag är den gode herden, och jag känner de mina och är känd af de mina, såsom Fadren känner mig, och jag känner Fadren, och jag låter mitt lif för fåren. Jag har ock andra får, som icke äro af detta fårabus; dem måste jag ock föra härtill, och de skola höra min röst, och det skall warda en hjord och en herde. Joh. 10.

34. Liknelsen om den förlorade sonen.

1. Den yngre sonen lemnar fadershuset och förlösar sitt arf. 2. Han besinnar sig och återwänder till fadren. 3. Han mottages af fadren. 4. Den äldre brodern knorrar däröfwer.

1. Till Jesus kommo publikaner och syndare för att höra honom. Och fariseerna och de skriftlärde knorrade och sade: Denne mottager syndare och äter med dem. Då sade Jesus till dem denna liknelse: En man hade två söner, och den yngre af dem sade till fadren: Fader gif mig den del af egendomen, som tillkommer mig! Och han skiftade egodelarna mellan dem. Och icke många dagar därefter lade den yngre sonen allt sitt tillhoppa och for långt bort i främmande land, och där förskingrade han sin egendom genom ett öfwerdådigt lefwerne. Och sedan han hade förlösfat allt, wardt stor hungersnöd i det landet, och han begynte lida brist. Och han gick och gaf sig till en af inbyggarena i det landet, och han skickade honom ut på sina marker att stöta swin. Och han längtade efter att få stilla sin hunger med de fruktskidor, som swinen åto, men ingen gaf honom.

2. Då besinnade han sig och sade: Huru många min faders legodrängar hafwa icke bröd i öfwerflöd, och jag för-

gås här af hunger! Jag vill stå upp och gå till min fader och säga till honom: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig, jag är icke mer värd att kallas din son. Låt mig vara såsom en af dina legodrängar. Och han stod upp och gick till sin fader.

3. Då han ännu var långt ifrån, såg honom hans fader och varkunnade sig och lopp emot honom, föll honom om halsen och kyssade honom ömt. Och sonen sade till honom: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig, och jag är icke mer värd att kallas din son. Då sade fadren till sina tjenare: Vären fram den yppersta klädningen och kläden honom däruti och sätt en ring på hans hand och sör på hans fötter och hemten den gödda kalfwen och slagten honom, och låtom oss äta och göra oss glada; ty denne min son war dödd och har fått lif igen, han war förlorad och är återfunnen! Och de begynte göra sig glada.

4. Men hans äldre son war ute på marken, och när han kom nära huset, hörde han spel och dans och kallade till sig en af tjenarena och frågade hwad detta kunde vara. Och han sade till honom: Din broder har kommit, och din fader har slagtat den gödda kalfwen, därför att han fått honom helbregda tillbaka. Då wardt han vred och wille icke gå in. Då gick hans fader ut och bad honom. Men han sade till fadren: Se, jag har tjenat dig i så många år och har aldrig öfwerträdt ditt bud, och mig har du aldrig gifwit ett tid, att jag kunde göra mig glad med mina wänner; men sedan denne din son, som har förtärt dina egodelar med sköfor, har kommit, har du för honom slagtat den gödda kalfwen. Då sade fadren till honom: Mitt barn, du är alltid hos mig, och allt mitt är ditt; men det war tillbörligt att glädjas och fröjdas, ty denne din broder war dödd och har fått lif igen, och han war förlorad och är återfunnen. Luf. 15.

35. Liknelsen om den rike mannen och Lazarus.

1. Anledningen till liknelsen. 2. Deras olifhet i detta lifwet. 3. Deras olika tillstånd efter döden.

1. Jesus underwisade engång sina lärjungar om det rätta bruket af de jordiska egodelarna. Detta hörde fari-seerna, som woro giriga, och gjorde spe af honom. Men Jesus sade till dem: I ären de, som gören eder själfwa rättfärdiga inför menniskorna, men Gud känner edra hjärtan, ty det som bland menniskor är högt, är en styggelse inför Gud. Och han sade till dem:

2. Det war en rik man, som klädde sig i purpur och kostbart linne och lesde hwar dag i glädje och praft. Och det war en fattig wid namn Lazarus, som låg för hans dörr, full med sår och långtande efter att mättas med de smulor, som föllo från den rikes bord. Men till och med hundarna kommo och slickade hans sår. Så hände det, att den fattige dog och wardt förd af englarna i Abrahams sköte. Och äfwen den rike dog och wardt begrafwen.

3. Och i dödsriket upplyste han sina ögon, där han låg i plågor, och fick se Abraham långt ifrån och Lazarus i hans sköte, och han ropade och sade: Fader Abraham, war kunna dig öfwer mig och sänd Lazarus, att han må doppa det yttersta af sitt finger i watten och swalka min tunga, ty jag pinas i denna låga! Men Abraham sade: Min son, kom ihåg, att du fick ut ditt goda, medan du lefde, och Lazarus sammaledes det onda; men nu har han här hugnad, och du pinas! Och utom allt detta är mellan oss och eder ett stort swalg befäst, på det att de, som wilja gå öfwer härifrån till eder, icke må kunna det, icke heller de, som äro där, må kunna komma öfwer till oss. Då sade den rike mannen: Jag beder dig då, fader, att du sänder honom till min faders hus, ty jag har fem bröder, att han må förmana dem, att icke äfwen de må komma till detta pinorum. Abraham sade till honom: De hafwa Mose och profeterna; må de höra dem! Och han sade: Nej, Fader

Abraham, men om någon från de döda kommer till dem, skola de bättra sig. Men han sade till honom: Höra de icke Mose och profeterna, så skola de icke heller tro, om någon uppstode från de döda. Luk. 16.

36. Liknelsen om fariseen och publikanen.

Jesus sade till somliga, som tröstade på sig själfwa, att de woro rättfärdiga, och som föraktade andra, denna liknelse. Två män gingo upp i templet för att bedja, den ene en farise och den andre en publikan. Fariseen stod och bad så för sig själf: Jag tackar dig, Gud, att jag icke är såsom andra menniskor, röfware, orättfärdiga, horkarlar eller ock såsom denne publikan. Jag fastar två gånger i veckan; jag gifwer tionde af allt, hwad jag förwärfwar. Och publikanen stod långt ifrån och wille icke ens lyfta sina ögon upp till himmelen, utan slog sig för sitt bröst och sade: Gud, mistunda dig öfwer mig, syndare! Jag säger eder: Denne gick hem rättfärdigad mer än den andre; ty hwar och en som upphöjer sig, han skall warda förnedrad, men den som förnedrar sig, han skall warda upphöjd. Luk. 18.

37. Jesus vittnar om sig, att han är Kristus, Guds son.

Wid tempelinwigningens högtid war Jesus i templet. Och judarne omringade honom och sade till honom: Huru länge håller du oss i owisshet? Om du är Kristus, så säg oss det fritt ut! Jesus swarade dem: Jag har sagt eder det, och I tron icke; de gärningar, som jag gör i min Faders namn, de bära vittne om mig. Men I tron icke, ty I ären icke af mina får. Mina får höra min röst, och jag känner dem, och de följa mig. Och jag gifwer dem ewigt lif, och de skola icke förgås ewinnerligen, och ingen skall rycka dem ur min hand. Min Fader, som har gifwit mig dem, är större än alla, och igen skall rycka dem ur

min Faders hand. Jag och Fadren äro ett. Då togo judarna upp stenar för att stena honom. Jesus begaf sig då bort till andra sidan Jordan. Joh. 10.

38. Jesus wälsignar barnen.

De buro fram barn till Jesus, att han skulle taga på dem, men lärjungarna näpste dem, som framburo dem. När Jesus såg det, wardt han misshynt och sade till dem: Låtten barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty sådana hörer Guds rike till. Sannerligen säger jag eder: Hvilken som icke mottager Guds rike såsom ett barn, han kommer aldrig där in. Och han tog dem upp i famnen, lade händerna på dem och wälsignade dem. Mark. 10.

39. Jesus uppväcker Lazarus.

1. Jesus får underrättelse, att Lazarus är sjuk. 2. Jesu samtal med Maria och Marta, Lazari syster. 3. Lazarus uppväcks 4. Judarna besluta att döda Jesus.

1. Måra Jerusalems lög byn Betania. I denna by war en man, wid namn Lazarus, jämte sina två syster Maria och Marta. Och Jesus älskade Marta och hennes syster och Lazarus. Och det hände sig, att Lazarus blef sjuk. Då sände Marta och Maria bud till Jesus och sade! Herre, se, den du har kär ligger sjuk. När Jesus hörde det, sade han: Denna sjukdom är icke till döds, utan till Guds förhärligande, på det att Guds Son må därigenom warda förhärligad. Och han förblef ännu två dagar på det ställe, där han war. Därefter sade han till sina lärjungar: Lazarus, wår wän, sofwer, men jag går för att uppväcka honom ur sömnen. Då sade hans lärjungar till honom: Herre, sofwer han, så blifwer han återställd. Då sade Jesus oförtäckt: Lazarus är död. Och för eder skull, på det att I skolen tro, är jag glad, att jag icke war där; men låtom oss gå till honom.

2. När nu Jesus kom, fann han honom redan hafwa legat fyra dagar i grafwen. Och många af judarna hade kommit till Marta och Maria för att trösta dem öfwer deras broder. När Marta hörde, att Jesus kom, gick hon honom till mötes, men Maria satt hemma. Då sade Marta till Jesus: Herre, hade du varit här, wore min broder icke död. Jesus sade till henne: Din broder skall uppstå. Marta sade till honom: Jag wet, att han skall uppstå i uppståndelsen på yttersta dagen. Jesus sade: **Jag är uppståndelsen och lifwet: Den som tror på mig, han skall lefwa, om han än dör, och hwar och en som lefwer och tror på mig, han skall icke dö ewinnerligen.** Tror du detta? Hon swarade honom: Ja, Herre, jag tror, att du är Kristus, Guds Son, som skulle komma i världen. Och när hon hade sagt detta, gick hon bort och tillkallade Maria. Då Maria kom dit, där Jesus war, föll hon till hans fötter och sade: Herre, hade du varit här, hade min broder icke dött. När nu Jesus såg henne gråta, och äfwen judarna, som hade kommit med henne, gråta, blef han förbittrad i sin ande och uppstakades och sade: Hwar hafwen I lagt honom? De sade: Herre, kom och se! Och Jesus grät.

3. Och han gick till grafwen. Och det war en grotta, och en sten låg framför henne. Då sade Jesus: Tagen bort stenen. Marta sade: Herre, han luktar redan, ty han har varit död i fyra dygn. Jesus sade till henne: Sade jag dig icke, att om du trodde, skulle du få se Guds härlighet? Då togo de bort stenen. Och Jesus upplyfte sina ögon och sade: Fader, jag tackar dig, att du har hört mig. Sedan ropade han med hög röst: Lazarus, kom ut! Och den döde kom ut, lindad om fötter och händer med bindlar, och hans ansigte war ombundet med en duk. Jesus sade till dem: Lös en honom och låten honom gå!

4. Då trodde på honom många af judarna, som hade kommit till Maria och sett, hwad Jesus hade gjort. Men somliga af dem gingo bort till fariseerna och sade dem,

hwad Jesus hade gjort. Då församlade öfverste presterna och fariseerna det stora rådet och sade: Hwad skola wi göra? Ty denne man gör många tecken. Om wi låta honom så fortfara, så skola alla tro på honom. Och från den dagen rådslogo de nu sinsemellan, att de skulle döda honom. Därför wandrade Jesus numera icke öppet bland judarna, utan gick bort därifrån till landsbygden i närheten af öken. Joh. 11.

40. Jesus sista gången på wäg till Jerusalem.

1. Jesus förbereder sina lärjungar på sitt lidande. 2. Jesus botar en blind. 3. Jesus och Saffeus. 4. Jesus smörjes i Betanien.

1. När Jesus anträdde sin sista resa till Jerusalem, tog han till sig de tolf och begynte åter förkunna dem, hwad som skulle öfvergå honom sägande: Se, wi gå upp till Jerusalem, och Menniskojonen skall antwardas åt öfverstepresterna och de skriftlärda, och de skola döma honom till döden och antwarda honom åt hedningarna, och de skola begabba honom och gisla honom och bespotta honom och döda honom, och på tredje dagen skall han uppstå igen.

2. När nu Jesus kom nära Jeriko, satt där en blind wid wägen och tiggde. Och när han hörde folket gå förbi, frågade han, hwad detta kunde vara, och de sade honom, att Jesus från Nazaret gick förbi. Då ropade han: Jesus, Dawids son, förbarma dig öfwer mig! Och de, som gingo förut, näpste honom, att han skulle tiga, men han ropade mycket mer: Dawids son, förbarma dig öfwer mig! Då stannade Jesus och befallde, att han skulle ledas till honom. Då mannen kom fram, frågade Jesus: Hwad will du, att jag skall göra dig? Han swarade: Herre, att jag må få min syn. Jesus sade: Haf din syn, din tro har hulpit dig. Och strax fick han sin syn och följde honom, prisande Gud. Och allt folket, som såg detta, lofwade Gud.

3. Jesus gick genom Jeriko. Och se, där war en man, wid namn Saffeus, som war en öfwerste för publika-
nerna och rik. Han sökte att få se, hwilken som war Jesus,
men han kunde icke för folkets skull, ty han war liten till
växten. Då lopp han i förwäg och steg upp i ett mulbärs-
träd för att få se honom, ty han skulle gå den vägen fram.
När Jesus kom till det stället, såg han upp och fick se ho-
nom och sade till honom: Saffeus, skynda dig ned, ty i
dag måste jag stanna i ditt hus. Och han skyndade sig
ned och mottog honom med glädje. När fariseerna sågo
det, knorrade de alla och sade: Han har gått in att gästa
hos en syndig man. Men Saffeus steg fram och sade till
Herren: Se, Herre, hälften af mina egodelar gifwer jag
de fattiga, och om jag i något har gjort orätt mot någon,
så gifwer jag fyradubbelt igen. Och Jesus sade till honom:
I dag har frälsning wedersfarits detta hus, emedan äfwen
han är en Abrahams son, ty **Menniskosonen har kommit
för att uppsöka och frälsa det förtappade.**

4. Sex dagar före påsten kom Jesus till Betania.
Där gjorde de åt honom en aftonmåltid i **Simon** den
spetälfes hus, och Marta tjenade, och Lazarus war en af
dem, som sutto till bords med Jesus. Då tog Maria ett
skålpund dyrbar smörjelse af oförfalskad nardus och smorde
Jesu fötter och torkade hans fötter med sitt hår, och huset
uppsattes med lukten af smörjelsen. Då sade Judas Iskariot,
han, som skulle förråda honom: Swarför har icke den-
na smörjelse blifwit såld för 300 penningar och gifwen åt
de fattiga? Detta sade han icke därför, att han wärdade
sig om de fattiga, utan därför att han war en tjuf och
hade pungen och tog det, som lades däri. Då sade Jesus:
Låt henne vara. Hon har förwarat det till min begraf-
nings dag. Ty de fattiga hafwen I alltid bland eder, men
mig hafwen I icke alltid. **Mark. 10. Luk. 18, 19. Joh.
12. Matt. 21.**

41. Jesu intåg i Jerusalem.

1. Jesus hyllas såsom Messias.
2. Jesus gråter öfver Jerusalem.
3. Jesus i templet.

1. När Jesus nalkades **Betfage** wid **Oljoberget**, sade han till två af sina lärjungar: Gån in i byn, som ligger midt framför eder, och när I kommen dit, skolen I där finna en åsninnas fåle bunden, på hwilken ännu ingen menniska har suttit. Lös en honom och fören honom hit! Och om någon säger något till eder, så skolen I säga: Herren behöfwer honom; och strax skall han släppa honom. Och de, som hade blifwit sände, gingo åstad och funno såsom han hade sagt dem. Men när de löste fålen, sade hans egare till dem: Hvarför lösen I fålen? De svarade: Herren behöfwer honom. Då lät han taga fålen. Men allt detta skedde, på det att det skulle fullbordas, som war sagt genom profeten, som sade: „**Sägen till dottren Sion! Se, din konung kommer till dig, saktmodig och ridande på en åsna, på en arbetsåsninnas fåle.**“ När nu fålen war förd till Jesus, lade lärjungarna sina kläder på honom, och han satte sig däruppå. Men de fleste bland folket bredde sina kläder på vägen, och andra skuro qwistar af träden och strödde på vägen. Och de, som gingo före, och de, som följde efter, ropade och sade: **Hosianna Dawids son! Välsignad ware han, som kommer i Herrens namn! Hosianna i höjden!**

2. Då Jesus kom närmare och fick se staden, grät han öfver honom och sade: O, att ock du wistste, och det i denna din dag, hwad din frid tillhörer! Men nu är det fördoldt för dina ögon. Ty dagar skola komma öfver dig, då dina fiender skola kringfansa dig och omringa dig och tränga dig på alla sidor. Och de skola icke lemna qwar i dig sten på sten, därför att du icke kände den tid, då du war jöft.

3. När Jesus kom in i Jerusalem, kom hela staden i rörelse, och han gick in i Guds tempel och utdref alla dem,

som sålde och köpte i templet, och sade: Det är skrifwet: Mitt hus skall kallas ett bönehus, men I göra det till en röfwarekula. Och till honom kommo blinda och halta, och han botade dem. Men när öfwerstepresterna och de skriftlärda sågo de under, som han gjorde, och hörde barnen, som ropade i templet: Hosianna Dawids son! blifwo de misshynte och sade till honom: Hör du hwad dessa säga? Men Jesus sade till dem: Ja, hafwen I aldrig läst: Af barns och sphenabarns mun har du beredt dig lof? Matt. 21. Luf. 19.

42. Liknelsen om det konungsliga bröllopet.

1. Förbundsfolket, som först inbjudits, will icke komma. 2. Hedningarna inbjudas. 3. Den sista pröfningen.

1. Under de närmast följande dagarna lärde Jesus i templet, och allt folket kom bittida om morgonen till honom för att höra honom. Då talade han till dem i liknelser, sägande: Himmelrifet är likt en konung, som gjorde bröllop åt sin son och sände ut sina tjenare för att kalla dem, som woro bjudna till bröllopet, men de wille icke komma. Åter sände han ut andra tjenare och sade: Sägen dem, som äro bjudna: Jag har tillredt min måltid; mina oxar och min gödskap äro slagtade, och allt är redo; kommen till bröllopet. Men de åttade det icke, utan gingo bort, den ene till sitt jordagods, den andre till sin köpenskap. Och de öfriga togo fast på hans tjenare, misshandlade och dödade dem. Men när konungen hörde det, wardt han vred och sände ut sina härar och förgjorde dessa dråpare och brände upp deras stad.

2. Sedan sade konungen till sina tjenare: Bröllopet är tillredt, men de bjudna woro icke wärdiga. Gån därför ut på wägskälen och kallen till bröllopet alla, som I finnen. Och dessa tjenare gingo ut på wägarna och församlade alla, så många de funno, både onda och goda, och bröllopsjalen blef fullsatt af bordsgäster.

3. Men då konungen gick in för att befe gästerna, såg han där en man, som icke war klädd i bröllopskläder, och sade till honom: Min vän, huru kom du härin, då du icke har bröllopskläder? Och han förstummades. Då sade konungen till tjenarena: Binden hans händer och fötter och kasten honom i mörkret utanför. Där skall gråten och tandagnisflan wara. **Ty många äro kallade, men få utvalda.** Matt. 22.

43. Fariseerna fresta Jesus. Enkans skärf.

1. Om skatt till kejsaren. 2. Om det yppersta budet i lagen. 3. Enkans skärf.

1. Fariseerna gingo bort och rådslago, huru de skulle snärja Jesus med ord. Och de sände till honom sina lärjungar med herodianerna, och de sade: Mästare, wi weta, att du är sannfärdig och lärer Guds wäg rätt och sköter om ingen, ty du ser icke till menniskors person. Säg oss därför: Swad synes dig? Är det lofligt att gifwa kejsaren skatt eller icke? Men Jesus, som märkte deras ondskas, sade: Swarför fresten I mig, I skrymtare? Låten mig se skattepenningen. Och de räckte honom en penning. Han sade till dem: Swilkens bild och öfwerkrift är detta? De sade: Kejsarens. Då sade han till dem: Gifwen då kejsaren det kejsaren tillhör och Gud det Gud tillhör. Och när de hörde det, förundrade de sig och öfwergåfwo honom och gingo sitt wäg.

2. Därefter frågade honom en farisee, som war en lagklof, frestande, och sade: Mästare, hwilket är det yppersta budet i lagen? Då sade han: **Du skall älska Herren, din Gud, af allt ditt hjärta och af all din själ och af allt ditt förstånd.** Detta är det yppersta och främsta budet. Det andra är detta likt: **Du skall älska din nästa såsom dig själf.** På dessa två buden hänger hela lagen och profeterna. Och ingen dristade fråga honom något mer.

3. Sedan satte sig Jesus midt emot offerkistan och såg på, huru folket lade penningar i offerkistan. Och många rika lade mycket in. Och en fattig enka kom och lade in två skärfvar. Då kallade han sina lärjungar till sig och sade till dem: Sannerligen säger jag eder: Denna fattiga enka lade in mer än alla de andra, som lade in i offerkistan. Ty de inlade alla af sitt öfverflöd, men denna inlade af sin fattigdom allt, hwad hon egde, hela sitt lifsuppehälle. Matt. 22. Mark. 12.

44. Liknelsen om de tio jungfrurna.

När Jesus för fista gången lemnat lemplet, gick han ut till **Oljeberget**. Och när han hade satt sig, kommo hans lärjungar till honom och frågade honom om hans tillkomelse och världens ände. Och han undervisade dem här om bland annat genom flere liknelser. Därwid sade han äfwen denna liknelse:

Då skall himmelriket wara likt tio jungfrur, som togo sina lampor och gingo ut att möta brudgummen. Men fem af dem woro wisa och fem fåwitiska. De fåwitiska togo sina lampor och togo ingen olja med sig; men de wisa togo olja i sina kärl tillika med sina lampor. Då nu brudgummen dröjde, blefwo de alla sömniga och somnade. Men wid midnattstid wardt ett anskri: Se, brudgummen kommer! Gån ut att möta honom. Då stodo alla jungfrur upp och tillredde sina lampor. Och de fåwitiska sade till de wisa: Gifwen oss af eder olja, ty våra lampor slockna. Men de wisa svarade: Nej, det torde då icke räcka till för oss och eder. Gån hellre till dem, som sälja, och köpen åt eder själfwa. Men under det de gingo bort för att köpa, kom brudgummen; och de, som woro redo, gingo in med honom till bröllopet, och dörren tillstängdes. Sedan kommo ock de andra jungfrurna och sade: Herre, Herre, låt upp för oss! Men han svarade och sade: Sannerligen säger jag eder, jag kän-

ner eder icke. **Waken fördensfull, ty I weten icke da-
gen, ej heller stunden.** Matt. 25.

45. Liknelsen om de anförtrodda punden.

1. Husbonden fördelar punden bland sina tjenare. 2. Husbonden håller räkenskap öfwer förvaltningen.

1. En annan liknelse sade han äfwen till dem. Det skall ske, likasom när en man, som for utrikes, kallade sina tjenare och öfwerlemnade åt dem sina egodelar och gaf åt en fem pund, åt en annan två och den tredje ett, åt hwar och en efter hans förmåga, och reste strax utrikes. Den, som hade fått de fem punden, for och handlade med dem och förwärfwade andra fem pund. Äfwen den, som hade fått de två, wann likadeles ock andra två, men den, som hade fått det ena, gif bort och gjorde en grop i jorden och gömde sin herres penningar.

2. En lång tid därefter kom dessa tjenares herre och höll räkenskap med dem. Då kom den fram, som fått de fem punden, och bar fram fem andra pund och sade: Herre du öfwerlemnade åt mig fem pund, se, fem andra pund har jag wunnit med dem. Då sade hans herre till honom: Wäl, du gode och trogne tjenare, i ringa ting har du varit trogen, jag skall sätta dig öfwer mycket: Gå in i din herres glädje. Då kom ock den fram, som hade fått de två punden, och sade: Herre, du öfwerlemnade åt mig två pund, se, två andra pund har jag wunnit med dem. Då sade hans herre till honom: Wäl, du gode och trogne tjenare, i ringa ting har du varit trogen, jag skall sätta dig öfwer mycket: gå in i din herres glädje. Och äfwen den, som hade fått det ena pundet, kom fram och sade: Herre, jag wiste om dig, att du är en sträng man, som skördar, där du icke sått, och upphemtar, där du icke utstrött; och jag war rädd och gif bort och gömde ditt pund i jorden. Se, här har du det dig tillhörer. Och hans herre swarade och sade till honom:

Du onde och late tjenare, wiste du, att jag skördar, där jag icke sått, och upphemtar, där jag icke utstrött? Du borde då hafwa satt in mina penningar hos wexlarena, så att, när jag kommit hem, jag hade fått mitt igen med ränta. Tagen därför från honom pundet och gifwen det åt den, som har de tio punden. Ty åt enhwar som har skall warda gifwet, och han skall hafwa öfwer nog, men den som icke har, från honom skall tagas äfwen det han har. Och kasten den onyttige tjenaren ut i mörkret utanför. Där skall gråten och tandagnisflan wara. Matt. 25.

46. Om den yttersta domen.

1. Domen öfwer de rättfärdiga. 2. domen öfwer de orättfärdiga.

Ytterligare sade Jesus till sina lärjungar: När Menisfosonen kommer i sin härlighet och alla heliga englar med honom, då skall han sitta på sin härlighets tron, och inför honom skola församlas alla folk, och han skall skilja dem från hwarandra, såsom herden skiljer fåren ifrån getterna. Och fåren skall han ställa på sin högra sida och getterna på den wenstra. Då skall konungen säga till dem, som äro på hans högra sida: Kommen, I min Faders wälsignade, och tagen i besittning det rike, som eder är tillredt från världens grundläggning! Ty jag war hungrig, och I gafwen mig att äta; jag war törstig, och I gafwen mig att dricka; jag war främling, och I härbergeraden mig; naken, och I klädden mig; jag war sjuk, och I besöften mig; jag war i fängelse, och I kommen till mig. Då skola de rättfärdiga svara honom och säga: Herre, när sågo wi dig hungrig och gafwo dig mat, eller törstig och gafwo dig att dricka? När sågo wi dig såsom främling och härbergerade dig, eller naken och klädde dig? Och när sågo wi dig sjuk eller i fängelse och kommo till dig? Och konungen skall svara och säga till dem: Sannerligen säger jag eder: Så widt I hafwen gjort det mot en enda af dessa mina minsta bröder, hafwen I gjort det mot mig.

2. Då skall konungen och säga till dem på vänstra sidan: Gån bort ifrån mig, I förbannade, till den ewiga elden, som är tillredd åt djäfwulen och hans englar! Ty jag war hungrig, och I gäfwen mig icke att äta; jag war törstig, och I gäfwen mig icke att dricka; jag war främling, och I härbergeraden mig icke; naken, och I klädden mig icke; sjuk och i fängelse, och I besökten mig icke. Då skola och de swara och säga: Herre, när sågo wi dig hungrig eller törstig eller såsom främling eller naken eller sjuk eller i fängelse och tje-nade dig icke? Då skall han swara dem och säga: Sann-nerligen säger jag eder: Så widt I icke hafwen gjort det mot en enda af dessa minsta, hafwen I icke heller gjort det mot mig. Och dessa skola gå bort till ewigt straff, men de rättfärdiga till ewigt lif. Matt. 25.

IV. Jesu lidande och död.

47. Judas besluter att förråda Jesus.

Twå dagar före påsthögtiden församlade sig öfwerstepre-
sterna och de skriftlärda och folkets äldsta i öfwerstepresten **Kai-
fas'** palats och rådslogo, att de måtte gripa Jesus med list och
böda honom. Men de sade: Jefe under högtiden, att ett
upplopp icke må warda bland folket. Men satan for in i
Judas Iskariot, en af de tolf, och han gick bort och talade
med öfwerstepresterna och sade: Hvad wiljen I gifwa mig,
för att jag skall förråda honom åt eder? Och de gladdes
och uppvägte åt honom trettio silfwerpenningar. Och från
den tiden sökte han lägligt tillfälle att förråda honom. Matt.
26. Mark. 14.

48. Jesus iustifstar den heliga nattwarden.

1. Jesus twår lärjungarnas fötter. 2. Den heliga nattwarden instiftas. 3. Jesus utwisar hwem som skalla förråda honom.

1. På första fötebrödsdagen, då man slagtrade påskalmet, fände Jesus två af sina lärjungar och sade till dem: Gån in i staden och tillreden åt oss påskalmet. Och de gingo åstad och gjorde såsom Jesus hade befallt dem. Och när det hade blifwit afton, kom Jesus och satte sig till bords med de tolf. Och han stod upp från måltiden, lade af sig öfverklädnaden och tog ett linnekläde och band om sig. Sedan slog han watten i twättbäckenet och begynte twå lärjungarnas fötter och torka dem med det linnekläde, hwarmed han war ombunden. Sedan Jesus så hade twagit deras fötter och tagit på sig sin öfverklädnad och åter satt sig ned, sade han till dem: Förstån I, hwad jag har gjort eder? I fallen mig Mästare och Herre, och I sägen rätt; ty jag är det. Har nu jag, Herren och Mästaren, twagit edra fötter, så bören och I två hwarandras fötter. Ty jag har gifwit eder ett föredöme, på det att och I skolen göra, såsom jag har gjort eder.

2. Och medan de åto, tog Jesus brödet, tackade, bröt det och gaf åt sina lärjungar och sade: Tagen och äten. Detta är min lekamen, som för eder warder utgifwen. Gören det till min åminnelse. Sammalunda tog han och kalken, tackade, gaf åt sina lärjungar och sade: Tagen och drien häraf alle. Den na kalk är det nya förbundet i mitt blod, som för eder warder utgjutet till syndernas förlåtelse. Så ofta som I drien, gören det till min åminnelse.

3. Under det Jesus ännu satt till bords med sina lärjungar, sade han: Sannerligen säger jag eder: En af eder skall förråda mig. Då sågo lärjungarna på hwarandra, tweskamme om hwilken han talade, och hwar och en af dem begynte säga till honom: Ikke är det wäl jag, Herre?

Jesús svarade: Menniskofonen går bort, såsom det är skrifwet om honom; men we den meniska, genom hwilken menniskofonen warder förrådd! Det wore godt för den menniskan, att hon icke wore född. Och Johannes satt till bords inwid Jesu bröst. Till honom winkade Petrus, att han skulle fråga, hwem den kunde wara, om hwilken han talade. Då lutade sig Johannes intill Jesu bröst och sade till honom: Herre, hwilken är det? Jesús svarade: Den är det, åt hwilken jag räcker det indoppade brödstycket. Och när han hade indoppat brödstycket, gaf han det åt Judas Iskariot. När Judas hade tagit brödstycket, gick han strax ut; och det war natt. Joh. 13. Matt. 26. Luk. 22. 1 Kor. 11.

49. Jesu afskedsord till lärjungarna före sitt lidande.

1. Jesús utlofwar den Helige Ande.
2. Om lärjungarnas tvång i världen.
3. Bönen i Jesu namn.
4. Jesús beder sin öfwerstepresterliga bön.
5. Jesús förutfäger Petri förnekelse.

1. Jesu talade många tröstens ord till sina lärjungar under den sista aftonen före sitt lidande. Bland annat sade han: Edert hjärta ware icke oroligt. Tron på Gud och tron på mig. I min Faders hus äro många boningar; om så icke wore, skulle jag hafwa sagt eder det. — Älsken I mig, så hållen mina bud. Och jag skall bedja Fadren, och han skall gifwa eder en annan Hugswalare, att han skall förblifwa hos eder ewinnerligen, fanningens Ande, hwilken världen icke kan undfå, emedan hon icke ser honom, icke heller känner honom. — Och när Hugswalaren kommer, hwilken jag skall sända eder ifrån Fadren, fanningens Ande, som utgår ifrån Fadren, han skall bära vittnesbörd om mig. — Eder är nyttigt, att jag bortgår, ty om jag icke bortgår, kommer icke Hugswalaren till eder, men när jag har gått bort, skall jag sända honom till eder.

2. Om världen hatar eder, så weten, att hon har hatat mig förrän eder. Hafwa de förföljt mig, så skola de

ock förfölja eder. Detta har jag talat till eder, på det att I icke mån taga anstöt. De skola utesluta eder från synagogorna, ja en tid kommer, då hwar och en, som dräper eder, skall mena sig göra Gud en tjänst.

3. Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Allt hwad I bedjen Fadren i mitt namn, det skall han gifwa eder. Hittills hafwen I icke bedt om något i mitt namn. Bedjen, och I skolen få, på det att eder glädje må wara fullkomnad.

4. Sedan Jesus talat dessa ord, upplyfte han sina ögon till himmelen och bad till sin Fader för sig själf och för sina lärjungar samt för alla dem, som genom deras ord skulle komma att tro på honom.

5. Därefter gick Jesus öfwer bäcken **Kidron** till örtagården **Getsemane**. Därunder sade han till lärjungarna: I denna natt skolen I alla taga anstöt af mig, ty det är skrifwet: „Jag skall slå herden, och fåren i hjorden skola warda förskingrade.“ Men sedan jag har uppstått, skall jag gå före eder till Galileen. Petrus sade till honom: Om än alla taga anstöt af dig, skall jag dock aldrig taga anstöt. Jesus sade till honom: Sannerligen säger jag dig: I denna natt, förrän hanen gal, skall du tre gånger förneka mig. Petrus sade till honom: Om jag än måste dö med dig, skall jag dock icke förneka dig. Sammaledes sade de ock alla. Joh. 14—17. Mark. 14.

50. Jesus i Getsemane.

1. Jesu själskamp i örtagården. 2. Jesus gripes.

1. Då Jesus kom med sina lärjungar till Getsemane, sade han till dem: Sitten här, medan jag går dit bort och beder. Och han tog Petrus, Jakob och Johannes med sig och begynte förfäras och ängslas. Och han sade till dem: Min själ är djupt bedröfwad intill döden; blifwen här och waken med mig. Och han gick bort litet längre fram, föll ned på sitt ansigte, bad och sade: Min Fader, om det är

möjligt, så gånge denna kalken ifrån mig! Dock icke såsom jag vill, utan såsom du. Och han gick till lärjungarna och funn dem sovande och sade till Petrus: Förmådden J så icke waka en enda timme med mig? Waken och bedjen, att J icke mån komma i frestelse. Anden är willig, men köttet är swagt. Åter gick han bort för andra gången och bad, sägande: Min Fader, om denna kalk icke kan gå från mig, med mindre jag drierer honom, så ske din wilja. Så kom han och fann dem åter sovande, ty deras ögon woro tunga. Och han lät dem vara och gick åter bort och bad för tredje gången, sägande samma ord. Och honom syntes en engel från himmelen, som styrkte honom. Och han kom i mycket stor ångest och bad ännu ifrigare, och hans swett war såsom blodsdroppar, som föllo ned på jorden. Därefter kom han till lärjungarna och sade till dem: Sovnen nu och hwilen eder. Se, stunden är nära, och Menniskosonen skall antwardas i syndares händer. Stån upp, låtom ofs gå; se, den är nära, som förråder mig.

2. Och medan han ännu talade, se, då kom Judas, en af de tolf, och med honom en stor folkskara, med blofs och swärd och stafwar, från öfwerstepresterna och de skriftlärde och de äldste. Och Judas hade gifwit dem ett tecken, sägande: Den, som jag kysser, han är det; gripen honom. Strax gick han fram till Jesus och sade: Hell dig, Rabbi, och kyssste honom ifrigt. Och Jesus sade till honom: Min wän, för hwad är du här? Förråder du Menniskosonen med en kyss? Då grepo de Jesus och bundo honom och förde honom först till **Hannas** och sedan till öfwerstepresten **Kaifas**. Och alla lärjungarna öfwergåfwo honom och flydde. Matt. 26. Mark. 14.

51. Jesus inför öfwerstepresten Kaifas och stora rådet. Judas slut.

1. Jesus dömes af den judiska myndigheten. 2. Petrus förnekar Jesus. 3. Judas slut.

1. Jesus leddes bunden bort till öfwerstepresten Kaifas, hos hwilken de skriftlärde och äldste och öfwerstepresterna

woro förfamlade. Och hela rådet sökte falskt vittnesbörd mot Jesus för att kunna låta döda honom, men de funno intet. Då stod öfwerstepresten upp och sade till Jesus: Jag besvär dig wid den lefwande Guden, att du säger oss, om du är Kristus, Guds Son. Jesus svarade: Du sade det. Dock säger jag eder: Härefter skolen I få se Menniskosonen sitta på kraftens högra sida och komma med himmelens skyar. Då rej öfwerstepresten sönder sina kläder och sade: Swad behöfwa wi mera några vittnen? Se, I hafwen nu hört hans hädelse. Swad synes eder? Men de svarade alla och sade: Han är skylldig till döden. Och de, som fasthöllo Jesus, begynte begabba honom och spotta på honom och öfvertäcka hans ansigte och slå honom med knytnäsvarna och säga till honom: Profetera för oss, Kristus, hwem det war som slog dig! Och så snart det hade blifwit dag, förfamlade sig hela det stora rådet och dömdo honom till döden.

2. När de, som gripit Jesus, förde honom bort, följde Petrus med på afstånd ända in i öfwersteprestens palats för att se, huru det skulle gå. Och då han kom in på gården, satte han sig bland tjenarena wid en koleld och wärmdo sig. Då kom en tjänstegwinna till honom och sade: Du war ock med Jesus, Galileern. Men han nekade inför alla och sade: Jag wet icke hwad du säger. Och kort därefter såg en annan honom och sade till dem, som woro där: Denne är ock en af dem. Åter nekade Petrus. Och wid pass en timme därefter gingo de fram, som där stodo, och sade till Petrus: För wisso är du ock en af dem, ty äfwen ditt uttal röjer dig. Då begynte han förbanna sig och swärja: Jag känner icke menniskan. Och strax gol hanen. Och Herren wände sig om och såg på Petrus. Då kom Petrus ihåg Herrens ord, huru han hade sagt till honom: Förrän hanen har galit, skall du tre gånger förneka mig. Och Petrus gick ut och grät bitterligen.

3. När Judas såg, att Jesus war dömd, ångrade han sig och bar igen de trettio silfwerpenningarna till

öfwerstepresterna och de äldsta och sade: Jag har syndat, då jag förrådde oskyldigt blod. De svarade: Hvad kommer det oss wid? Du må se dig om. Och han kastade silfverpenningarna i templet och begaf sig därifrån och gick bort och hängde sig. Men öfwerstepresterna togo silfverpenningarna och sade: Det är icke lofligt att kasta dem i offerkistan, ty det är blods värde. Och när de hade hållit råd, köpte de för dem krukofakarens åker till begravningsplats åt främlingarna. Matt. 26. Mark. 14. Luf. 22. Joh. 18.

52. Jesus inför Pilatus och Herodes.

1. Jesus förhöres af Pilatus. 2. Jesus inför Herodes. 3. Pilatus söker gifwa Jesus lös. 4. Pilatus dömer Jesus.

1. Från öfwersteprestens palats förde de Jesus bunden till romerska landshöfdingen **Pontius Pilatus**. Och judarna gingo icke själfwa in i palatset för att icke blifwa orenade, utan kunna hålla påskmåltid. Då gick Pilatus ut till dem och sade: Hvad klagomål fören I mot denne man. De svarade: Han förwänder folket, förbjuder att gifwa kejsaren skatt och säger sig själf vara Kristus, en konung. Då gick Pilatus in i palatset och sade till Jesus: Är du judarnas konung? Jesus svarade: Mitt rike är icke af denna världen. Om mitt rike wore af denna världen, så skulle ju mina tjenare kämpa därför, att jag icke blefwe antwardad åt judarna. Då sade Pilatus: Så är du då en konung? Jesus svarade: Du säger det, jag är en konung; därtill är jag född och därtill har jag kommit i världen, att jag skall wittna för sanningen. Hwar och en, som är af sanningen, han hör min röst. Pilatus sade till honom: Hvad är sanning? Och när han hade sagt detta, gick han åter ut till judarna och sade: Jag finner intet brott hos honom. Men de blefwo ifrigare och sade: Han uppwiglar folket, lärande i hela judiska landet, från Galileen och ända hit.

2. När Pilatus hörde nämnas Galileen och förnam, att Jesus war en galileer, sände han honom till Herodes,

som war i Jerusalem under dessa dagar. När Herodes fick se Jesus, wardt han glad, ty han hoppades att få se något tecken göras af honom. Och han frågade honom om många stycken, men Jesus svarade intet. Då begynte Herodes och hans frigsfolk begabba honom och klädde honom i en lysande klädnad och sände honom tillbaka till Pilatus. Och Pilatus och Herodes blefwo wänner med hwarandra på den dagen, ty mellan dem hade tillförene varit owänskap.

3. Då öfwerstepresterna och rådherrarna och folket åter woro församlade inför Pilatus, sade han till dem: Se, jag har icke funnit hos denne man något, som förtjenar döden, och icke heller Herodes. Men wid högtiden plögade landshöfdingen gifwa en fånge lös, hwilken folket wille. Och de hade då en beryktad fånge, som hette **Barrabas**. Denne hade blifwit satt i fängelse för ett upplopps skull och för dråp. Pilatus sade nu till folket: Hwilken wiljen I, att jag skall gifwa eder lös, Barrabas eller Jesus, som kallas Kristus. De sade Barrabas. Då sade Pilatus: Hwad wiljen i då, att jag skall göra med Jesus? De ropade: Korsfäst honom! Pilatus sade till dem: Hwad ondt har han då gjort? Men de skriade öfwerlyd: Korsfäst honom! När nu Pilatus såg, att han icke kunde uträtta något, utan att sorlet ökades, tog han watten och tvådde sina händer i folkets åsyn och sade: Oskyldig är jag i denne rättfärdige mans blod. I mån se eder om. Och allt folket svarade och sade: Hans blod komme öfwer oss, och våra barn. Då gaf Pilatus åt dem Barrabas lös, men Jesus tog han och lät gisla honom. Och frigsmännen slätade en krona af törnen och satte henne på Jesu hufwud och hängde en purpurfärgad mantel på honom och föllo på knä framför honom och sade: Hell dig, judarnas konung! Och de spottade på honom och slogo hans hufwud. Och Jesus fördes ut bärande törnekronan och den purpurfärgade manteln, och Pilatus sade till folket: Se menniskan! Men de ropade: Korsfäst, korsfäst! Pilatus sade: Tagen I och

forsäfasten honom, ty jag finner icke något brott med honom. Judarna svarade: Vi hafwa en lag och efter vår lag måste han dö, ty han har gjort sig själf till Guds Son. När Pilatus hörde detta, fruktade han ännu mer och gick in i palatset och sade till Jesus: Svarifrån är du? Men Jesus gaf honom intet svar. Då sade Pilatus: Talar du icke till mig? Wet du icke, att jag har makt att gifwa dig lös och att jag har makt att försästa dig? Jesus svarade: Du har ingen makt öfwer mig, om det ej wore dig gifwet öfwan- efter. Därefter sökte Pilatus gifwa honom lös, men judarna ropade: Gifwer du honom lös, så är du icke kejsarens vän. Svar och en, som gör sig till konung, han sätter sig upp emot kejsaren.

4. När Pilatus hörde detta tal, förde han ut Jesus och satte sig på domstolen och sade till judarna: Se, eder konung! Men de ropade: Bort, bort med honom, försäst honom! Så antwarcade han honom då åt dem till att försästa. Matt. 27. Marc. 15. Luf. 22, 23. Joh. 18, 19.

53. Jesus på korsjet.

1. Jesus föres till Golgata.
2. Jesus försästes.
3. Jesu fiender smäda honom.
4. De två ögaringsmännens olika beteende.
5. Jesu närmaste wänner wid korsjet.
6. Jesu sista kamp och död på korsjet.
7. Tilldragelser wid Jesu död.

1. Då krigsmännen hade begabbat Jesus, aflädde de honom purpurmanteln och klädde honom i hans egna kläder och förde honom bort till att försästas. Och han bar sitt kors. Men under wägen funno de en man, Simon från Cyrene, som kom från landet, och på honom lade de korsjet, att han skulle bära det efter Jesus. Och en stor hop folk och qwinnor följde Jesus, hwilka jämrade sig och gräto öfwer honom. Och Jesus wände sig om till dem och sade: I Jerusalems döttrar, gräten icke öfwer mig, utan gräten öfwer eder själfwa. Ty om de göra detta med det friska trädet, hwad skall då ske med det torra?

2. När de kommo till det ställe, som heter **Golgata**, det betyder hufwudskalleplats, gåfwo de honom att dricka ättika, blandad med galla, och när han hade smakat därpå, wille han icke dricka. Och där försäfte de honom och med honom två ogärningsmän, den ene på den högra sidan och den andra på den wenska. Och Jesus sade: **Fader, förlåt dem, ty de weta icke, hwad de göra.** Och Pilatus skref en öfverskrift och satte den på korset; och det war skrifwet: Jesus från Nazaret, judarnes konung.

3. De som gingo förbi, hädade Jesus och riste sina hufwud och sade: Du, som bryter ned templet och bygger upp det på tre dagar, hjälp dig själf. Är du Guds son, så stig ned från korset. Sammaledes begabbade honom och öfwerstepresterna med de skriftlärde och äldste och sade: Andra har han hulptit; sig själf kan han icke hjälpa. Är han Israels konung, så stige han nu ned från korset, och wi skola tro på honom.

4. Åfwen en af de ogärningsmän, som woro upphängda, hädade honom och sade: Är du Kristus, så hjälp dig själf och oss. Då näpste honom den andra och sade: Fruktar du icke ens Gud, då du är under samma dom? Och oss sker rätt, ty wi lida det våra gärningar äro wärda, men denne har intet ondt gjort. Och han sade till Jesus: Herre kom i håg mig, då du kommer i ditt rike. Och Jesus sade till honom: **Sannerligen säger jag dig, i dag skall du wara med mig i paradiset.**

5. Men wid Jesu kors stodo hans moder och hans moders syster, **Maria, Kleopas' hustru, och Maria Magdalena.** När nu Jesus fick se sin moder och bredwid henne den lärjunge, som han älskade, sade han till sin moder: **Swinna, se din son!** Sedan sade han till lärjungen: **Se din moder!** Och från den stunden tog lärjungen henne hem till sig.

6. Men från sjetten timmen wardt mörker öfwer hela landet ända till nionde timmen. Och wid nionde timmen

ropade Jesus med hög röst och sade: Min Gud, min Gud, hvarför har du öfvergifwit mig? Därefter sade han: Jag törstar. Och där stod ett kärl, fullt af ättika, och de fyllde en swamp med ättika och satte den på ett rör och förde den till hans mun. Då nu Jesus hade tagit ättikan, sade han: Det är fullkomnad. Och åter ropade han med hög röst och sade: Fader, i dina händer befaller jag min ande. Och då han hade sagt detta, böjde han ned hufvudet och gaf upp andan.

7. Och se, förlåten i templet remnade i två stycken, från ofwan och ända ned, och jorden skalf, och hällebergen remnade, och grafvarna öppnades, och många de affomnade heligas kroppar stodo upp, och de gingo utur sina grafwar efter hans uppståndelse och ingingo i den heliga staden och uppenbarades för många. Men när höfwitsmannen och de, som med honom höllo wakt om Jesus, sågo jordbäfningen och de ting, som skedde, bleswo de högeligen försträckt och sade: För wisso war denne Guds Son. Och allt folket, som hade sammankommit för att se härpå, då de sågo hwad som skett, slogo de sig för bröstet och wände tillbaka hem. Matt. 27. Mark. 15. Luf. 23. Joh. 19.

54. Jesu begrafning.

1. Jesu sida genomborras. 2. Jesu wänner begrafwa honom. 3. Grafwen bewakas.

1. Emedan följande dagen war en stor sabbatsdag, wille judarna icke, att kropparna skulle hänga qwar på korset, därför gingo de till Pilatus och bådö, att de korsfästes ben skulle sönderslås och kropparna borttagas. Då kommo krigsmännen och sönderslogo benen både på den förste och på den andre, som war korsfäst med honom. Men när de kommo till Jesus och funno honom redan wara död, slogo de icke sönder hans ben, men en af krigsmännen stack upp hans sida med ett spjut, och strax gick där ut blod och watten.

2. När det hade blifwit ofton, kom en rik man från *Arimatea*, wid namn *Josaf*, en ansedd rådsherre, som war en Jesu lärjunge, till *Pilatus* och begärde Jesu kropp. Och när *Pilatus* hade fått weta, att *Jesus* redan war dödd, hödd han, att hans kropp skulle gifwas honom. *Äfwen Nikodemus*, som engång kommit till *Jesus* om natten, kom och bar en blandning af myrra och aloë. Så togo de nu Jesu kropp och svepte honom i linnebindlar med de wälluktande kryddorna och lade honom i *Josafs* nya graf, hwilken han hade uthuggit i hälleberget. Och de wältrade en stor sten för dörren till grafwen och gingo därifrån.

3. Följande dagen kommo öfwerstepresterna och fari-seerna till *Pilatus* och sade: Herre, wi hafwa erinrat oss, att denne förförare sade, när han ännu lefde: Efter tre dagar skall jag uppstå. Bjud fördensfull, att grafwen bewakas intill tredje dagen, att icke tilläfwentyrs lärjungarna komma och stjåla honom bort och säga till folket: Han är uppstånden från de döda, och så blifwer den sista willan wärre än den första. Då sade *Pilatus* till dem: Där hafwen i wakt. Gån och bewaken bäst I kunnen! De gingo bort och bewakade grafwen med wakten, sedan de hade förseglat stenen. *Matt. 27. Mark. 15. Luk. 23. Joh. 19.*

V. Jesu uppståndelse och himmelsfärd.

55. Jesu uppståndelse.

Wid sabbatens slut i gryningen till första dagen i weckan wardt en stor jordbäfning, ty en Herrens engel steg ned från himmelen och gick och bortwältrade stenen från dörren till grafwen och satte sig på honom. Och hans utfeende

war såsom en ljungeld, och hans klädnad hwit såsom snö. Och wäktarena skälfde af fruktan för honom och wordo såsom döda. Och några af dem kommo till staden och kungjorde för öfwerstepresterna allt det, som hade händt. Och de församlade sig med de äldsta och höllo råd och gáfwo en stor summa penningar åt wäktarne och bådo dem säga, att lärjungarna hade kommit om natten och stulit bort Jesu kropp. Och wäktarne togo penningarna och gjorde såsom de hade blifwit lärda.

Tidigt om morgonen samma dag gick Maria Magdalena jämte några andra qvinnor till grafwen, bärande wäl-luktande kryddor för att smörja Jesus. Och då de kemmo till grafwen, funno de stenen vara afvältrad, men Herren Jesu kropp funno de icke. Då lopp Maria Magdalena bort och kungjorde det för Petrus och Johannes. Men de öfriga qvinnorna gingo in i grafwen och sågo där en ung man sitta på högra sidan, klädd i hwit fotsid klädnad, och de wordo förfärade. Men han sade till dem: Waren icke försärade! I söken Jesus, den korsfäste. Han är icke här, ty han är uppstånden, såsom han hade sagt. Gån strax och sägen till hans lärjungar och till Petrus, att han är uppstånden från de döda. Och se, han går före eder till Galileen, där skolen I få se honom. Och de gingo hastigt ut från grafwen med räddhåga och stor glädje och lupo att kungöra det för hans lärjungar.

Då Maria Magdalena kungjort för Petrus och Johannes, att Herrrens kropp icke mera fanns i grafwen, kommo dessa med hast till grafwen. Och de gingo in i grafwen och sågo sweplinet ligga där, och duken, som hade warit om Jesu hufwud, låg på ett särskildt ställe hopwecklad. Då de sett detta, gingo de hem igen. Matt. 28. Mark. 16. Luf. 24. Joh. 20.

56. Jesus uppenbarar sig för Maria Magdalena.

Maria Magdalena, som hade återvänt till grafven, stod och grät där utanför. Och hon lutade sig in i grafven och fick se två englar i hvita kläder, sittande, den ene wid hufvudet, den andre wid fötterna, där Jesu kropp hade legat. Och dessa sade till henne: Qwinna, hvarför gråter du? Hon sade till dem: De hafwa tagit bort min Herre, och jag wet icke, hvar de hafwa lagt honom. Och när hon hade sagt detta, wände hon sig om och fick se Jesus stå där, och hon wisste icke, att det war Jesus. Jesus sade till henne: Qwinna, hvarför gråter du? Hvem söker du? Hon menade, att det war örtagårdsmästaren, och sade till honom: Herre, om du har burit bort honom, så säg mig, hvar du har lagt honom, så att jag må taga honom. Jesus sade till henne: Maria! Hon wände sig om och sade till honom: Mästare! Jesus sade till henne: Rör icke wid mig, ty jag har ännu icke uppfarit till min Fader, men gå till mina bröder och säg dem: Jag far upp till min Fader och eder Fader och till min Gud och eder Gud. Och Maria gick och förkunnade för lärjungarna, att hon hade sett Herren, och att han hade sagt henne detta. Matt. 28. Joh. 20.

57. Jesus uppenbarar sig på vägen till Emmaus.

Samma dag gingo två af lärjungarna till en by, wid namn Emmaus, hwilken låg 60 stadiers wäg från Jerusalem. Och under det de gingo och samtalade om det, som hade skett, nalkades Jesus och gick med dem. Men de kände honom icke. Då sade han till dem: Hwad är detta för tal, som I hafwen eder emellan, där I gån och ären bedröfwade? Den ene af dem, hwilken hette Kleopas, swarade: Är du allena främling i Jerusalem och wet icke hwad som där har skett i dessa dagar? Jesus sade: Hwad då? Och de sade

till honom: Det som har skett med Jesus från Nazaret, som var en profet, mäktig i gärning och ord inför Gud och allt folket, och huruledes våra öfversteprester och rådsherrar hafwa utlemnat honom att dömas till döden och korsfäst honom. Men wi hoppades, att han var den, som skulle förlösa Israel; men med allt detta är det nu i dag tredje dagen, sedan detta skedde. Men äfwen några qvinnor af de våra hafwa gjort oss bestörta; då de bittida om morgonen hade kommit till grafven och icke funnit hans kropp, kommo de och sade, att de också hade sett en syn af englar, hvilka hade sagt, att han lefver. Och några af dem, som woro med oss, gingo bort till grafven och funno det vara, såsom qvinnorna hade sagt, men honom sågo de icke. Då sade han till dem: O, I oförståndige och senhjärtade till att tro på allt hvad profeterna hafwa talat! Måste icke Kristus lida detta och ingå i sin härlighet? Och han beghnte med Mose och alla profeterna och uttydde för dem det, som i alla skrifterna rörde honom. Och de nalkades bryn, dit de gingo, och han låtsade, att han wille gå längre fram. Då nödgade de honom sägande: Blif qwar hos oss, ty det lider mot aftonen, och dagens slut nalkas! Och han gick in med dem. Och då han satt till bords med dem, tog han brödet, wälsignade, bröt och gaf dem. Då öppnades deras ögon, så att de kände igen honom, och så förswann han ur deras åsyn. Och de sade sinsemellan. War icke vårt hjärta brinnande i oss, då han talade med oss på vägen och uttydde för oss skrifterna? Och i samma stund stodo de upp och gingo tillbaka till Jerusalem med glädje.

58. Jesus uppenbarar sig för lärjungarna i Jerusalem.

1. Jesus uppenbarar sig om aftonen af uppståndelsedagen för 10 af apostlarna. 2. Jesus uppenbarar sig åtta dagar därefter för de elfwa.

1. På aftonen samma dag, då lärjungarna woro församlade inom lyfta dörrar af rädsla för judarna, kom

Jesus och stod midt ibland dem och sade till dem: Frid ware med eder! Då blefwo de förfräckt och menade, att de sågo en ande. Men Jesus wisade dem sina händer och sin sida. Då wordo lärjungarna glada, att de sågo Herren. Därefter sade Jesus åter till dem: Frid ware med eder! Jäsom Fadren har sändt mig, så sänder ock jag eder. Och när han sagt detta, blåste han på dem och sade till dem: Tagen den Helige Ande! Hwilka I förlåter synderna, dem äro de förlåtna, och hwilka I behållen dem, dem äro de behållna.

2. Men Tomas war icke med dem, när Jesus kom. Då sade de andra lärjungarna till honom, att de hade sett Herren. Tomas swarade: Utan att jag ser märket efter spikarna i hans händer och sticker min hand i hans sida, tror jag det alls icke. Och åtta dagar därefter woro lärjungarna åter samlade och Tomas med. Då kom Jesus och stod midt ibland dem och sade: Frid ware med eder! Därefter sade han till Tomas: Räck hit ditt finger och se mina händer, räck hit din hand och stick henne i min sida och blif icke otrogen utan trogen! Tomas swarade: Min Herre och min Gud! Jesus sade till honom: Emedan du har sett mig, tror du; saliga äro de, som icke se och dock tro. Luf. 24. Joh. 20.

59. Jesus uppenbarar sig wid Tiberias haf.

1. Jesus gifwer lärjungarna en riklig fiskefångst och igenkännes af dem.
2. Jesus samtalar med Petrus.

1. Därefter uppenbarade sig Jesus för sju af sina lärjungar wid Tiberias haf. Därwid tillgick sålunda. Lärjungarna hade på aftonen gått ut för att fiska, och de arbetade hela natten, men fångade intet. Och när det wardt morgon, stod Jesus wid stranden; dock wisste icke lärjungarna, att det war Jesus. Och han sade till dem: Barn, hafwen I något att äta? De swarade: nej! Då sade han

till dem: Kasten ut nätet på högra sidan om båten, så skolen I finna. Då de nu gjorde så, fingo de så mycket fisk, att de icke förmådde draga upp nätet i båten. Då sade Johannes till Petrus: Det är Herren. När Petrus hörde det, band han om sig sin öfverklädnad, ty han war naken, och kastade sig i sjön. Men de andra kommo med båten och drogo nätet med fiskarna uti. När de nu hade stigit i land, sågo de glöb ligga där och fisk däruppå och bröd. Jesus sade till dem: Bären hit af de fiskar, som I nu fångaden! Då gick Petrus i båten och drog nätet upp på land, fullt af stora fiskar, och ehuru de woro så många, gick nätet icke sönder. Jesus sade till dem: Kommen hit och äten! Då tog Jesus brödet och gaf dem och lifaledes af fisken.

2. När de nu hade ätit, sade Jesus till Petrus: Simon, Jonas son, älskar du mig mer än desse? Petrus svarade: Ja, Herre, du wet, att jag har dig kär. Jesus sade till honom: Föd mina lam! Åter sade Jesus för andra gången: Simon, Jonas son, älskar du mig? Petrus svarade: Ja, Herre, du wet, att jag har dig kär. Jesus sade till honom: Wärda mina får! Då Jesus nu för tredje gången framställde samma fråga, wardt Petrus bedröfwad och sade till honom: Herre, du wet allting; du wet att jag har dig kär. Jesus sade till honom: Föd mina får. Sannerligen, sannerligen säger jag dig: När du war yngre, omgjordade du dig själf och gick, hwart du wille, men då du warder gammal, skall du utsträcka dina händer, och en annan skall omgjorda dig och föra dig, dit du icke will. Men detta sade han för att gifwa tillkänna, med hurudan döb han skulle förhårliga Gud. Joh. 21.

60. Jesus instiftar det heliga dopet.

De elfwa lärjungarna gingo till Galileen till det berg, där Jesus hade stämt möte med dem. Och när de fingo se honom, tillbådo de honom. Och Jesus gick fram och talade

till dem och sade: Mig är gifwen all makt i himmelen och på jorden. Gån fördensfull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Fadrens och Sönnens och den Helige Andes namn, och lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder. Och se, jag är när eder alla dagar intill världens ände.

61. Jesu himmelsfärd.

På fyrtionde dagen efter sin uppståndelse förde Jesus sina lärjungar ut på Oljeberget. Och han bjöd dem, att de skulle stanna qwar i Jerusalem, till dess de blifwit beklädda med kraft af höjden. Sedan skulle de gå ut och vittna om honom i Jerusalem och hela Judeen och Samarien och intill jordens ände. Därefter upplyfte han sina händer och wälsignade dem. Och i det han wälsignade dem, wardt han i deras åsyn upptagen och en sky tog honom bort ifrån deras ögon. Och när de sågo upp mot himmelen, i det han for bort, se, då stodo två män hos dem i hwita kläder, hwilka sade: I galileiska män, hwarför stå I och sen mot himmelen? Denne Jesus, som har blifwit upptagen från eder till himmelen, han skall så komma, som I hafwen sett honom uppfara till himmelen. Sedan gingo de tillbaka till Jerusalem med stor glädje. Luf. 24. Apg. 1.

VI. kyrkans grundläggning.

62. Den Helige Andes utgjutande.

1. Löftet om den Helige Andes fändande uppfylles. 2. Petri predikan på pingstdagen. 3. Werkan af Petri predikan.

1. Jesu apostlar förblefwo enligt Jesu befallning efter hans himmelsfärd i Jerusalem, tillika med några qwinnor och Maria, Jesu moder, och hans bröder, de framhårdade

endrägtigt i bönen. Och när pingstdagen war inne, woro de alla tillfamman. Då hördes plötsligt ett dån från himmelen, såsom då ett hästigt wäder drager fram. Och för dem syntes tungor såsom af eld, hvilka fördelade sig och satte sig på hwar och en af dem. Och de blefwo alla uppfyllda med den Helige Ande och begynte tala på andra tungomål, efter som Anden gaf dem att tala. Och i Jerusalem woro judar boende, gudfruktige män af allahanda folk. När nu dånnet hördes, kom folket i mängd tillfamman. Och de wordo bestörta, emedan hwar och en hörde, att de talade hans eget språk. Och de häpnade alla, sägande: Äro icke alla dessa, som tala, galileer? Huru kunna wi då höra dem på vårt tungomål tala om Guds dråpliga verk? Hwad mände detta wara? Men några gjorde gäck af dem och sade: De äro druckna af sött win.

2. Då steg Petrus fram, jämte de elfwa, och talade till dem: I judiska män och I alla, som bon i Jerusalem! Lyssnen till mina ord! Dessa äro icke druckna, såsom I menen; det är ju tredje timmen på dagen. Utan detta är det, som är sagdt genom profeten Joel: „Och det skall ske i de yttersta dagarna, säger Gud: Jag skall utgjuta af min Ande öfwer allt kött, och öfwer mina tjenare och öfwer mina tjenarinnor skall jag i de dagarna utgjuta af min Ande, och de skola profetera. Och det skall ske, att hwar och en som åkallar Herrens namn, han skall warda frälsd.“ I män af Israel hören, dessa ord: Jesus från Nazaret, en man, som för eder af Gud blifwit witsordad genom krafter och under och tecken, hvilka Gud har gjort genom honom, hafwen I tagit och genom orättfärdigas händer fastnaglat och dödat. Honom har Gud uppväckt, hwarom wi alla äro vittnen. Sedan han nu genom Guds höggra hand har blifwit upphöjd, har han utgjutit detta, som I nu sen och hören. Därför må hela Israels hus för wisso weta, att denne Jesus, som I hafwen korsfäst, honom har Gud gjort till Herre och till Kristus.

3. Då de hade hört detta, fingo de ett stung i hjärtat och sade till Petrus och de andra apostlarna: I män och bröder, hvad skola vi göra? Petrus sade till dem: Hören bättring, och hvar och en af eder låte döpa sig i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse, och I skolen undfå den Helige Andes gåfwa. De, som då gärna emottogo hans ord, låto döpa sig; och på den dagen förökades församlingen med omkring tre tusen själar. *Upp. 2.*

63. Den första församlingen. Ananias och Saffira.

1. Församlingens tillstånd. 2. Ananias och Saffira.

1. I hela hopen af dem som trodde war ett hjärta och en själ. De woro beständiga i apostlarnas lära och i brödsbrytandet och i bönera, och fruktan kom öfwer hwarje själ, och många under och tecken gjordes genom apostlarna. Och alla de troende woro tillsammans och hade allt gemensamt, och sina egodelar och sitt gods sålde de och delade med sig däraf åt alla, efter hvars och ens behof. Och hvar dag woro de ständigt och endrägtigt i templet och bröto bröd i hemmen och åto med hwarandra i fröjd och hjärtats enfald och prifade Gud. Och de hade ynnest hos allt folket; och Herren förökade hvar dag församlingen med dem, som blefwo frälsta.

2. Men en man, wid namn **Ananias**, och **Saffira**, hans hustru, sålde en egendom och tog, med sin hustrus wetskap, undan af wärdet, och en del bar han fram och lade för apostlarnas fötter. Och Petrus sade: Ananias, hvarför har satan uppfyllt ditt hjärta, att du skulle ljuga för den Helige Ande och taga undan wärdet för gården? War han icke din, då du hade honom qwar, och war han icke, då han blifwit såld, i ditt wäld? Du har icke ljugit för menniskor utan för Gud. Men då Ananias hörde dessa ord, föll han ned och gaf upp andan. Och de yngre männen

stodo upp och buro honom bort och begrofwu honom. Omkring tre timmar därefter kom hans hustru in utan att weta hwad som hade skett. Då sade Petrus till henne: Säg mig, sålden I gården för så mycket? Och hon svarade: Ja, för så mycket. Men Petrus sade: Swarför haden I kommit öfwerens att fresta Herrens Ande? Och strax föll hon ned för hans fötter och gaf upp anden. Och hon bars ut och begrofs bredwid sin man. Och stor räddhåga kom öfwer hela församlingen och öfwer alla, som hörde detta. Apg. 4, 5.

64. Apostlarna inför rådet

Genom apostlarnas händer gjordes många tecken och under bland folket. Och allt mera tillkommo sådana, som trodde på Herren, hela skaror af både män och qvinnor. Och de utburo de sjuka på gatorna och lade dem i sängar och på bårar, på det att, då Petrus kom gående, åtminstone hans skugga måtte öfverskygga någon af dem. Och äfwen från de kringliggande städerna kom en mängd folk till Jerusalem, förande med sig sjuka och sådana, som woro plågade af orena andar, och de wordo alla botade. Då blefwu öfwerstepresterna och saduceernas parti fulla af iswer, och de buro händer på apostlarna och satte dem i allmänt häkte. Men Herrens engel öppnade om natten dörrarna till fängelset och förde dem ut och sade: Gån och talen i templet till folket alla detta lifwets ord. Då rättstjenarne kommo till fängelset för att föra apostlarna inför rådet, men funno fängelset tomt, återwände de och berättade det, sägande: Fängelset funno wi stängdt med all omsorg och wäktare stående utanför dörrarna, men wi funno ingen där inne. När öfwerstepresterna hörde dessa ord, wiste de icke, hwad de skulle tänka. Då kom någon och berättade, att apostlarna uppträdde i templet, lärande folket. Då gick befälshafwaren för tempelwakten och hemtade dem, dock utan wäld; ty de fruktade för folket, att de skulle blifwa stenade. Och sedan

de hade hemtat dem, sade öfwestepresten till dem: Hafwa wi icke allwarligen bjudit eder att icke lära i detta namn? Och se, i hafwen uppfyllt Jerusalem med eder lära och wiljen draga öfwer oss denna mannens blod. Men Petrus och apostlarna svarade: Man måste mera lyda Gud än menniskor. Våra fädrens Gud har uppväckt Jesus, hwilken I hafwen upphängt på trä och dödat. Honom har Gud med sin högra hand upphöjt till en höfding och frälsare, för att gifwa Jsrael bättring och syndernas förlåtelse. Och när de hade hört detta, skar det dem i hjärtat, och de rådslago om att rödja dem ur vägen. Då stod en farise upp i rådet, wid namn **Samaliel**, en lagklog, som war aktad bland allt folket, och sade: I män af Jsrael, befatten eder icke med dessa män och låten dem wara; ty är detta anslag eller detta werk af menniskor, så skall det warda om intet, men är det af Gud, så kunnen I icke göra det om intet. Då lydde de honom och läto hudslänga apostlarna och bjödo dem att icke tala i Jesu namn och läto dem gå. Och apostlarna gingo ut från rådet, glada däröfwer, att de hade blifwit befunna wärdiga att lida smälek för det namnets skull. Och de upphörde icke att hwar dag i templet och i husen lära och förkunna ewangelium om Kristus Jesus. Apg. 5.

65. Stefanus.

1. Diaconer utwälas. 2. Den första martyren.

1. Då lärjungarnas antal förökades, så att apostlarna icke kunno ombesörja utdelningen af almosor åt församlingens fattiga, kallade de hela hopen af lärjungarna tillsammans och uppmanade dem att utse ibland sig sju män, som hade godt rykte om sig, och som woro fulla af den Helige Ande och wisdom. Dessa skulle sörja för församlingens lekamliga behof, men apostlarna själfwa wille ständigt egna sig åt bönen och ordets tjenst. Då utwalde lärjungarna sju almoseförwaltare (diaconer) och framställde dem för apostlarna, hwilka bådo och lade händerna på dem.

2. En af de sju almosoförwaltarne hette **Stefanus**. Han war full af nåd och kraft och gjorde stora under och tecken bland folket. Då uppstodo några judar för att twista med honom, men de förmådde icke stå emot den wisdom och den ande, hwarmed han talade. Och de uppeggade folket och de äldste och de skriftlärde, och de öfwerföllu honom och släpade honom med sig och förde honom inför rådet. Och de framställde falska vittnen, hwilka sade, att han talat hädiska ord emot Mose och emot Gud. Och alla, som sutto i rådet, fäste ögonen på honom och sågo hans ansigte lika som en engels ansigte. Då sade öfwerstepresten till honom: Förhåller det sig så? Stefanus svarade med stor frimodighet, betygande sin tro på fädernas Gud och på Mose, hans tjenare. Och han slutade sitt tal sålunda: I hårdnackade! I stå alltid emot den Helige Ande; såsom edra fäder, så och I. Hwilken af profeterna hafwa icke edra fäder förföljt? De hafwa dräpt dem, som förutsade den Rättfärdiges tillkommelse, hwilkens förrädare och dråpare I hafwen blifwit. När de hörde detta, skar det dem i deras hjärtan, och de beto samman tänderna mot honom. Men han, full af den Helige Ande, såg upp mot himmelen och fick se Guds härlighet och Jesus, stående på Guds höggra sida, och sade: Se, jag ser himmelen öppen och Menniskosonen stå på Guds höggra sida. Då ropade de med hög röst och höllo för sina öron och rusade samfäldt emot honom och dreswo honom ut ur staden och stenade honom. Men han åkallade och sade: Herre Jesus, mottag min ande! Och han böjde sina knän och ropade med hög röst: Herre, tillräkna dem icke denna synd! Och när han hade sagt detta, affomnade han. Och gudfruktiga män begrofw honom och höllo stor klagolåt öfwer honom. Apg. 6—8.

66. Sauli omvändelse.

1. Saulus förföljer församlingen.
2. Sauli syn utanför Damaskus.
3. Saulus döpes.

1. Samma dag, som Stefanus blef stenad, utbröt en stor förföljelse mot församlingen i Jerusalem och alla spriddes ut öfver Judeens och Samariens bygder, med undantag af apostlarna. Men de förstingrade gingo omkring och förkunnade ewangelii ord. Och ibland dem, som hade samtyckt till Stefani död, och som förrodde församlingen, war en ung man, wid namn **Saulus**. Han gick omkring i husen och bortsläpade män och qvinnor och lät sätta dem i fängelse. Slutligen gick han till öfwerstepresten och begärde af honom bref till synagogorna i **Damaskus**, att om han funne några, som woro Jesu lärjungar, män och qvinnor, skulle han föra dem bundna till Jerusalem, att de måtte blifwa straffade.

2. Men när han under sin resa nalkades Damaskus, fringstrålade honom plötsligen ett sken från himmelen. Och han föll ned till jorden och hörde en röst, som sade till honom: Saul, Saul, hwarför förföljer du mig? Och han sade: Hvem är du, Herre? Och Herren sade: Jag är Jesus, den du förföljer. Men stå upp och gå in i staden, och det skall warda dig sagdt, hwad du bör göra! Och de män, som reste med honom, stodo förstummade och hörde wäl rösten, men sågo ingen. Då Paulus reste sig upp, såg han intet, utan hans följeslagare togo honom wid handen och ledde honom in i Damaskus. Och i tre dagar såg han icke och hwarken åt eller drack.

3. Och i Damaskus war en lärjunge, wid namn **Ananias**. Till honom sade Herren i en syn: Stå upp och gå till den gatan, som kallas den raka, och sök i Judas hus en man, wid namn Saulus från **Tarsus**, ty se, han beder. Då svarade Ananias: Herre, jag har af många hört om denne man, huru mycket ondt han har gjort dina heliga i Jerusalem, och här har han fullmakt af öfwerstepresterna

att fångsla alla dem, som åkalla ditt namn. Men Herren sade till honom: Gå, ty denne är mig ett utkoradt redskap till att bära mitt namn inför hedningar och komingar och Israels barn, ty jag skall visa honom, huru mycket han måste lida för mitt namns skull. Ananias gick åstad och kom in i huset och lade sina händer på honom och sade: Saul, min broder! Herren har sändt mig, Jesus, som synes dig på vägen, på det att du skall få din syn igen och uppfyllas med den Helige Ande. Och strax föll från hans ögon såsom fjäll, och han fick sin syn igen och stod upp och wardt döpt. Apg. 9.

67. Kornelius.

1. Kornelius får befallning att sända efter Petrus.
2. Petri syn.
3. Petrus i Kornelii hus.

1. I **Cesarea** war en höfwitsman, wid namn **Kornelius**, som war from och gudfruktig med hela sitt hus, gifwande många allmosor åt folket och bedjande till Gud alltid. Då han en dag fastade och bad, kom en Guds engel in till honom och sade: Kornelius! Din bön är hörd och dina allmosor äro ihågkomna inför Gud. Sänd nu till **Joppe** och kalla till dig Simon, som ock kallas Petrus! Han skall tala ord till dig, genom hwilka du skall warda frälst. Kornelius sände strax tre män till Joppe för att hemta Petrus.

2. Dagen därest, medan desse woro på wäg till Joppe, gick Petrus upp på taket för att bedja. Och under det han bad, kom en hänrykning öfwer honom, och han såg himmelen öppen, och ett kärl, i hwilket woro både rena och orena djur, komma ned. Och en röst sade till honom: Stå upp, Petrus, slagta och ät! Men Petrus swarade: Ingalunda, Herre, ty aldrig har jag ätit något oheligt och orent. Och åter sade rösten till honom: Swad Gud har renat, må du icke anse orent. Detta skedde tre gånger, och så wardt

färlet åter upptaget till himmelen. Men under det Petrus begrundade synen, sade Anden till honom: Se, tre män söka dig. Gå med dessa utan att twisla, ty jag har sändt dem. Då steg Petrus ned och tog emot dem och härbergerade dem öfver natten. Dagen därefter for han med dem, och några af bröderna från Teppe följde med till Cesarea.

3. Fastän det icke war lofligt för en judisk man att umgås med en utländig, gick Petrus in till Kornelius. Och Kornelius wäntade honom, och han hade kallat tillhoppa sina närmaste wänner. Och Kornelius berättade för Petrus sin syn och sade slutligen: Så äro wi nu här för att höra allt, som har blifwit dig befalldt af Gud. Då sade Petrus: I sanning inser jag nu, att Gud icke har anseende till person, utan i hwarje folk är den, som fruktar honom och öfwar rättfärdighet, honom täckelig. Och han begynte förkunna för dem evangelium om Jesus Kristus och slutade sålunda: Hwar och en, som tror på honom, skall få syndernas förlåtelse genom hans namn. Medan Petrus ännu talade, föll den Helige Ande på alla dem, som hörde hans ord. Då sade Petrus: Icke kan wäl någon förmena dessa watten för att blifwa döpta, när de hafwa fått den Helige Ande, såsom ock wi? Och han befallde, att de skulle döpas i Jesu Kristi namn.

Då detta wardt kunnigt i Jerusalem, twistade de af omskärelsen med Petrus, sägande: Du har gått in till oomsfurne män och ätit med dem. Men då Petrus förtäljde för dem allt, såsom det händt, gåfwo de sig till freds och prisade Gud, sägande: Så har då Gud gifwit afwen hedningarna bättring till lif. Apg. 10, 11.

68. Församlingen i Antiokia.

De, som hade blifwit förskingrade genom den förföljelse, som uppkom för Stefani skull, wandrade omkring ända till Fenicien, Cypern och Antiokia och talade ordet

för inga andra än för judar. Men bland dem woro några från Cypern och **Cyrene**, hwilka hade kommit till Antiochia och talade äfwen till hedningarna och förkunnade evangelium om Herren Jesus. Och Herrens hand war med dem, och en stor mängd trodde och omwände sig till Herren. Då ryktet härrom kom till församlingen i Jerusalem, sände de **Barnabas** till Antiochia. När han kom dit och fick se Guds nåd, wardt han glad och förmanade dem att med fast hjärta hålla sig till Herren; ty Barnabas war en god man och full af den Helige Ande och tro. Och mycket folk blef ytterligare fördt till Herren. Och Barnabas for till **Tarsus** för att uppsöka Saulus, och när han hade funnit honom, förde han honom till Antiochia. Där woro de sedan ett helt år tillsamman i församlingen och lärde mycket folk. Och först i Antiochia kallades lärjungarna **kristna**. Apg. 11.

69. Paulus förkunnar evangelium för hedningarna.

1. Barnabas och Paulus utsändas att predika evangelium.
2. Paulus besöker Jerusalem.
3. Paulus förkunnar evangelium i Makedonien.
4. Paulus föres fången till Rom.

1. Under det att de profeter och lärare, som med Saulus och Barnabas woro i församlingen i Antiochia, för rättade Herrens tjenst och fastade, sade den Helige Ande: Afskiljen åt mig Barnabas och Saulus för det werk, hwar till jag har kallat dem! Då fastade de och bådö och lade händerna på dem och läto dem fara. Och de foro först till Cypern och därifrån till Mindre Asien. Saulus kallas från denna tid alltid **Paulus**. Och de förkunnade evangelium med stor frimodighet för både judar och hedningar samt grundade många församlingar. Men då judarna stötte Guds ord ifrån sig, wände Paulus och Barnabas sig till hedningarna, hwilka med glädje mottogo ordet om frälsning. Efter många utståndna lidanden och förföljelser, återwände de

till Antiochia, där de sammanfallade församlingen och omtalade, huru stora ting Gud hade gjort med dem och huru han hade öppnat trons dörr för hedningarna.

2. Så kommo några från judeen till Antiochia och lärde bröderna, att de icke kunde blifwa frälsta, om de icke läto omskära sig efter Mose lag. Då sände församlingen Paulus och Barnabas jämte några andra upp till Jerusalem för att höra apostlarnas mening. Och apostlarna och de äldste trädde tillsamman för att öfwerlägga om denna sak. Och sedan de öfwerlagt, beslöto de, att man icke skulle betunga bröderna, utan endast fordra, att de skulle afhålla sig från det, som blifwit offradt åt afgudar och från blod och från det som blifwit qwäfdt och från skörlesnad. Med detta budskap återwände Paulus och Barnabas till Antiochia och mottogos med stor glädje.

3. Men sedan Paulus af bröderna blifwit anbefalld åt Guds nåd, for han åter ut och förkunnade evangelium för hedningarna. Han wände sig först till de församlingar i Mindre Asien, hwilka han och Barnabas under sin första missionsresa hade grundat, och styrkte dem, men fortsatte sedan genom hela Mindre Asien till **Troas**. Där såg han i en syn om natten en macedonisk man, som sade till honom: Far öfwer till **Macedonien** och hjälp oss! Och han for strax öfwer till Europa och förkunnade evangelium i **Macedonien** och **Grekland**. Först efter flere år återwände han till Antiochia. Och sedan han där tillbragt någon tid, besökte han ännu en gång de trakter, där han förut förkunnat evangelium, och styrkte bröderna i tron.

4. Efter det Paulus andra gången besökt Grekland, begaf han sig till Jerusalem. Där blef han till följd af judarnas hat fångslad och öfwerlemnad åt de romerska myndigheterna i Cesarea, hwarest han satt såsom fånge i två år. Då den romerska landshöfdingen slutligen wille släppa honom lös, satte sig judarna däremot. Paulus nödgades då wädja till kejsaren och fördes därför till Rom. I Rom

tillbragte han åter två år i fångenskap, men fick bo i egen hyrd bostad tillika med den krigsman, som bewakade honom. Här tog han emot alla, som kommo till honom, och predikade med stor frimodighet för dem Guds rike och lärde det, som angick Herren Jesus Kristus. Såväl under denna tid som under sina föregående missionsresor skref Paulus flere bref till de församlingar, som han förut grundat. Tretton af dessa äro bewarade i Nya Testamentet. Af särskilda ställen i hans sist skrifna bref synes det, som om han återfått sin frihet och ånyo dragit ut att förkunna evangelium. Därpå skall han, enligt berättelser ur kyrkans äldsta historia, hafwa återkommit till Rom, hwarest han tillsammans med Petrus skall hafwa lidit martyrdöden under den grymma förföljelse, som kejsar Nero anställde mot de kristna. Apg. 13, 28.

Nya Testamentets skrifter äro:

Historiska böcker: Mattei evangelium, Marci evangelium, Lukas' evangelium, Johannes evangelium, Apostlagärningarna.

Läroböcker: Pauli 13 bref, nämligen 1 till romarna, 2 till korintierna, 1 till galaterna, 1 till efesierna, 1 till filipperna, 1 till kolosserna, 2 till tessalonikerna, 2 till Timoteus, 1 till Titus och 1 till Filemon; Brefwet till ebreerna, Petri 2 bref, Johannes' 3 bref, Jakobs bref, Judas bref.

Profetisk bok: Johannes' uppenbarelse.

Raamatunpist.

Sundwall

x

Undertecknad tillsaluhåller följande böcker:

Biblisf Historia till folkundervisningens tjänst, sammanställd af J. W. Sundwall. Pris 75 p.

Biblian Historia kansan opetusta warten. Söwi-tellut J. W. Sundwall. Hinta 75 penniä.

Alapinen ja Lufufirja kiertokoulun ala-osaftoa warten toimitti J. H. Tuhtanen; toinen parannettu painos. Hinta 50 penniä.

Lufufirja kiertokoulun ylä-osaftoa warten, toimitti J. H. Tuhtanen. Hinta 65 penniä.

O b j.! „Ala-osafton Lufufirja“ har af Åbo Domkapitel blifwit granskad och godkänd. „Ylä-osafton Lufufirja“ har af landets samtliga Domkapitel blifwit granskad och för de ambulatoriska skolorna godkänd.

J. H. Tuhtanen,
adr: Te. wastehus.